

Beleidsnota verbonden partijen

BELEIDSNOTA VERBONDEN PARTIJEN

Vast te stellen beleidskaders ten aanzien van de verbonden partijen, naar aanleiding van het rapport van de rekenkamercommissie “Verbonden partijen” uit december 2014.

SAMENVATTING

De uitvoering van taken is voor gemeenten steeds complexer geworden. In toenemende mate moeten zij een beroep doen op andere organisaties waaraan zij taken uitbesteden, via inkoop of subsidie of via uitvoering door verbonden partijen. Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om privaatrechtelijke rechtspersonen die een rol spelen in de uitvoering van een publieke taak als om gemeenschappelijke regelingen. Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waar gemeenten zowel financieel als bestuurlijk zeggenschap over hebben. In geval van (de publiekrechtelijke) gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met een rechtspersoonlijkheid.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de aansturing van verbonden partijen, de controle erop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie. Zij hebben hier echter niet altijd voldoende zicht op. Vaak is wel bekend wat betaald is voor de aandelen, wat het lidmaatschap kost of hoe hoog de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling is, maar de financiële stabiliteit van de verbonden partijen en de mate waarin ze bijdragen aan de output of de beoogde maatschappelijke doelen, is niet altijd helder. De diversiteit van de verbonden partijen neemt bovendien toe, evenals het financiële en beleidsmatige gewicht ervan; dit wordt nog eens versterkt door de decentralisaties in het sociale domein. Raadsleden worstelen met kaderstelling, niet alleen voor wat betreft de financiën maar ook voor wat betreft de beleidsrisico's.

Het is van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daaraan verbonden risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

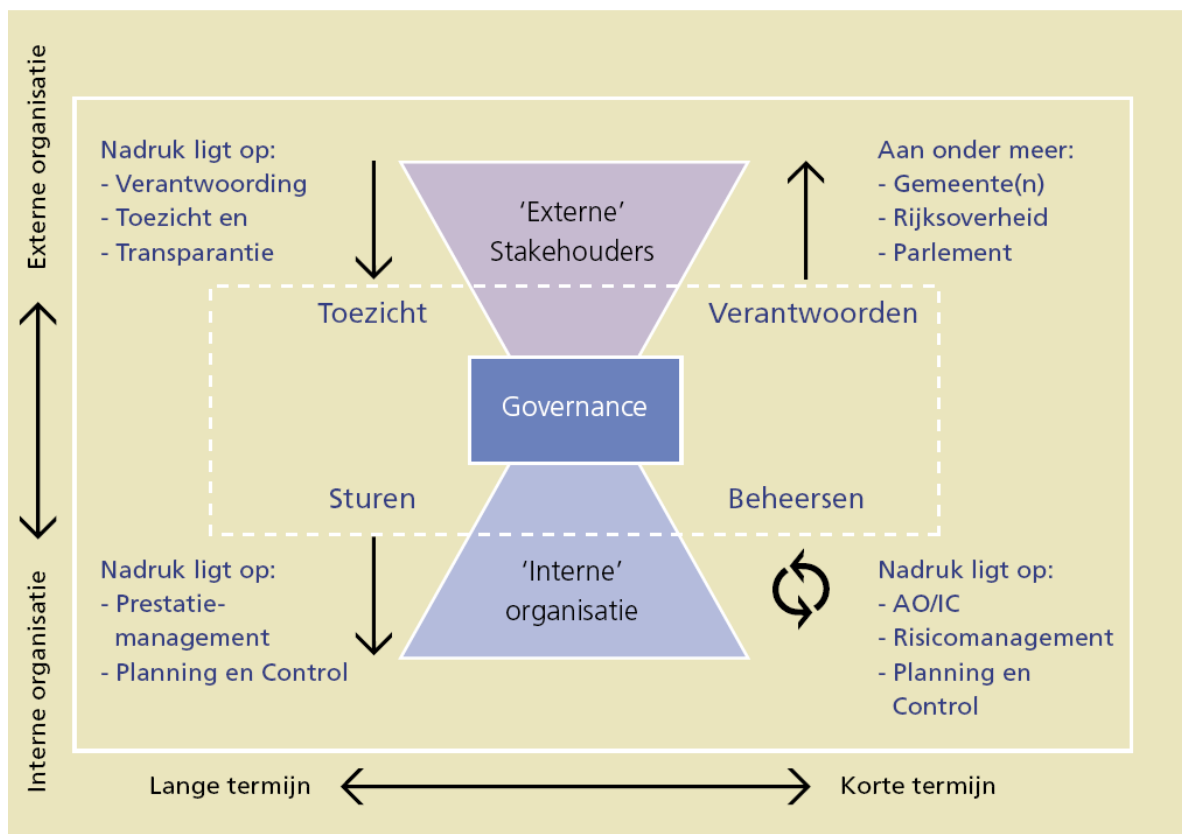
Aanleiding

Eind 2014 heeft een onderzoek plaatsgevonden door de rekenkamercommissie naar het geven van inzicht in de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de verbonden partijen in de gemeente Raalte, waarbij aanbevelingen zijn gedaan ten aanzien van het actualiseren van de nota verbonden partijen, verhogen van de toegankelijkheid van raadsinformatie en eventuele aanpassing van de risico-inschatting (zie bijlage 1). We constateren daarbij een veranderende (financiële) positie van de gemeente, waardoor er meer samenwerkingsverbanden ontstaan en er meer oog is voor risicomangement, met daarbij een veranderende rol van de gemeenteraad. Daarnaast is het ook een wens van de gemeenteraad om ons huidige beleid te actualiseren. De raad heeft aangegeven meer grip te willen hebben op de verbonden partijen. In het onderzoeksrapport van de rekenkamercommissie geeft de raad aan een relatief grote afstand tot de verbonden partijen te ervaren. We zien ook veel landelijke belangstelling, gelet op de landelijke publicaties.

Het college van B&W heeft toegezegd te komen met een nieuwe beleidsnota Verbonden partijen, waarin aandacht wordt geschonken aan de verschillende aspecten uit het rapport van de rekenkamercommissie: risicomangement, verhoging betrokkenheid raad en verbetering van grip op de verbonden partijen, de mogelijkheid van uittreding uit een gemeenschappelijke regeling en de informatievoorziening richting raad (zie ook bijlage 1).

Beleidsnota verbonden partijen

De wijzigingen die we willen doorvoeren worden ondersteund door aanpassing van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en het Besluit Begroting en Verantwoording, en de diverse landelijk verschenen publicaties. Dit krijgt zijn plek in het vaststellen van de beleidskaders voor verbonden partijen via deze beleidsnota, en in de lokale en regionale vervolgstappen die we gaan nemen. We baseren ons daarbij op de vier elementen van good governance: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht. Deze vier elementen dienen onderling met elkaar in balans te zijn. De onderlinge samenhang wordt hieronder schematisch weergegeven.

Door het vaststellen van de verschillende beleidskaders t.a.v. het sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht streven we naar een good governance, waarbij een goede informatievoorziening en sturingsmogelijkheden belangrijke voorwaarden zijn.

Hieronder staan de belangrijkste aanpassingen in deze beleidsnota opzichte van de oude nota.

Stappenplan samenwerking als leidraad voor het college en de raad

Om een goede afweging te kunnen maken wanneer we tot samenwerking over willen gaan en welke vorm daar het beste bij past, is een stappenplan ontwikkeld. Dit stappenplan kan als leidraad gehanteerd worden, voordat tot samenwerking wordt overgegaan. Als op basis van de eerste stappen het voornemen bestaat om te gaan samenwerken, dan doorlopen we vervolgens een aantal stappen om goede afspraken te maken binnen de verbonden partij. Het gaat daarbij om maatregelen en voorzieningen die een adequate governance mogelijk maken. Op basis van de Gemeentewet zal altijd aan de raad worden gevraagd zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken, voordat het college een definitief besluit neemt over deelname aan een verbonden partij.

Vertegenwoordiging gemeente in een verbonden partij

Als de gemeente een opdrachtgevers- dan wel klantenrol heeft met de verbonden partij gaat het om uitvoering van beleid. Het verdient aanbeveling dat dan de desbetreffende portefeuillehouder fungeert als aanspreekpunt binnen het college.

Als er sprake is van een eigenaarsrol is er sprake van het vertegenwoordigen van het financieel belang van de gemeente in de onderneming. Dan ligt het voor de hand de portefeuillehouder financiën als eerste aanspreekpunt binnen het college aan te wijzen.

Verbetering van de grip op de verbonden partijen

Bij het verbeteren van de grip op de verbonden partijen gaat het enerzijds om verbetering van de informatievoorziening ten aanzien van de verbonden partij als orgaan. Daarmee bedoelen we o.a. de financiële positie en de beleids- en financiële risico's. Via een verbeteringslag van de formats van de verbonden partijen wordt de informatievoorziening richting de raad verbeterd. Daarbij wordt o.a. aandacht geschonken aan de mogelijkheid van uittreding.

Anderzijds gaat het om verbetering van de informatievoorziening ten aanzien van het beleid en de uitvoering/verantwoording daarvan, onderbouwd met beleidsindicatoren.

Door de informatie op te nemen in de beleidsprogramma's waarop de samenwerking met de verbonden partij betrekking heeft, wordt bevorderd dat de bijdrage van verbonden partijen en daaraan verbonden risico's in de beschouwingen over de begroting en verantwoording kan worden meegenomen. Hierdoor kan de positie van de raad bij de kaderstelling ten aanzien van en controle op de verbonden partijen aanzienlijk worden versterkt.

Voor de raad is het voldoende dat zij de op beleidsindicatoren gebaseerde informatie voor de eigen gemeente beschikbaar heeft. Gemeenschappelijke regelingen zullen alleen de taakvelden en financiële kengetallen in hun administratie moeten opnemen indien en voor zover deze daadwerkelijk vastgesteld kunnen worden binnen de gemeenschappelijke regeling. Ook private partijen moeten een eenduidig inzicht geven in de beleidsresultaten en de beleids- en financiële risico's. Voor zover private verbonden partijen de gevraagde informatie niet behoeven te verstrekken op grond van de voor hen geldende regels, zullen afzonderlijke afspraken over de informatieverschaffing gemaakt moeten worden.

Vergrotten betrokkenheid raad

Naast verbetering van de informatievoorziening willen we de betrokkenheid van de raad vergroten door de volgende 2 aspecten:

1. De bevoegdheid tot het indienen van een zienswijze op de begroting en wijzigingen van publiekrechtelijke verbonden partijen ligt formeel bij de raad. De raad hanteert de werkwijze, dat het college telkens gemachtigd wordt een zienswijze in te dienen. De raad wordt daarvan op de hoogte gebracht. Om de raadsinformatie rondom verbonden partijen toegankelijker te maken, wordt in het vervolg de zienswijze voorzien van een memo voor de raad. Hierin wordt een beleidssamenvatting opgenomen t.a.v. het voorliggende document en extra beleidsinformatie gegeven ter onderbouwing van de zienswijze.
2. De kadernota's van publiekrechtelijke verbonden partijen worden besproken in de raad. Zo kan de raad via de gemeentelijk vertegenwoordiger opdrachten meegegeven, welke de gemeentelijk vertegenwoordiger kan inbrengen in het bestuur van de betreffende verbonden partij. Daarmee wordt de raad meer betrokken bij de inhoud en komt zijn rol beter tot zijn recht.

Handhaving risicomanagement

Het huidige risicomanagement wil het college handhaven. Wel zien we een verbeterpunt ten aanzien van het risicomanagement bij verbonden partijen. In hoeverre dat geregeld en geborgd is bij de verschillende verbonden partijen is niet altijd helder; dit zal in regionaal verband nader worden uitgezocht.

Rapporteren over de jaarrekeningen verbonden partijen aan het college

Afgesproken wordt, dat over de jaarrekening van verbonden partijen met een groot maatschappelijk en financieel belang in het vervolg wordt gerapporteerd aan het college. Hierdoor komt het verantwoording afleggen door de verbonden partij aan het college beter tot uitdrukking.

Vast te stellen beleidskaders

Hieronder staan de vast te stellen beleidskaders. In de hoofdstukken die hierop volgen, vindt een nadere onderbouwing plaats.

Beleidskader: Hanteer als leidraad de volgende stappen voordat tot samenwerking wordt overgegaan (hoofdstuk 3)

Stap 1: Bepaal welk gemeentelijk doel we willen realiseren en welk belang daarmee wordt gediend.

Stap 2: Is volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk?

Stap 3: Kan de gemeente als opdrachtgever, subsidiegever of regelgever het publieke belang behartigen?

Stap 4: Is een publiekrechtelijke deelname op basis van Wgr mogelijk?

Stap 5: Is een publiek-private samenwerking mogelijk en opportuun?

Stap 6: Is een privaatrechtelijke deelname mogelijk en opportuun?

Als blijkt dat bij een publiek belang geen volledige gemeentelijke betrokkenheid vereist is en de gemeente niet als opdracht-, subsidie- of regelgever kan optreden om het publiek belang voldoende te behartigen, dan zal de optie voor deelname in een verbonden partij bekeken moeten worden. Om voor een verbonden partij te kiezen moet de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvallen dan bij andere mogelijkheden.

De afweging of een publiek-private samenwerking mogelijk en opportuun is, volgt pas als blijkt dat een publiekrechtelijke deelname op basis van de Wgr niet mogelijk is.

Alleen bij zwaarwegende argumenten geldt dat het publieksbelang kan worden behartigd via de privaatrechtelijke weg.

Maak daarnaast de volgende afspraken binnen een verbonden partij

Hierbij gaat het om maatregelen en voorzieningen die een adequate governance mogelijk maken.

Stap 7: Beschrijf het gezamenlijke doel van de VP.

Stap 8: Maak duidelijke prestatieafspraken en leg deze vast.

Stap 9: Stem de informatievoorziening af op de afspraken.

Stap 10: Regel binnen de gemeente de vertegenwoordiging.

Stap 11: Maak binnen de VP, indien nodig, aanvullende afspraken.

Stap 12: Kom tot een gezamenlijk risicoprofiel, waarbij wel ruimte is voor een eigen gemeentelijke vertaling.

Stap 13: Regel de borging in de gemeentelijke organisatie.

Beleidskader vertegenwoordiging (hoofdstuk 4)

De rol van opdrachtgever/klant wordt belegd bij de vakinhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouder.

De rol van eigenaar wordt belegd bij de portefeuillehouder financiën.

Het uitgangspunt is dat collegeleden plaats nemen in het bestuur van een verbonden partij, geen raadsleden en/of ambtenaren in het bestuur als gemeentelijke vertegenwoordiger. Bij raadsregelingen kunnen alleen raadsleden zitting nemen in het gemeenschappelijk orgaan.

Indien de gemeente de mogelijkheid heeft een toezichthouder te benoemen heeft het de voorkeur een extern persoon te benoemen. Collegeleden nemen geen zitting in de RvC of RvT zonder toestemming van de gemeenteraad.

Beleidskader sturen verbonden partij (hoofdstuk 5)

Het college legt elk ontwerpbesluit tot deelname aan een verbonden partij voor aan de raad, de raad kan zijn wensen en bedenkingen kenbaar maken.

De raad bepaalt in de aanloopfase bij deelname aan een verbonden partij of de taken die de partij voor de gemeente moet gaan uitvoeren tot het publieke belang behoren. Daarnaast kan de raad kaders stellen, zijn informatiebehoefte formuleren en andere afspraken maken (m.b.v. het stappenplan uit hoofdstuk 3).

Voor raads- en gemengde regelingen (publiekrechtelijke verbonden partijen):

- Worden de te leveren prestaties van de verbonden partij opgenomen binnen het betreffende programma in de gemeentelijke begroting, zodat over de realisatie binnen de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd wordt.
- Draagt de gemeentelijk vertegenwoordiger in de verbonden partij de visie van de gemeente uit en probeert deze te realiseren en legt hierover verantwoording af aan de gemeenteraad.

Voor collegeregelingen (publiekrechtelijke verbonden partijen):

- Houdt het college zicht op de taakuitvoering door de verbonden partij en stuurt zo nodig hierop bij.
- Houdt de gemeenteraad zich bezig met het controleren van het college bij de taak.

Voor privaatrechtelijke verbonden partijen:

- Het is de taak van het college om zicht te houden op de taakuitvoering door de verbonden partij en zo nodig bij te sturen. De gemeenteraad houdt zich in deze gevallen bezig met het controleren van het college bij de taak.

Beleidskader beheersen van verbonden partijen (hoofdstuk 6)

Het college ziet er op toe dat verbonden partijen hun begrotingen, tussenrapportages en jaarrekening en –verslag aanleveren binnen de wettelijke dan wel afgesproken termijnen en dat de vorm en inhoud van de voormelde stukken conform afspraak zijn.

Voor gemeenschappelijke regelingen:

Het college dient namens de raad een zienswijze in t.a.v. de begroting en wijzigingen daarop, en brengt dit ter kennisname aan de raad. Om de raadsinformatie rondom verbonden partijen toegankelijker te maken, wordt in het vervolg de zienswijze voorzien van een memo voor de raad. Hierin wordt een beleidssamenvatting opgenomen t.a.v. het voorliggende document en extra beleidsinformatie gegeven ter onderbouwing van de zienswijze. Mocht de raad op dat moment toch aanleiding zien de stukken van de desbetreffende verbonden partij raadsbreed te willen bespreken, kan het alsnog in een vergadering aan de orde komen.

De raad bespreekt de kadernota van de raads- en gemengde regelingen van de publiekrechtelijke verbonden partijen. Dit vanwege het feit dat dit een inhoudelijk en financieel kaderstellend document is. Zo kan de raad via de gemeentelijk vertegenwoordiger opdrachten meegegeven, welke de gemeentelijk vertegenwoordiger kan inbrengen in het bestuur van de betreffende verbonden partij. Daarmee wordt de raad meer betrokken bij de inhoud en komt zijn rol beter tot zijn recht.

Ten aanzien van overige verbonden partijen:

Het college is bevoegd goedkeuring te geven aan begrotingen en jaarverslagen niet zijnde gemeenschappelijke regelingen. Dit laat onverlet dat het college aan de raad inlichtingen geeft over de uitoefening van bevoegdheden indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In dat laatste geval wordt de raad in de gelegenheid gesteld voorafgaand aan besluitvorming door het college in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Indien buiten de reguliere informatievoorziening zich bijzondere ontwikkelingen voordoen zorgt het college ervoor dat de raad daarvan tijdig op de hoogte wordt gesteld.

Beleidskader risicomanagement (hoofdstuk 6)

We handhaven binnen de gemeente Raalte het huidige risicomanagement.

De risico's van een verbonden partij worden meegenomen binnen de reguliere planning en control cyclus, via de paragraaf verbonden partijen.

Indien buiten de reguliere informatievoorziening zich bijzondere ontwikkelingen voordoen zorgt het college ervoor dat de raad daarvan tijdig op de hoogte wordt gesteld.

Beleidskader verantwoording (hoofdstuk 7)

Het college beoordeelt de jaarstukken, accountantsverklaring en verslag van bevindingen van de accountant van de verbonden partijen om te kunnen controleren of gedelegeerde taken en bevoegdheden volgens afspraken zijn uitgevoerd en om inzicht te hebben in de rechtmatigheid van de verbonden partij.

Bij verbonden partijen met een groot maatschappelijk en financieel belang wordt er aan het college gerapporteerd. Bij verbonden partijen waar we weinig invloed op hebben niet, dat wordt afgedaan via een melding door het vertegenwoordigende collegelid, tenzij de inhoud daar om een andere behandeling vraagt.

Het college ziet er op toe dat de jaarstukken van de verbonden partij tijdig ontvangen worden en rapporteert hierover via de reguliere P&C cyclus aan de raad, tenzij de inhoud om een andere vorm van informatievoorziening vraagt.

Beleidskader toezicht (hoofdstuk 8)

Indien gebruik wordt gemaakt van de instrumenten voor het houden van toezicht, wordt dit op collegiale wijze afgestemd binnen het betreffende bestuursorgaan.

Er is wettelijk al afdoende geregeld. Er is geen aanvullend beleidskader nodig.

Vervolgstappen

Naast het vaststellen van bovengenoemde beleidskaders, gaan we verschillende vervolgstappen moeten maken, zowel lokaal als regionaal.

Lokaal gaan we na vaststelling van de notitie de organisatie op de hoogte brengen van de nieuwe beleidskaders. We gaan het hanteren van de leidraad bij het oprichten of deelname aan een verbonden partij, de nieuwe werkwijze t.a.v. de zienswijze en het behandelen van kadernota's van publiekrechtelijke verbonden partijen, en het rapporteren aan het college van jaarrekeningen van verbonden partijen met een groot maatschappelijk en financieel belang, borgen in de organisatie. We gaan de informatievoorziening verbeteren via de formats (een eerste aanzet is gedaan) en in de programma's bij de programmabegroting en de programmarekening.

Op regionaal niveau hebben we elkaar in 2015 opgezocht en is een regionale werkgroep verbonden partijen gevormd. Deze werkgroep gaat regionaal stappen zetten ter verbetering van de grip op de verbonden partijen. In regionaal verband gaan we het volgende oppakken:

- Verbetering informatievoorziening door de huidige prestatieafspraken te evalueren en waar nodig te verbeteren.
- Verbetering informatievoorziening door het nader uitwerken van beleidsindicatoren voor de programma's.
- Verbetering informatievoorziening door de verbonden partij aan de gemeente via het format.
- Verbetering samenwerking en afstemming op ambtelijke niveau om zo efficiënt mogelijk te gaan werken, voornamelijk op de aangeboden stukken van de verbonden partij, zowel ten aanzien van de inhoud als van de financiële aangelegenheden.
- We gaan de regionale samenwerking opzoeken om gezamenlijk te onderzoeken hoe het risicomanagement is geregeld binnen de verbonden partij en indien nodig verbeteracties oppakken.
- Onderzoek naar de toezichthoudende organen binnen de verschillende verbonden partijen om inzicht te krijgen in de bestaande controlemechanismen. Daarbij moeten we helder krijgen wat de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn.
- Het verkennen van een werkgroep van raadsleden (actie ligt bij de griffier).

We houden uw raad van de vervolgstappen op de hoogte via de paragraaf verbonden partijen en via de verschillende programma's waaronder de desbetreffende verbonden partij valt.

Inhoudsopgave

1 inleiding	10
2 Wettelijk kader en ontwikkelingen	13
3 Afwegingen deelname verbonden partijen	15
4 Vertegenwoordiging in een verbonden partij	18
5 Sturen van verbonden partijen	20
6 Beheersen van verbonden partijen	23
7 Verantwoorden van verbonden partijen	26
8 Toezicht houden op verbonden partijen	27
9 Paragraaf verbonden partijen	28

Bijlagen:

1. Samenvatting onderzoeksrapport rekenkamercommissie verbonden partijen dec. 2014 en toezeggingen B&W
2. Stappenplan om te komen tot een verbonden partij en afspraken binnen een verbonden partij
3. Gebruikte literatuur
4. Formats verbonden partijen

Hoofdstuk 1 Inleiding

Inleiding

De uitvoering van taken is voor gemeenten steeds complexer geworden. In toenemende mate moeten wij een beroep doen op andere organisaties waaraan wij taken uitbesteden. Gemeenten hebben de uitvoering van wettelijke taken en de realisatie van ambities op veel terreinen belegd bij publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden zoals regionale milieu- of omgevingsdiensten, veiligheidsregio's, sociale werkvoorzieningen en afvalbedrijven. Door de decentralisaties in het sociaal domein neemt de aandacht op samenwerkingsverbanden toe. Voor colleges en gemeenteraden is het vaak lastig om grip te krijgen (en te houden) op de financiële en bestuurlijke risico's bij dergelijke verbonden partijen. Juist nu de gemeente steeds meer als eerste overheid voor de burger gaat functioneren is het van belang hier aandacht aan te besteden. Landelijk gebeurt dat ook, gezien de vele publicaties en acties bij andere gemeenten.

Aanleiding

Eind 2014 heeft een onderzoek plaatsgevonden door de rekenkamercommissie naar het geven van inzicht in de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de verbonden partijen in de gemeente Raalte, waarbij aanbevelingen zijn gedaan voor het actualiseren van de nota verbonden partijen, verhogen van de toegankelijkheid van raadsinformatie en eventuele aanpassing van de risico-inschatting (zie bijlage 1). We constateren daarbij een veranderende (financiële) positie van de gemeente, waardoor er meer samenwerkingsverbanden ontstaan en er meer oog is voor risicomanagement, met daarbij een veranderende rol van de gemeenteraad.

Daarnaast is het ook een wens van de gemeenteraad om ons huidige beleid te actualiseren. De raad heeft aangegeven meer grip te willen hebben op de verbonden partijen. In het onderzoeksrapport van de rekenkamercommissie geeft de raad aan een relatief grote afstand tot de verbonden partijen te ervaren. We zien ook veel landelijke belangstelling, gelet op de landelijke publicaties.

Het college van B&W heeft toegezegd te komen met een nieuwe beleidsnota Verbonden partijen, waarin aandacht wordt geschonken aan de verschillende aspecten uit het rapport van de rekenkamercommissie: risicomanagement, verhoging betrokkenheid raad en verbetering van grip op de verbonden partijen, de mogelijkheid van uittreding uit een gemeenschappelijke regeling en de informatievoorziening richting raad (zie ook bijlage 1).

Doelstelling beleidsnota

Deelname aan een verbonden partij is een manier om een gemeenschappelijk doel te bereiken. Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) uitvoeren. Omdat de gemeente verantwoordelijk blijft voor de realisatie van de beoogde doelstellingen van de programma's, heeft de raad een kaderstellende en controlerende taak met betrekking tot de invulling en uitvoering van de activiteiten. Vanuit verschillende oogpunten is het belangrijk dat er voldoende aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. De verschillende oogpunten zijn:

- **Beleidsmatig:** Het gemeentelijk beleid wordt uitgevoerd door de verbonden partijen in plaats van de gemeente. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het realiseren van het beleid.
- **Bestuurlijk:** Bij de realisatie van het beleid door middel van verbonden partijen kunnen zich bestuurlijke risico's voordoen. Het is van belang voor de gemeente om te weten welke bestuurlijke risico's gelopen kunnen worden per verbonden partij.
- **Financieel:** Het is voor de gemeente van belang om de kosten en de financiële risico's inzichtelijk te hebben die zij loopt met de verbonden partijen.

De gemeenteraad legt via deze nota verbonden partijen algemene en specifieke uitgangspunten vast ten aanzien van de deelname aan, vertegenwoordiging in, en sturing, beheersing, verantwoording en toezicht van verbonden partijen om zodoende inhoud en invulling te geven aan de wijze waarop de raad haar kaderstellende en controlerende taak wil uitvoeren.

Verbonden partij

In het Besluit begroting en verantwoording (BBV) artikel 1 wordt een verbonden partij als volgt aangeduid: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang houdt in zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Financieel belang houdt in een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Hieronder treft u een overzicht aan van de verbonden partijen van de gemeente Raalte :

Publiekrechtelijke verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen)		
Naam	Vorm	Bestuurlijke vertegenwoordiger
Veiligheidsregio IJsselland	Gemeenschappelijke regeling	Burgemeester Dadema als portefeuillehouder openbare orde en veiligheid
BVO Jeugdzorg	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder Hiemstra als portefeuillehouder
GGD IJsselland	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder Hiemstra als portefeuillehouder
Recreatiegemeenschap Salland	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder van Loevezijn als portefeuillehouder recreatie lid van DB, wethouder Niens lid van AB

Privaatrechtelijke verbonden partijen		
Naam	Vorm	Bestuurlijke vertegenwoordiger
Enexis en aanverwante SPV's	BV	Wethouder Niens als portefeuillehouder financiën
Vitens	NV	Wethouder Niens als portefeuillehouder financiën
Wadinko	NV	Wethouder Niens als portefeuillehouder financiën
BNG	NV	Wethouder Niens als portefeuillehouder financiën
Sportbedrijf	BV	Wethouder Hiemstra als portefeuillehouder sport
Rova	NV	Wethouder Niens als portefeuillehouder milieu
Stichting Werk Raalte	Stichting	Bestuursleden worden door het bestuur benoemd uit een daartoe strekkende bindende voordracht door B&W
Stichting Overijsselse Ombudsman	Stichting	Vertegenwoordiging via burgemeester Dadema
Vereniging Nederlandse Gemeenten	Vereniging	Lidmaatschap, vertegenwoordiging via Burgemeester Dadema
Dimpact	Vereniging	Lidmaatschap, vertegenwoordiging via Burgemeester Dadema

Daarnaast zijn er overige samenwerkingsverbanden, formeel gezien geen verbonden partijen, die via het stamien van verbonden partijen lopen, om daarmee wat meer zicht te houden op het verloop van de samenwerking. Het gaat om DOWR, RUD en Sallandwonen.

In hoofdstuk 2 wordt verder ingegaan op het wettelijk kader en verschillende ontwikkelingen rond verbonden partijen.

Grip op de verbonden partijen

Onder grip werd voornamelijk de mogelijkheid tot sturen en invloed uitoefenen verstaan.

In de relatie tussen gemeenten en verbonden partijen gaat het om sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden. Deze vier aspecten in onderlinge samenhang vallen onder "governance". Een goede governance, waaronder bijvoorbeeld goede informatievoorziening en sturingsmogelijkheden, is een kernvoorwaarde voor grip.

Onder governance wordt het volgende verstaan:

Het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van doelstellingen. Alsmede het daarover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden.

We onderscheiden op basis van bovenstaande definitie vier governance-deelprocessen:

- Sturen (activiteit vanuit opdrachtgever/klantrol)
- Beheersen (activiteit vanuit opdrachtgever/klantrol)
- Verantwoording (activiteit vanuit opdrachtgever/klantrol)
- Toezicht houden (activiteit vanuit de eigenaarsrol)

De wijze waarop de governance processen vorm en inhoud krijgen zal moeten passen binnen het stelsel van verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling volgens de Gemeentewet en dient te voldoen aan de voorschriften van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr).

We gaan in de komende hoofdstukken nader in op de governance deelprocessen en geven vanuit die deelprocessen aan welke kaders we willen vaststellen.

Nadat we in hoofdstuk 3 een stappenplan schetsen wat het college als leidraad kan hanteren om te komen tot samenwerking, en in hoofdstuk 4 stilstaan bij de vertegenwoordiging, zoomen we in de volgende hoofdstukken in op de verschillende onderdelen van de governance:

- sturen (hoofdstuk 5),
- beheersen (hoofdstuk 6),
- verantwoorden (hoofdstuk 7) en
- toezicht (hoofdstuk 8).

Daaraan koppelen we de verschillende vervolgstappen die we moeten te nemen om te komen tot meer grip op de verbonden partijen.

In hoofdstuk 9 gaan we in op de informatievoorziening aan de raad van de verbonden partijen, via de paragraaf verbonden partijen. Welke eisen stelt de BBV hieraan en welke informatie vinden we daarnaast zelf belangrijk.

Hoofdstuk 2 Wettelijk kader en ontwikkelingen

Algemeen

Bij verbonden partijen kan het gaan om zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke rechtspersonen die een rol spelen in de uitvoering van een publieke taak. Voor beiden geldt dat het gaat om organisaties en instellingen waar gemeenten zowel financieel als bestuurlijk zeggenschap over hebben. We spreken van een financieel belang als de gemeenten aansprakelijk zijn bij niet nakoming van verplichtingen of als er geen verhaal is bij faillissement. We spreken van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft via het vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij.

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS-constructies). De verbonden partijen baseren hun rechtsgrond op verschillende wetten en er is specifieke regelgeving opgesteld.

Wettelijk kader

Na invoering van het dualisme vond de wetgever het van belang de bepalingen omtrent de begroting en verantwoording in de Gemeentewet te wijzigen, zodat de gemeenteraad meer op hoofdlijnen konden sturen en controleren. Daarmee ontstond het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in 2004 en is voor het eerst de term verbonden partij geïntroduceerd. Er werd geconstateerd dat de informatie over dergelijke partijen niet als voldoende werd ervaren, terwijl het aantal verbonden partijen sterk is toegenomen.

In het BBV is duidelijk vastgelegd wanneer er sprake is van een verbonden partij en dat de verbonden partijen worden vastgelegd in een speciale paragraaf. Deze paragraaf moet aan bepaalde eisen voldoen. Daarnaast regelt het BBV welke informatie verstrekt moet worden per verbonden partij. In hoofdstuk 9 gaan we daar verder op in.

Hoofdreel is dat via het publiekrecht wordt gehandeld, tenzij het privaatrecht bijzonder aangewezen is.

Publiekrecht

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het vooral om gemeenschappelijke regelingen. Gemeenschappelijke regelingen voeren vaak primaire gemeentelijke taken uit. Dikwijls hebben deze een uitvoerend karakter, maar er zijn ook gemeenschappelijke regelingen waarin beleid wordt afgestemd of bepaald. Gemeenschappelijke regelingen vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat (maar voor sommige taken is door de wetgever verplichte samenwerking opgelegd, denk hierbij bijvoorbeeld aan de veiligheidsregio). De gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam is de 'zwaarste' en meest voorkomende vorm: deze regeling heeft – als enige – rechtspersoonlijkheid een algemeen bestuur (vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten), dat het dagelijks bestuur controleert. Gemeenten kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen.

In de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt de samenwerking geregeld tussen openbare lichamen. De Wgr bevat regels voor de inrichting en het functioneren van de samenwerking.

- via samenwerkingsverbanden kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die gemeentegrensoverschrijdend zijn of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn;
- sommige taken vragen specialistische kennis die onze eigen organisatie niet kan bieden;
- het beleggen van taken bij een samenwerkingsverband kan efficiënter/goedkoper zijn dan de taken in de eigen organisatie te beleggen, waardoor voor minder geld minstens dezelfde (maar vaak een hogere) kwaliteit geleverd kan worden;
- voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht om een samenwerkingsverband op te richten.

Privaatrecht

De grondregel van de Gemeentewet is dat publieke taken door de gemeente zelf worden uitgevoerd. Private rechtsvormen zijn slechts toelaatbaar: "indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang" (artikel 160 lid 2 Gw).

De Gemeentewet bepaalt dat het besluit (van het college) tot oprichting van een NV of BV (of deelneming daarin) niet wordt genomen dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

De privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld. Het kan gaan om stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen. In het laatste geval praat men over deelnemingen (participatie gemeente via aandelen).

Publiekprivate samenwerking (PPS) is een wijze om beleidsdoelen te realiseren via samenwerking met marktpartijen. Dit kan in de vorm van een stichting, vereniging, VOF, bestuursovereenkomst enz. Voordelen zijn:

- het benutten van kennis en expertise van andere partijen;
- het spreiden van risico's;
- efficiëntere uitvoering van plannen en projecten vanuit een integrale aanpak;
- meer bestuurskracht;
- bevordering van samenwerking met bepaalde groepen.

Deze vorm van samenwerking zie je vooral binnen de grondexploitatie. Op dit moment hebben we geen samenwerking via PPS.

Ontwikkelingen

Op het moment zien we de volgende ontwikkelingen binnen het wettelijk kader:

1. Per 1 januari 2015 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) op een aantal onderdelen essentieel gewijzigd. Deze wijzigingen gaan over zaken binnen de gemeenschappelijke regeling. Er wordt een bedrijfsvoeringsorganisatie geïntroduceerd. Daarnaast gaat het over versterking van de controlerende positie van de gemeenteraden, door verbetering van hun mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de begroting van de gemeenschappelijke regeling. En is de huidige informatie- en verantwoordingsplicht van leden van het algemeen bestuur naar de gemeenten nader ingevuld en uitgewerkt. De effecten hiervan gaan we in 2016 zien.
2. In de onlangs verschenen brochure "Hoofdlijnen vernieuwing BBV" van het ministerie van BZK worden voornemens weergegeven, om ter verbetering van de grip op de verbonden partijen nieuwe afspraken te maken over de informatievoorziening, bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken.
3. Door wijzigingen in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht moeten de netwerk-RUD's vanaf 2018 omgevormd worden tot een gemeenschappelijke regeling.
4. Door aanpassingen van de BBV, die in 2015 zijn aangekondigd, moeten we vanaf 2017 beleidsinhoudelijk gezien de informatievoorziening verbeteren ten aanzien van de verbonden partij binnen de programma's.

Daarnaast zien we de volgende landelijke en regionale ontwikkelingen ten aanzien van de samenwerkingsverbanden:

1. Door de decentralisaties binnen het sociaal domein zijn nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan. Gemeenten hebben nog veel onzekerheden v.w.b. de financiële consequenties. Ze zijn nog zoekende naar het beheersen van de budgetten via o.a. indicatoren.
2. De gezamenlijke gemeenten hebben besloten de GR Wezo op te heffen; de aandelen zijn verkocht aan de gemeente Zwolle. Hierdoor moet elke gemeente de uitvoering van de sociale werkvoorziening anders gaan organiseren; Raalte heeft hiervoor de Stichting werk Raalte opgericht.
3. We zien ook binnen samenwerkingsverbanden, o.a. GGD IJsselland, dat ze intern verbetertrajecten opzetten om structuur en eenheid aan te brengen in hun informatievoorziening naar de gemeenten.
4. We zien dat binnen verschillende gemeenten de rekenkamercommissie onderzoeken doen naar de effectiviteit en efficiency van verbonden partijen. Gemeenteraden vinden het lastig grip te krijgen op de verbonden partijen.

Hoofdstuk 3 Afwegingen deelname verbonden partijen

Algemeen

Het deelnemen aan een verbonden partij is een middel om gemeentelijke doelen te bereiken en taken uit te voeren. Het is één van de instrumenten die ter beschikking staan om beleid te bepalen en uit te voeren. Of we willen samenwerken met andere openbare lichamen dan wel deel willen nemen aan een privaatrechtelijke samenwerking hangt van verschillende factoren af.

Deze beleidsnota bevat geen eensluidend antwoord op de vraag of deelgenomen kan worden aan een samenwerking. De ervaring leert, dat ieder geval om een specifieke afweging vraagt.

Ten eerste is het voor de gemeenteraad van belang een beleidsnota verbonden partijen vast te stellen, waarin algemene en specifieke uitgangspunten zijn opgenomen. Dit om zijn kaderstellende en controlerende rol goed uit te kunnen voeren. Deze ligt nu voor.

Om vanuit de vastgestelde uitgangspunten helder te krijgen of we tot samenwerking over willen gaan en zo ja hoe, hebben we vervolgens een stappenplan ontwikkeld. Dit stappenplan kan als leidraad gehanteerd worden, voordat wordt overgegaan tot samenwerking. Dit stappenplan wordt hieronder toegelicht en bestaat uit 2 delen: 1^e deel om te komen tot een nieuwe verbonden partij en 2^e deel als het voornemen er is te gaan samenwerken. Het zal zijn variaties kennen; enkele stappen uit het 2^e deel zal je misschien ook eerst moeten nemen om tot een beslissing te komen wel of geen nieuwe samenwerking aan te gaan. Indien het college over wil gaan tot deelname aan een verbonden partij, zal altijd de raad eerst zijn wensen en bedenkingen kenbaar mogen maken. Dat is wettelijk geregeld in de Gemeentewet. Zie verder hoofdstuk 5 over de rolverdeling tussen college en raad.

Ten derde is het zaak de verbonden partij goed te blijven volgen, om zeker te weten of ze nog op koers te zitten. Dit gebeurt o.a. via de paragraaf verbonden partijen.

Stappenplan om te komen tot een nieuwe verbonden partij

Hieronder volgt in zes stappen een afweging om te komen tot samenwerking. Elke stap hebben we voorzien van een korte toelichting. Dit stappenplan kan als leidraad gehanteerd worden, voordat tot samenwerking wordt overgegaan. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar bijlage 2.

Stap 1: Bepaal welk gemeentelijk doel we willen realiseren en welk belang daarmee wordt gediend.

Hierbij is het belangrijk helder te hebben welk doel we voor ogen hebben want dat is immers de basis, om dan ook beter de vervolgstappen te kunnen aflopen.

In principe moet er alleen deelgenomen worden in een samenwerkingsverband als daarmee het publiek belang wordt gediend en de samenwerking publieke meerwaarde oplevert.

Stap 2: Is volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk?

In sommige gevallen van een publiek belang zal er sprake zijn van een volledige gemeentelijke betrokkenheid. Als blijkt dat een volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk is, dan zal de gemeente de activiteiten intern moeten uitvoeren. Blijkt dat geen volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk is, dan volgt de volgende stap.

Stap 3: Kan de gemeente als opdrachtgever, subsidiegever of regelgever het publieke belang behartigen?

Als blijkt dat bij een publiek belang geen volledige gemeentelijke betrokkenheid vereist is en de gemeente niet als opdracht-, subsidie- of regelgever kan optreden om het publiek belang voldoende te behartigen, dan pas zal de optie voor deelname in een verbonden partij bekeken moeten worden.

Stap 4. Is een publiekrechtelijke deelname op basis van Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) mogelijk?

Uitgangspunt is dat de gemeente, in de hoedanigheid van publiekrechtelijk rechtspersoon, bij voorkeur zelf het publiek belang moet behartigen. Dit houdt in dat in principe niet deelgenomen moet worden in privaatrechtelijke partijen, tenzij hier gewichtige redenen voor zijn.

Om voor een verbonden partij te kiezen moet de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvallen dan bij andere mogelijkheden. Als bij de vorige afwegingen blijkt dat de gemeente nauw bij het te behartigen publiek belang betrokken moet zijn en dat het wenselijk is om de activiteiten door een verbonden partij te laten uitvoeren, dan biedt de Wgr een mogelijkheid. Als blijkt dat een dergelijke publiekrechtelijke deelname niet mogelijk of wenselijk is, dan volgt stap 5.

Stap 5. Is een publiek-private samenwerking mogelijk en opportuun?

Als sprake is van de mogelijkheid van een samenwerkingsverband tussen de gemeente en het bedrijfsleven, waarbij er bijzondere redenen zijn qua meerwaarde en aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt, heeft een publiek-private samenwerking (PPS) de voorkeur.

Stap 6. Is een privaatrechtelijke deelname mogelijk en opportuun?

Bij zwaarwegende argumenten geldt dat het publieksbelang kan worden behartigd via de privaatrechtelijke weg. Zoals al eerder opgemerkt heeft dit niet de voorkeur als deze zwaarwegende argumenten niet aanwezig zijn. Een zwaarwegend argument om deel te nemen in een privaatrechtelijke deelname kan zijn een wens om een specifieke private partij te betrekken. Daarnaast is het mogelijk dat de gemeente slechts een gering aandeel heeft in een privaatrechtelijke rechtspersoon, wat een geringe invloed op het uit te voeren beleid als gevolg heeft. Als geen van de bovenstaande opties mogelijk is, dan kan de gemeente besluiten om de activiteit intern onder te brengen. Daarnaast kan er voor gekozen worden om de activiteiten niet uit te voeren.

Beleidskader: Hanteer als leidraad de volgende stappen om tot een verbonden partij te komen

Stap 1: Bepaal welk gemeentelijk doel we willen realiseren en welk belang daarmee wordt gediend.

Stap 2: Is volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk?

Stap 3: Kan de gemeente als opdrachtgever, subsidiegever of regelgever het publieke belang behartigen?

Stap 4: Is een publiekrechtelijke deelname op basis van Wgr mogelijk?

Stap 5: Is een publiek-private samenwerking mogelijk en opportuun?

Stap 6: Is een privaatrechtelijke deelname mogelijk en opportuun?

Als blijkt dat bij een publiek belang geen volledige gemeentelijke betrokkenheid vereist is en de gemeente niet als opdracht-, subsidie- of regelgever kan optreden om het publiek belang voldoende te behartigen, dan zal de optie voor deelname in een verbonden partij bekeken moeten worden. Om voor een verbonden partij te kiezen moet de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvallen dan bij andere mogelijkheden.

De afweging of een publiek-private samenwerking mogelijk en opportuun is, volgt pas als blijkt dat een publiekrechtelijke deelname op basis van de Wgr niet mogelijk is.

Alleen bij zwaarwegende argumenten geldt dat het publieksbelang kan worden behartigd via de privaatrechtelijke weg.

Als we willen gaan samenwerken

Als op basis van de eerste stappen het voornemen bestaat om te gaan samenwerken, dan zijn de volgende zaken belangrijk om goede afspraken over te maken, mee te nemen bij de beslissing en vervolgens vast te leggen.

Stap 7: Beschrijf het gezamenlijke doel van de VP.

Als bekend is wie deelneemt aan de verbonden partij, zal er samen een gezamenlijk doel moeten worden beschreven. Je moet immers naar elkaar toe helder hebben waarom je wilt gaan samenwerken.

Stap 8: Maak duidelijke prestatieafspraken en leg deze vast.

Deze prestatieafspraken maak je als deelnemende gemeenten. Dat gaat over zaken zoals te leveren prestaties en de beoogde effecten. Deze afspraken leg je vast in een uitvoeringsovereenkomst.

Stap 9: Stem de informatievoorziening af op de afspraken. Denk hierbij aan indicatoren, tussentijdse rapportages, (meerjaren)begroting, rekening. Spreek af waarover moet worden gerapporteerd, en stem dit af met de P&C cyclus.

Stap 10: Regel binnen de gemeente de vertegenwoordiging.

Wie vertegenwoordigt de gemeente in een bestuur? Hoe wordt die vertegenwoordiging gekozen? Hoe krijgt hij vanuit de gemeente een standpunt mee? Hoe verantwoordt hij zich voor zijn optreden in de samenwerking? Regel dit als raad goed aan de voorkant. Breng daarbij een scheiding aan tussen de rol van klant/opdrachtgever en eigenaar binnen de gemeentelijke organisatie.

Stap 11: Maak binnen de verbonden partij, indien nodig, aanvullende afspraken.

Dit is afhankelijk van de verbonden partij en de doelstellingen. Hierbij moet je denken aan een evaluatiemoment, uitbouw van doel en/of organisatie, frequentie en aard van de overlegstructuur, de voorwaarden en afspraken rond toe- en uitbreiding.

Stap 12: Kom tot een gezamenlijk risicoprofiel, waarbij wel ruimte is voor een eigen gemeentelijke vertaling.

Een verbonden partij zal aan risicomanagement moeten doen om risicobewust te kunnen handelen, vooral in deze tijden waarbij de financiën constant onder druk staan. Dat houdt in een overzicht van de risico's die er zijn, afgezet tegen het weerstandsvermogen. Sta ook stil bij de interne beheersingsmaatregelen en het periodiek informeren hierover richting het bestuur binnen de verbonden partij.

Stap 13: Regel de borging in de gemeentelijke organisatie.

Borg de verbonden partij in de organisatie door het aanwijzen van een verantwoordelijk team en medewerker en draag zorg voor voldoende kennis en expertise. Stimuleer het ambtelijk overleg met de deelnemende gemeenten, waardoor je efficiënter en effectiever kunt werken.

Maak de volgende afspraken binnen een verbonden partij:

Stap 7: Beschrijf het gezamenlijke doel van de VP.

Stap 8: Maak duidelijke prestatieafspraken en leg deze vast.

Stap 9: Stem de informatievoorziening af op de afspraken.

Stap 10: Regel binnen de gemeente de vertegenwoordiging.

Stap 11: Maak binnen de VP, indien nodig, aanvullende afspraken.

Stap 12: Kom tot een gezamenlijk risicoprofiel, waarbij wel ruimte is voor een eigen gemeentelijke vertaling.

Stap 13: Regel de borging in de gemeentelijke organisatie.

Hierbij gaat het om maatregelen en voorzieningen die een adequate governance mogelijk maken.

Hoofdstuk 4 Vertegenwoordiging in een verbonden partij

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de verschillende relaties en rollen die de gemeente kan hebben met een verbonden partij. Vervolgens wordt onderscheid gemaakt naar vertegenwoordiging in publiekrechtelijke organisaties en vertegenwoordiging in privaatrechtelijke organisaties en tenslotte wordt het beleidskader voor vertegenwoordiging in een verbonden partij weergegeven.

Keuze van gemeentelijke vertegenwoordiging

Bij verbonden partijen kan de gemeente verschillende relaties en rollen met een verbonden partij hebben. Het gaat om de volgende relaties/rollen:

- **Opdrachtgever/klant:** de gemeente als opdrachtgever/klant wil een aantal effecten verwezenlijken, zoals geformuleerd in het beleid. Om dit te kunnen bewerkstelligen, moeten producten of diensten worden geleverd door de verbonden partij. Vanuit de rol als klant wordt gestuurd op het halen van de afgesproken prestaties binnen de gestelde financiële kaders en niet op de interne bedrijfsvoering van de verbonden partij. Activiteiten die horen bij de rol van opdrachtgever/klant is het formuleren van beleid, het opstellen van contracten, bewaken van de levering, prijsbeoordeling en evaluatie in welke mate de positionering en invulling tegemoet komt aan de gestelde doelen.
- **Eigenaar:** de gemeente bezit al dan niet met andere partijen aandelen in de verbonden partij en is daarmee mede-eigenaar. Vanuit dit belang is de gemeente gebaat bij een verbonden partij die geen problemen heeft met de continuïteit. Gezien het eigendom heeft de gemeente belang bij zeggenschap. Activiteiten die horen bij de rol als eigenaar is de besluitvorming als aandeelhouder, het bewaken van het rendement en de continuïteit van de partij aan de hand van de begroting, periodieke rapportages en jaarrekening.
- **Toeziethouder:** er kan voor worden gekozen om een vertegenwoordiger in de Raad van Toezicht of een commissaris te benoemen. Bij een Naamloze Vennootschap mag een commissaris uitsluitend het belang van het bedrijf behartigen en kan dus geen andere rol vertolken.

Voor de vertegenwoordiging van de gemeente in een verbonden partij is het van belang scheiding aan te brengen tussen de rollen van opdrachtgever/klant en eigenaar.

Bij de rol van de gemeente als opdrachtgever/klant gaat het om uitvoering van het beleid. In dat geval verdient het aanbeveling de desbetreffende portefeuillehouder te laten fungeren als aanspreekpunt binnen het college.

Als er sprake is van een eigenaarsrol is er sprake van het vertegenwoordigen van het financieel belang van de gemeente in de onderneming. Dan ligt het voor de hand de portefeuillehouder financiën als eerste aanspreekpunt binnen het college aan te wijzen.

Vertegenwoordiging in publiekrechtelijke organisaties

De vertegenwoordiging in gemeenschappelijke regelingen is geregeld in de Wgr. Ten aanzien van de publiekrechtelijke organisaties is het volgende van toepassing:

- Als de gemeenschappelijke regeling door de gemeenteraad wordt getroffen (de zgn. raadsregeling), dan dienen raadsleden zitting te nemen in het gemeenschappelijk orgaan. Sinds een wijziging van de Wgr per 1 januari 2015 kunnen wethouders of burgemeesters geen zitting nemen in het bestuur van een raadsregeling.
- Als de gemeenschappelijke regeling door de bestuursorganen "college" of "burgemeester" zijn getroffen (de zgn. collegeregelingen), dan worden ook de leden van het algemeen bestuur uit de leden van deze bestuursorganen aangewezen. Voor collegeregelingen geldt dat leden van het bestuur uit het college moeten worden aangewezen.
- Voor gemengde regelingen geldt dat gekozen kan worden uit raadsleden, burgemeester en wethouders. Voor gemengde regelingen hanteren wij het uitgangspunt dat leden van het bestuur uit het college worden aangewezen.

Vanuit het oogpunt van dualisme heeft het de voorkeur alleen collegeleden te laten plaatsnemen in besturen van verbonden partijen. Hiermee wordt een scheiding gecreëerd tussen enerzijds bestuur, door collegeleden en anderzijds controle door raadsleden. Een logisch uitgangspunt is in ieder geval

dat raadsleden geen zitting hebben in een dagelijks bestuur om doorkruising van bestuurlijke posities te voorkomen. Het gaat hierbij om het dagelijks bestuur/uitvoering versus algemeen bestuur/kaderstelling en controle. Leden van het algemeen bestuur moeten echter inlichtingen verschaffen en verantwoording afleggen aan de gemeenteraad die hen heeft afgevaardigd. Indien raadsleden zitting nemen in het algemeen bestuur komt zowel uitvoering als controle bij de raad te liggen.

Vertegenwoordiging in privaatrechtelijke organisaties

Bij privaatrechtelijke deelname treedt de gemeente op als aandeelhouder. Er is een aantal risico's verbonden aan vertegenwoordiging van de gemeente in een privaatrechtelijke organisatie. Deze risico's zijn:

1. Belangenverstrengeling: Belangenverstrengeling of de schijn daarvan kan voorkomen als rollen door elkaar heen lopen. De gemeente kan in verschillende rollen bij een privaatrechtelijke partij betrokken zijn, zoals wet- en regelgever, aandeelhouder, subsidieer en afnemer.
2. Positie van de gemeentelijke vertegenwoordiger niet helder: Een collegelid heeft als gemeentelijke vertegenwoordiger een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om het dienen van de belangen van een privaatrechtelijke partij. Leden van het college tezamen en ieder afzonderlijk zijn immers verantwoording aan de Raad schuldig voor het gevoerde bestuur.
3. Rolconflict of dubbele pettenproblematiek: bij publiekrechtelijke en privaatrechtelijke deelnemingen kan sprake zijn van een belang dat strijdig met het publieke belang van de gemeente.
4. Professionaliteit en aansprakelijkheid: de gemeentelijke vertegenwoordiger kan naast, of in plaats van de vennootschap of stichting aansprakelijk worden gesteld voor de gemaakte schulden. De vertegenwoordiger van de gemeente kan daarbij worden geconfronteerd met verschillende vormen van aansprakelijkheid. Een dergelijke aansprakelijkheidsstelling kan te maken hebben met het niet naar behoren vervullen van de taak of door een onrechtmatige daad of wanprestatie door de verbonden partij. In het uiterste geval kan de vertegenwoordiger zelfs hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld voor het geheel van de door de rechtspersoon of derde geleden schade. De gemeente heeft voor dergelijke situaties een verzekering afgesloten.

De risico's zijn met name aanwezig als de gemeentelijk vertegenwoordiger zitting heeft in de Raad van Commissarissen (RvC). De RvC heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. De RvC staat het bestuur met Raad ter zijde.

De leden van de RvC of RvT dienen het belang van de onderneming voorop te stellen. De commissaris is conform het vennootschapsrecht alléén aan de aandeelhouders van de onderneming verantwoording verschuldigd. Van de commissaris wordt een steeds actievare en deskundige rol verlangd in het toezicht uitoefenen op en het met raad bijstaan van het bestuur van de onderneming. De functie van commissaris in het toezichthoudende orgaan van de onderneming is dan ook onverenigbaar met de uitoefening van de rechten verbonden van het aandeelhouderschap. De zeggenschap verbonden aan het aandeelhouderschap berusten in het duale bestel primair bij het college van burgemeester en wethouders. Collegeleden nemen om die reden alleen zitting in de RvC of RvT na verkregen toestemming van de gemeenteraad.

Beleidskader vertegenwoordiging:

- De rol van opdrachtgever/klant wordt belegd bij de vakinhoudelijk verantwoordelijke portefeuillehouder.
- De rol van eigenaar wordt belegd bij de portefeuillehouder financiën.
- Het uitgangspunt is dat collegeleden plaats nemen in het bestuur van een verbonden partij, geen raadsleden en/of ambtenaren in bestuur als gemeentelijke vertegenwoordiger. Bij raadsregelingen kunnen alleen raadsleden zitting nemen in het gemeenschappelijk orgaan.
- Indien de gemeente de mogelijkheid heeft een toezichthouder te benoemen heeft het de voorkeur een extern persoon te benoemen. Collegeleden nemen geen zitting in de RvC of RvT zonder toestemming van de gemeenteraad.

Hoofdstuk 5 Sturen van verbonden partijen

Algemeen

Het realiseren van beleidsdoelstellingen en de verantwoording daarover vereist samenhang in sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht. De gemeente stelt de kaders en laat de uitvoering over aan andere organisaties. Deze andere organisaties leggen verantwoording af over de uitvoering en verzorgen informatie die van belang is voor het evalueren van beleidsdoelstellingen. De activiteiten op het gebied van sturen, beheersen, verantwoording en toezicht dienen onderling in balans te zijn en aan te sluiten bij de doelstellingen van een programma. Tezamen noemen we dit governance.

Sturen is het proces waarbij door de gemeenteraad richting wordt gegeven aan de verbonden partij om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Het gaat om het “uitzetten van de koers”. De kracht van de sturing ligt in het op tijd maken van afspraken en het contractueel vastleggen van output-afspraken.

Rolverdeling college en raad

In het duale stelsel heeft de raad een kaderstellende en controlerende rol; het college voert uit. Dat geldt ook als het om verbonden partijen gaat. We maken daarbij een onderscheid tussen de aanloophase en de uitvoeringsfase. De aanloophase is de fase waarin de gemeente een besluit tot deelname aan een verbonden partij voorbereidt. De uitvoeringsfase is de fase waarin de deelname aan de verbonden partij een feit is: die partij voert bepaalde taken voor de gemeente uit.

In de aanloophase van een verbonden partij / totstandkomingsfase is het van belang dat actief gestuurd wordt op de vormgeving van de verbonden partij en de vastlegging van afspraken. Ook is het in deze fase van belang dat de raad een goede afweging kan maken over een voorstel om voor bepaalde taken een concrete samenwerking aan te gaan.

In de fase dat een verbonden partij reeds bestaat gaat het erom dat het samenwerkingsverband zijn doelen bereikt en dat er invulling wordt gegeven aan de wettelijke informatieverplichting en de overige gemaakte afspraken.

Deze zaken komen tot uitdrukking in het stappenplan binnen hoofdstuk 3.

Rolverdeling in de aanloophase

De primaire taken van het college in deze fase zijn het beslissen over deelname aan een verbonden partij en ook het aansturen van die partij. Dit komt tot uitdrukking in artikel 160 van de Gemeentewet en artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De raad kan algemene kaders stellen in de nota verbonden partijen of specifieke kaders stellen bij een besluit tot deelname aan een bepaalde verbonden partij.

De raad bepaalt wat de doelen en de taken van de gemeente zijn, wat wel en niet tot het gemeentelijk publiek belang behoort. Dat betekent dat de raad zich bij elk voornemen tot deelname een oordeel moet vormen over de vraag of de activiteiten die de verbonden partij voor de gemeente zou moeten gaan uitvoeren wel tot het publieke belang behoren. Om die reden is het wettelijk geregeld (in de Gemeentewet), dat het college niet beslist over deelname nadat door de raad zijn wensen en bedenkingen kenbaar heeft gemaakt.

Daarnaast kan de raad kaders stellen, zijn informatiebehoefte formuleren en andere afspraken maken. Daarvoor wordt het stappenplan uit hoofdstuk 3 gebruikt.

Rolverdeling in de uitvoeringsfase

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen c.q. de gemeenschappelijke regelingen is sturing vanuit de inhoud op een gewenst maatschappelijke effect aan de orde. De verbonden partij is in feite het middel dat wordt ingezet om een beoogd effect te realiseren. Van belang is echter het volgende onderscheid te maken tussen de gemeenschappelijke regelingen:

- Raadsregelingen; waarbij de bevoegdheid om beleid te maken overgedragen is;
- Gemengde regelingen; waarbij sprake is van een samenwerkingsverband waarbij zowel beleidstaken als uitvoerende taken zijn overgedragen.
- Collegeregelingen; waarbij het een samenwerking betreft voor uitvoeringstaken.

Bij raadsregelingen en gemengde regelingen is het van belang dat duidelijk is:

- Welke visie/doelstellingen de gemeente voor ogen heeft op het beleidsterrein van de verbonden partij en de inbreng voor de gemeentelijke vertegenwoordiger als gevolg hiervan ook duidelijk is;

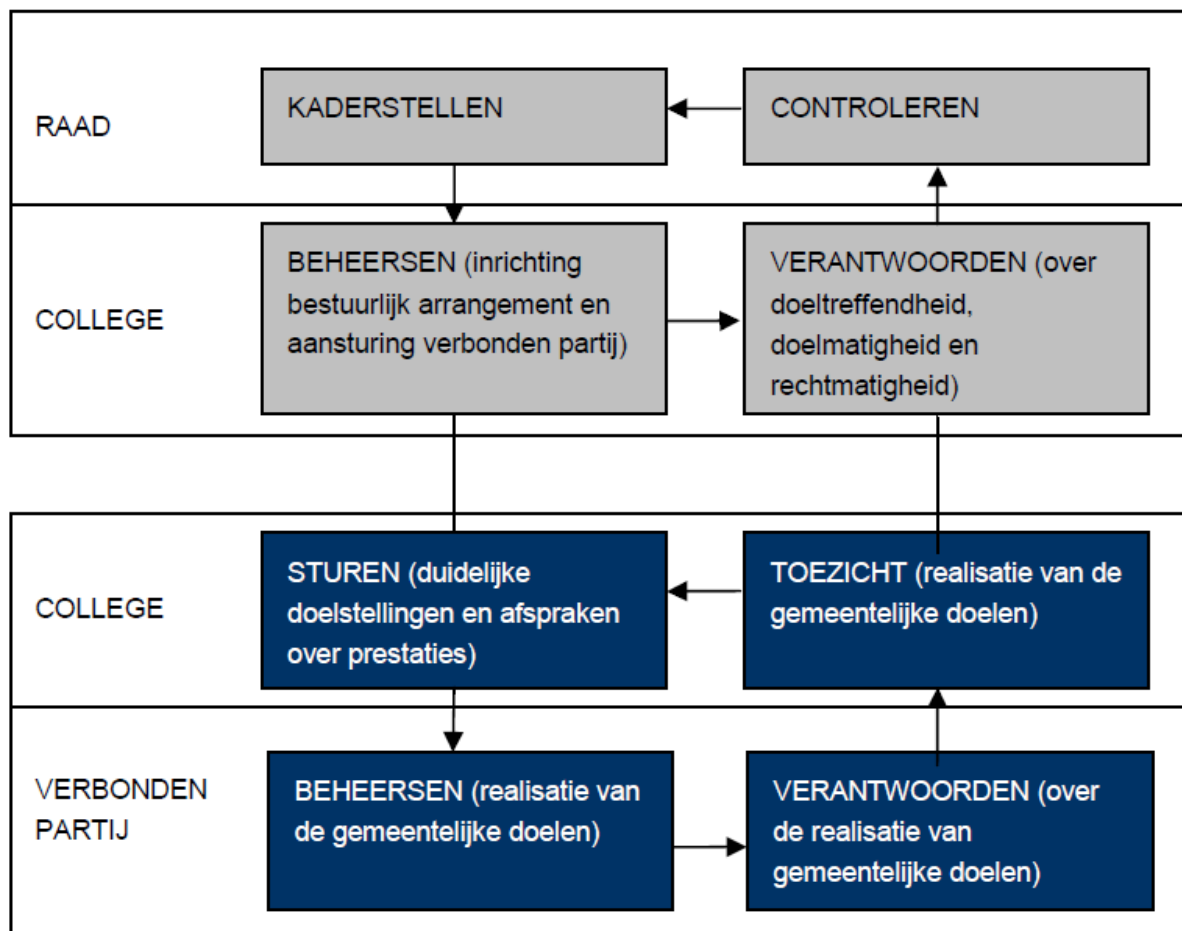
- welke bijdrage de verbonden partij levert aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen, wat de te leveren prestaties en de beoogde effecten van de producten of dienstverlening zijn. De te leveren prestaties van de verbonden partij worden opgenomen binnen het desbetreffende programma, zodat hierover binnen de reguliere planning en control cyclus over gerapporteerd wordt.

Bij raadsregelingen of gemengde regelingen is de gemeentelijke vertegenwoordiger dan ook verantwoording schuldig aan de raad en moet de raad hiertoe alle gevraagde informatie worden verschaft.

Bij collegeregelingen waaraan uitsluitend colleges of burgemeesters deelnemen gaat het om uitvoeringstaken. De raad heeft een belangrijke sturende rol. De gemeentelijke vertegenwoordigers in het algemeen bestuur zijn verantwoording schuldig aan de raad en moeten de raad daartoe alle inlichtingen verschaffen.

Voor privaatrechtelijke verbonden partijen geldt dat het de taak van het college is om (als aandeelhouder) zicht te houden op de taakuitvoering door de verbonden partij en zo nodig bij te sturen. Bij deelneming aan een vennootschap gaat het om het sturen op c.q. bewaken van de financiële positie en is het inhoudelijke belang een afgeleide. De raad houdt zich in deze gevallen met name bezig met het controleren van het college bij de taak en kan niet rechtstreeks sturen op de verbonden partij.

Schematisch ziet de rolverdeling tussen de raad en het college en tussen het college en de verbonden partij er als volgt uit.

Balans tussen controle en vertrouwen

De raad zal per verbonden partij een balans moeten vinden tussen enerzijds het politieke belang dat hij hecht aan de gemeentelijke taak die de verbonden partij uitvoert, en anderzijds de frequentie en intensiteit van zijn controle.

Naast de vormgeving van deze controlemechanismen is wederzijds vertrouwen een erg belangrijk aspect. Vertrouwen is een belangrijke randvoorwaarde voor een efficiënte samenwerking en is bepalend voor de onderlinge relatie. Zo is het belangrijk dat er tussen de verbonden partij en de gemeente vertrouwen is dat de ander zijn rol op een adequate manier kan invullen. Hierbij is geloof in elkaars kennis en vaardigheden voor nodig en geloof in elkaars welwillendheid. Het geloof in elkaars kennis en vaardigheden is vooral afhankelijk van eerdere ervaringen die men met elkaar heeft opgedaan en geloof in elkaars welwillendheid wordt vooral bepaald door zaken als de bereidheid om energie te steken in een goede verstandhouding. Maar ook is het belangrijk dat er tussen de verbonden partij en de gemeente vertrouwen is in de wil van de ander om zich in te zetten voor het gemeenschappelijke doel en dat de ander transparant werk en afspraken respecteert. Dit alles heeft te maken met het geloof in elkaars integriteit.

Beleidskader (aan)sturen verbonden partij

Het college legt elk ontwerpbesluit tot deelname aan een verbonden partij voor aan de raad, de raad kan zijn wensen en bedenkingen kenbaar maken.

De raad bepaalt in de aanloopfase bij deelname aan een verbonden partij of de taken die de partij voor de gemeente moet gaan uitvoeren tot het publieke belang behoren. Daarnaast kan de raad kaders stellen, zijn informatiebehoefte formuleren en andere afspraken maken (m.b.v. het stappenplan uit hoofdstuk 3).

Voor raads- en gemengde regelingen (publiekrechtelijke verbonden partijen):

- Worden de te leveren prestaties van de verbonden partij opgenomen binnen het betreffende programma in de gemeentelijke begroting, zodat over de realisatie binnen de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd wordt.
- Draagt de gemeentelijk vertegenwoordiger in de verbonden partij de visie van de gemeente uit en probeert deze te realiseren en legt hierover verantwoording af aan de gemeenteraad.

Voor collegeregelingen (publiekrechtelijke verbonden partijen):

- Houdt het college zicht op de taakuitvoering door de verbonden partij en stuurt zo nodig hierop bij.
- Houdt de gemeenteraad zich bezig met het controleren van het college bij de taak.

Voor privaatrechtelijke verbonden partijen:

- Het is de taak van het college om zicht te houden op de taakuitvoering door de verbonden partij en zo nodig bij te sturen. De gemeenteraad houdt zich in deze gevallen bezig met het controleren van het college bij de taak.

Hoofdstuk 6 Beheersen van verbonden partijen

Algemeen

Hieronder verstaan we het proces waarbij een stelsel van maatregelen en procedures wordt ingevoerd en gehandhaafd, zodat de gemeenteraad kan vaststellen of de uitvoering in overeenstemming is en blijft met de gemaakte plannen. Zo nodig wordt er bijgestuurd. Het gaat om het *'op koers houden'* van de verbonden partij.

Om voldoende inzicht in de realisatie van de doelstellingen van de verbonden partij te hebben, is het van belang om naast financieel inzicht ook inzicht te hebben in kwalitatieve informatie van een verbonden partij. Deze informatie van de verbonden partij wordt door de verschillende gemeenten beoordeeld en vervolgens vindt advisering en verslag plaats richting college en raad. Indien nodig wordt ingegrepen en bijgestuurd. Hierbij gaat het over de begroting en begrotingswijzigingen, meerjarenraming en tussentijdse rapportages.

Risicomanagement wordt ook gezien als een onderdeel van good governance en een belangrijk middel om de continuïteit van een organisatie te waarborgen.

Informatievoorziening publiekrechtelijke verbonden partijen

De raad heeft bij alle publiekrechtelijke verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen) een mogelijkheid om te sturen op de begroting. Een gemeenschappelijke regeling is namelijk op grond van de Wgr verplicht de gemeenteraad te voorzien van informatie. De volgende stukken moeten in ieder geval worden overlegd:

- Kadernota: dient voor 15 april van elk jaar aangeleverd te worden met daarin de belangrijkste financiële en beleidsmatige uitgangspunten voor het navolgende jaar.
- Ontwerp-begroting: dient voor 15 april van elk jaar aangeleverd te worden waarbij de gemeenteraad een periode van acht weken krijgt om een zienswijze in te dienen (was zes weken).
- Voorlopig jaarverslag: voor 15 april dient de gemeenteraad de beschikking te krijgen over een voorlopig jaarverslag van het samenwerkingsverband over het afgelopen jaar.

Het college ziet er op toe dat de verbonden partij hun kadernota, (ontwerp)begroting, jaarrekening en –verslag aanleveren binnen de wettelijke dan wel afgesproken termijnen en dat de vorm en inhoud van de voormelde stukken conform afspraak zijn.

De bevoegdheid tot het indienen van een zienswijze op de begroting en wijzigingen ligt formeel bij de raad. De raad hanteert de werkwijze, dat het college telkens gemachtigd wordt een zienswijze in te dienen. De raad wordt daarvan op de hoogte gebracht. Om de raadsinformatie rondom verbonden partijen toegankelijker te maken, wordt in het vervolg de zienswijze voorzien van een memo voor de raad. Hierin wordt een beleidssamenvatting opgenomen t.a.v. het voorliggende document en extra beleidsinformatie gegeven ter onderbouwing van de zienswijze.

Mocht de raad op dat moment toch aanleiding zien de stukken van de desbetreffende verbonden partij raadsbreed te willen bespreken, kan het alsnog in een vergadering aan de orde komen. Gelet op verruiming van de termijnen in de Wet GR is daar de ruimte voor. Als er sprake is van beleidswijzigingen dan wel politiek gevoelige onderwerpen, zal het college, vanuit haar actieve informatieplicht, de raad daarover raadplegen, voordat de zienswijze wordt ingediend.

We vinden het vooral van belang dat de raad aandacht schenkt aan de kadernota van de raads- en gemengde regelingen van de publiekrechtelijke verbonden partijen. Dit vanwege het feit dat dit een inhoudelijk en financieel kaderstellend document is. Formeel geldt voor dit document op grond van de Wgr niet de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. Het wordt echter wenselijk geacht dit document rechtstreeks in de raad te bespreken. Op die manier wordt er meer stilgestaan bij het inhoudelijke (meerjaren)beleid.

Zo kan de raad via de gemeentelijk vertegenwoordiger opdrachten meegegeven, welke de gemeentelijk vertegenwoordiger kan inbrengen in het bestuur van de betreffende verbonden partij. Daarmee wordt de raad meer betrokken bij de inhoud en komt zijn rol beter tot zijn recht.

Informatievoorziening privaatrechtelijke verbonden partijen

Voor de privaatrechtelijke verbonden partijen zijn er weinig formele instrumenten voor de sturing vanuit de gemeente. De vertegenwoordiger van de gemeente kan in de Vergadering van Aandeelhouders slechts een stem uitbrengen namens de gemeente. De inhoud van de stem wordt dan bepaald door het beleidskader van de gemeente of door een individueel collegebesluit aangaande de inhoud van het voorstel waarover gestemd wordt. Dat geldt ook voor de vaststelling van de jaarrekening van deze privaatrechtelijke partijen. Voor deze privaatrechtelijke partijen is geen

begroting voorgeschreven. Het college is bevoegd goedkeuring te geven aan begrotingen en jaarverslagen niet zijnde gemeenschappelijke regelingen. Dit laat onverlet dat het college aan de raad inlichtingen geeft over de uitoefening van bevoegdheden indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In dat laatste geval wordt de raad in de gelegenheid gesteld voorafgaand aan besluitvorming door het college in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Raalte is lid van de Vereniging van gemeenten aandeelhouders Noord-Nederland (VEGANN), bedoeld voor de aandeelhouders van Enexis. Samen heb je een grotere stem en kun je je invloed versterken. Daarnaast zoeken de verschillende gemeenten in de regio elkaar regelmatig op om over en weer te informeren of te sparren bij vragen of verzoeken van verbonden partijen.

Beleidskader beheersing van verbonden partijen

- Het college ziet er op toe dat verbonden partijen hun begrotingen, tussenrapportages en jaarrekening en –verslag aanleveren binnen de wettelijke dan wel afgesproken termijnen en dat de vorm en inhoud van de voormelde stukken conform afspraak zijn.
- Voor gemeenschappelijke regelingen: het college dient namens de raad een zienswijze in t.a.v. de begroting en wijzigingen daarop, en brengt dit ter kennisname aan de raad. Om de raadsinformatie rondom verbonden partijen toegankelijker te maken, wordt in het vervolg de zienswijze voorzien van een memo voor de raad. Hierin wordt een beleidssamenvatting opgenomen t.a.v. het voorliggende document en extra beleidsinformatie gegeven ter onderbouwing van de zienswijze. Mocht de raad op dat moment toch aanleiding zien de stukken van de desbetreffende verbonden partij raadsbreed te willen bespreken, kan het alsnog in een vergadering aan de orde komen.
- De raad bespreekt de kadernota van de raads- en gemengde regelingen van de publiekrechtelijke verbonden partijen. Dit vanwege het feit dat dit een inhoudelijk en financieel kaderstellend document is. Zo kan de raad via de gemeentelijk vertegenwoordiger opdrachten meegegeven, welke de gemeentelijk vertegenwoordiger kan inbrengen in het bestuur van de betreffende verbonden partij. Daarmee wordt de raad meer betrokken bij de inhoud en komt zijn rol beter tot zijn recht.
- Ten aanzien van overige verbonden partijen: het college is bevoegd goedkeuring te geven aan begrotingen en jaarverslagen niet zijnde gemeenschappelijke regelingen. Dit laat onverlet dat het college aan de raad inlichtingen geeft over de uitoefening van bevoegdheden indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In dat laatste geval wordt de raad in de gelegenheid gesteld voorafgaand aan besluitvorming door het college in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken.
- Indien buiten de reguliere informatievoorziening zich bijzondere ontwikkelingen voordoen zorgt het college ervoor dat de raad daarvan tijdig op de hoogte wordt gesteld.

Risicomanagement

De deelnemende gemeenten maar ook de maatschappij verwacht van verbonden partijen dat bestuurders tijdig inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen, dat ze de hiermee gepaard gaande risico's in afdoende mate beheersen en dat dit wordt bewaakt en er over wordt gerapporteerd in jaarverslagen. Het gaat daarbij om het algemene risicoprofiel van de organisatie, de risico's die aan de strategie en bedrijfsvoering zijn verbonden en in hoeverre deze risico's zijn afgedekt, met daarbij een systeem van monitoring en rapporteren.

Risicomanagement kan daarmee steeds meer en beter worden ingezet t.b.v. adequate besluitvorming. Consequenties van risico's worden inzichtelijk gemaakt zodat een weloverwogen besluit genomen kan worden. Dit is ook een belangrijk aspect in het kader van de verantwoording richting de verschillende actoren rond de verbonden partij.

Risicomanagement binnen de gemeente Raalte

Eind 2012 heeft ons college het risicomanagement vastgesteld en daarmee het belang van een goed risicomanagement onderkend. In hoofdlijnen is afgesproken, dat Raalte als organisatie op alle niveaus risicobewust wil handelen. Daarom hebben we de risico's geïnterviewd en bepaald, dat o.a. de samenwerking binnen verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen risico's met zich meebrengen. We bekijken twee keer per jaar, bij de begroting en de rekening, welke risico's we voor Raalte constateren vanuit de verbonden partij.

We hebben gekozen voor de volgende methodiek:

1. inschatten van het risico op basis van het financieel belang van de gemeente in een verbonden partij,
2. de waarschijnlijkheid bepalen dat het risico zich voordoet: laag (25%), midden (50%), hoog (75%),
3. het risico loslaten op de waarschijnlijkheid; dat geeft het risicobedrag,
4. aan de hand van het risicobedrag bepalen welke maatregelen de gemeente moet nemen om de risico's zoveel mogelijk te beheersen.

De methodiek zoals we die hanteren voor het risicomanagement is eenvoudig doch doelmatig. Het geeft ons een goed beeld van de risico's, om daarmee de beheersingsmaatregelen te bepalen, en te confronteren aan het weerstandsvermogen. Deze werkwijze is geborgd in de organisatie door het twee keer per jaar centraal uitzetten van risicokaarten binnen de verantwoordelijke teams in de ambtelijke organisatie en de input daarvan te verwerken in de paragraaf verbonden partijen per verbonden partij, en in zijn geheel in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risicomanagement binnen de verbonden partij

Wat in dit kader moet worden onderzocht is hoe bij de verbonden partij het risicomanagement is geregeld. De volgende onderdelen zijn van belang:

- Er moet sprake zijn van een consistente werkwijze van het in beeld brengen van risico's door de verbonden partij, voorzien van een akkoord van de accountant en een link met het weerstandsvermogen.
- De deelnemende gemeenten moeten onderling afspreken hoeveel weerstandsvermogen een verbonden partij moet aanhouden.
- Het DB bespreekt periodiek de risico's en de risicobeheersingsmaatregelen.
- Het risicomanagement vormt een onderdeel van de planning en control-cyclus zoals het AB die vaststelt.

Voorgaande zijn uitgangspunten waaraan elke verbonden partij moet voldoen. De ene partij zal hier echter al verder mee zijn dan de andere. Hiervoor zoeken we de regionale samenwerking op. Uiteindelijk draagt dit bij aan een betere risicobeheersing door ons college.

Beleidskader risicomanagement:

We handhaven binnen de gemeente Raalte het huidige risicomanagement.

De risico's van een verbonden partij worden meegenomen binnen de reguliere planning en control cyclus, via de paragraaf verbonden partijen.

Indien buiten de reguliere informatievoorziening zich bijzondere ontwikkelingen voordoen zorgt het college ervoor dat de raad daarvan tijdig op de hoogte wordt gesteld.

Hoofdstuk 7 Verantwoording van verbonden partijen

Algemeen

Verantwoorden gaat om het afleggen van verantwoording aan het college en/of de gemeenteraad door de verbonden partij over alle gedelegeerde taken en bevoegdheden aan het desbetreffende orgaan maar ook over de verantwoording van een lid als lid van het AB of DB.

Verantwoording door de verbonden partij

Door middel van de jaarstukken leggen verbonden partijen verantwoording af over de realisatie van de doelstellingen. Op basis hiervan kan de gemeente nagaan in hoeverre taken conform afspraken zijn uitgevoerd en wat de financiële situatie is van de verbonden partij.

Verantwoording bestaat uit twee aspecten:

1. De rechtmatigheid van de bestedingen. De rechtmatigheid van de verbonden partij wordt getoetst op basis van het jaarverslag, inclusief goedkeurende accountantsverklaring, en bij eindafrekening van het contract.
2. De effectiviteit en efficiëntie. Verantwoording rond effectiviteit en efficiëntie wordt getoetst via het periodiek volgen of benchmarken van afspraken dan wel een (jaarlijkse) externe audit van de kwaliteit van diensten, organisatie en kostenniveau. Hierin trekken we zoveel mogelijk regionaal op.

De jaarstukken van de verbonden partijen worden door het college afgedaan. Op de wijze waarop wordt onderscheid gemaakt tussen verbonden partijen met een groot maatschappelijk en financieel belang en verbonden partijen waar we als gemeente weinig invloed op hebben. Over de jaarstukken van de verbonden partijen met een groot maatschappelijk en financieel belang wordt gerapporteerd aan het college; voor verbonden partijen waar we weinig invloed op hebben niet, dat wordt afgedaan via een melding door het vertegenwoordigende collegelid, tenzij de inhoud daar om een andere behandeling vraagt. Het jaarresultaat en eventuele bijzonderheden worden bij de desbetreffende partij opgenomen in de paragraaf verbonden partijen, of er vindt melding plaats in de zomernota.

Verantwoording door collegelid of raadslid als lid van AB of DB

Het bestuursorgaan (raad of college) dat een lid van het bestuur heeft aangewezen, kan het lid ter verantwoording roepen voor het door hem gevoerde bestuur. Als bijv. in de gemeenschappelijke regeling in afwijking van het eigen beleid is besloten of draagt een lid het standpunt van het bestuursorgaan niet goed uit, dan kan het lid ter verantwoording worden geroepen.

De basis hiervoor ligt in de Gemeentewet.

Beleidskader verantwoording

Het college beoordeelt de jaarstukken, accountantsverklaring en verslag van bevindingen van de accountant van de verbonden partijen om te kunnen controleren of gedelegeerde taken en bevoegdheden volgens afspraken zijn uitgevoerd en om inzicht te hebben in de rechtmatigheid van de verbonden partij.

Bij verbonden partijen met een groot maatschappelijk en financieel belang wordt er aan het college gerapporteerd. Bij verbonden partijen waar we weinig invloed op hebben niet, dat wordt afgedaan via een melding door het vertegenwoordigende collegelid, tenzij de inhoud daar om een andere behandeling vraagt.

Het college ziet er op toe dat de jaarstukken van de verbonden partij tijdig ontvangen worden en rapporteert hierover via de reguliere P&C cyclus aan de raad, tenzij de inhoud om een andere vorm van informatievoorziening vraagt.

Hoofdstuk 8 Toezicht houden op verbonden partijen

Algemeen

Toezicht is de beoordeling of de processen van de organisatie voldoen aan de daaraan gesteld eisen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan welke instrumenten kunnen worden ingezet voor het houden van toezicht.

Rolverdeling college en raad

Bij deelneming in een verbonden partij is het de taak van het college om zicht te houden op uitvoering, prestaties, kosten en risicobeheersing. Zo nodig stuurt het college bij. Het college moet zich daarbij, in het kader van goed opdrachtgeverschap, verplaatsen in de positie van de verbonden partij. Op basis van die inzichten krijgt de samenwerking met de verbonden partij een zo effectief en efficiënt mogelijke vorm.

Het toezicht van de raad gebeurt op de volgende wijze:

1. Bij de jaarrekening checken of uitvoering binnen de vastgestelde kaders plaatsvindt en of het college dit goed bewaakt.
2. Bij beleidsbepaling overwegen of we nog steeds achter de doelstelling staan.

Instrumenten voor toezicht

De gemeente kan haar taak als toezichthouder concreet vormgeven door zitting te nemen in het algemeen bestuur, dagelijks bestuur of de algemene vergadering van aandeelhouders. Bij de invulling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de toezichthouder is het goed om mogelijkheden in te bouwen voor het treffen van corrigerende maatregelen. Mogelijkheden tot ingrijpen zijn:

- Aanwijzingen, correctiemaatregelen en sancties,
- Ontslag van bestuurders,
- Inlichtingen, inzage bevoegdheid en controlerechten,
- Goedkeuring jaarrekeningen en begrotingen,
- Controlebevoegdheden.

Daarnaast heeft de gemeenteraad bij het controleren van het college binnen een verbonden partij de volgende instrumenten in handen:

- Rekenkamerfunctie: de raad heeft de mogelijkheid de rekenkamer te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van een openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan. In de gemeenschappelijke regeling kan dit ook worden bepaald ten aanzien van een centrumregeling. De rekenkamer kan namelijk onderzoek doen bij derden die een financiële band met de gemeente hebben. Het is de rekenkamer(commissie) die zelf beslist of het onderzoek wordt uitgeoefend.
- Onderzoekscommissie: de raad kan ook een onderzoekscommissie instellen om onderzoek te doen naar het door het college of burgemeester gevoerde bestuur. Hierbij mag ook onderzoek worden gedaan naar de opstelling van de wethouder of de burgemeester binnen organen van publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden. De onderzoekscommissie mag echter geen onderzoek doen naar het samenwerkingsverband als zodanig.

Toeziethoudende organen

Voor de deelnemende gemeenten is het van belang te weten hoe het toezicht op de verbonden partijen is geregeld, welke toezichthoudende organen er binnen verbonden partij zijn, of deze noodzakelijk zijn en of de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden duidelijk zijn. Dit is iets wat regionaal moet worden opgepakt.

Beleidskader toezicht

Indien gebruik wordt gemaakt van de instrumenten voor het houden van toezicht, wordt dit op collegiale wijze afgestemd binnen het betreffende bestuursorgaan.

Er is wettelijk al afdoende geregeld. Er is geen aanvullend beleidskader nodig.

Hoofdstuk 9 Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

Voor zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke partijen geldt dat de gemeenteraad via onze programmabegroting en programmarekening van het college van burgemeester en wethouders informatie ontvangt over de partijen in de paragraaf verbonden partijen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de eisen die worden gesteld aan deze paragraaf op grond van het BBV, en de ontwikkelingen die op dit gebied spelen. Vervolgens wordt ingegaan op het te hanteren format. Tenslotte worden de huidige verbonden partijen conform het format voor de paragraaf verbonden partijen weergegeven.

Huidige eisen BBV met betrekking tot de paragraaf verbonden partijen

Verbonden partijen moeten verplicht als aparte paragraaf in de gemeentelijke begroting worden opgenomen (artikel 9 lid 2 BBV). De verbonden partijen mogen niet (financieel) geconsolideerd in de gemeentelijke begroting en jaarstukken worden opgenomen (artikel 5 BBV). De paragraaf verbonden partijen moet ten minste bevatten:

- De gemeentelijke visie op verbonden partijen in relatie tot de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting.
- De beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen.
- De naam en vestigingsplaats.
- Het openbaar belang dat wordt behartigd.
- De veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.
- De omvang van het eigen- en vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het eindje van het begrotingsjaar.
- Het resultaat van de verbonden partij.

Omdat de gemeente Raalte een kaderstellende nota verbonden partijen heeft, kan de paragraaf verbonden partijen zich beperken tot de hoofdlijnen en de stand van zaken met betrekking tot het beleid.

Ontwikkelingen BBV met betrekking tot de paragraaf verbonden partijen

Zoals reeds vermeld in hoofdstuk 2 is in 2015 is de brochure 'Hoofdlijnen vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording' van het ministerie van BZK (2015) uitgebracht waarin de voornemens tot verwerking van de adviezen en consequenties voor het BBV van dit moment zijn weergegeven. De belangrijkste voornemens met betrekking tot verbonden partijen zoals opgenomen in de brochure:

- Door informatie over verbonden partijen op te nemen in de beleidsprogramma's waarop de samenwerking met de verbonden partij betrekking heeft, wil men bevorderen dat de bijdrage van verbonden partijen en daaraan verbonden risico's in de beschouwingen over de begroting en verantwoording worden meegenomen. Hierdoor kan de positie van de raad bij de kaderstelling ten aanzien van en controle op de verbonden partijen aanzienlijk worden versterkt.
- Naast de informatie per beleidsprogramma blijft er behoefte aan algemene kaderstelling ten aanzien van verbonden partijen en een samenvattend overzicht van alle verbonden partijen waarin de gemeente participeert. Deze lijst wordt ter wille van het inzicht opgesplitst in:
 1. Gemeenschappelijke regelingen,
 2. Stichtingen/verenigingen,
 3. Coöperaties/vennootschappen.
- De voorschriften met betrekking tot de paragraaf verbonden partijen in het nieuwe BBV worden vereenvoudigd. De betekenis van deze paragraaf is mede afhankelijk van de vraag of er een beleidsnota verbonden partijen aanwezig is, waarin een kaderstellend overzicht is opgenomen. De paragraaf kan zich in dat geval beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten ervan.

Over de praktische uitwerking wordt de gemeente geïnformeerd door middel van de nieuwsbrieven van het ministerie van BZK en de gemeentefonds-circulaires.

Format paragraaf verbonden partijen

Via een standaard format per verbonden partij informeren we de raad twee keer per jaar, bij de programmabegroting en bij de programmarekening.

Naast de verplichte velden volgens het BBV en de velden t.a.v. de risico's, nemen we nu ook velden op, om een beter inzicht te geven in de verbonden partij, zoals de "missie/visie van de verbonden partij" en de "beleidsvoornemens".

Daarnaast geven we via de velden "informatievoorziening college" en "informatievoorziening raad" helderheid over de manier waarop het college en de raad worden geïnformeerd over de verbonden partij.

En tenslotte hebben we op verzoek van de raad, voortkomend uit het rekenkameronderzoek, extra velden opgenomen om vast te leggen wat de uittredingsmogelijkheden zijn en of er evaluatiemomenten zijn ingebouwd. Op dit moment is niet van alle verbonden partijen helder wat over deze twee aspecten is geregeld. Dat wordt verder uitgezocht in regionaal verband.

In bijlage 3 treft u per verbonden partij de nieuwe format aan, zoals deze in de toekomst wordt opgesteld. In principe worden alleen de meest relevante velden opgenomen in de gemeentebegroting en het jaarverslag.

Naam verbonden partij	De volledige naam van de verbonden partij.
Vestigingsplaats	De vestigingsplaats van de verbonden partij.
Deelnemers	Alle deelnemende gemeenten/provincies/overige partijen.
Rechtsvorm	De juridische structuur van de verbonden partij.
Wettelijke basis	De wettelijke basis voor de verbonden partij.
Bestuurlijk belang	Wat is het bestuurlijk belang in de verbonden partij.
Financieel belang	Hoeveel financiële middelen is er vanuit de gemeente gekoppeld aan de verbonden partij.
Publiek belang	Welk publiek belang is ermee gemoeid.
Bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Binnen welk programma en welk doel.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Financiële gegevens van de verbonden partij.
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Idem.
Financieel resultaat verbonden partij	Idem.
Missie/visie verbonden partij	Waar staat de verbonden partij voor.
Beleidsvoornemens	De belangrijkste beleidsvoornemens bij de verbonden partij.
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen welke van belang zijn voor deze verbonden partij op lokaal, regionaal, landelijk of internationaal niveau.
Risico's verbonden partij	Welke risico's loopt de verbonden partij en hebben ze weerstandsvermogen opgebouwd. Welke beheersingsmaatregelen worden er getroffen.
Risico's gemeente	Welke risico's loopt de gemeente.
Beheersingsmaatregelen gemeente	Welke beheersingsmaatregelen treft de gemeente om de risico's zo veel mogelijk te beperken.
Informatievoorziening college	Hoe wordt het college van informatie voorzien.
Informatievoorziening raad	Hoe wordt de raad van informatie voorzien.
Mogelijkheid van uittreding	Kan de gemeente uittreden en zo ja, wat zijn de (financiële) consequenties.
Evaluatiemoment	Is er een evaluatiemoment ingebouwd.
Overige bijzonderheden	Wat is verder nog relevant om te vermelden.

Binnen het beleidsprogramma zelf wordt ingegaan op de gemeentelijke visie op de verbonden partij en de (gemeentelijke) beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij. In de paragraaf verbonden partijen wordt ingegaan op de hierboven geschetste gegevens.

Door de paragraaf op deze wijze in te richten wordt alvast rekening gehouden met de ontwikkelingen zoals geschetst in de brochure 'Hoofdlijnen vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording' van het ministerie van BZK (2015).

Bijlagen

Bijlage 1 Onderzoeksrapport rekenkamercommissie en toezeggingen B&W

Eind 2014 heeft de rekenkamercommissie een onderzoeksrapport opgeleverd over de doelmatigheid en doeltreffendheid van de verbonden partijen. Daarin heeft de commissie enkele aanbevelingen gedaan.

Conclusies uit het rapport:

- Gemeente heeft helder, uitgebreid en gedetailleerd beleid gericht op de omgang met verbonden partijen.
- Nota verbonden partijen is uit 2009 en vraagt om actualiteit.
- Gemeente stuurt via formele relatie op de verbonden partijen. College neemt voortouw.
- Eveneens sturing via informele wijze.
- We hanteren een eenvoudig doch duidelijk systeem voor risico-inschatting.
- We hebben geen referenties t.a.v. waarop risico's worden ingeschat.
- De raad wordt op verschillende verantwoordingsmomenten door het college geïnformeerd over de status van de verbonden partijen.
- De gemeenteraad ervaart een relatief grote afstand tot de verbonden partijen.

Aanbevelingen van de rekenkamercommissie:

- Actualiseren nota verbonden partijen: toezegging raad 2e helft 2015.
- Toegankelijkheid raadsinformatie rondom verbonden partijen verhogen door aantal aanpassingen.
- Risico-inschatting professionaliseren of huidige methodiek accepteren (laatste heeft voorkeur).

Op basis van deze aanbevelingen en de toelichting door de rekenkamercommissie op het onderzoeksrapport in de raadpleinsessie, heeft ons college de volgende toezeggingen gedaan:

1. Er wordt een nieuwe nota Verbonden partijen aan de gemeenteraad voorgelegd.
2. In deze nota wordt onder meer ingegaan op;
 - a. Risicomanagement, waarbij ook wordt ingegaan op onderbouwing van de inschatting van risico's. Hierbij wordt met andere gemeenten uit dezelfde gemeenschappelijke regelingen overlegd om de risico's per gemeenschappelijke regeling op dezelfde manier in te schatten.
 - b. De manier waarop de raad betrokken wordt bij en grip kan krijgen op de verbonden partijen.
 - c. De mogelijkheden van uittreding uit een gemeenschappelijke regeling.
 - d. Per verbonden partij wordt aangegeven hoe de raad actief geïnformeerd dan wel geconsulteerd wordt.

Bijlage 2 Stappenplan om te komen tot een nieuwe verbonden partij

Hieronder volgt in een zestal stappen een afweging om te komen tot samenwerking. Dit stappenplan kan gehanteerd worden als leidraad om te komen tot samenwerking. Elke stap hebben we voorzien van een toelichting.

Stap 1: Bepaal welk gemeentelijk doel we willen realiseren en welk belang daarmee wordt gediend.

Hierbij is het belangrijk helder te hebben welk doel we voor ogen hebben want dat is immers de basis, om dan ook beter de vervolgstappen te kunnen aflopen.

In principe moet er alleen deelgenomen worden in een samenwerkingsverband als daarmee het publiek belang wordt gediend en de samenwerking publieke meerwaarde oplevert. Publieke belangen komen voort uit een maatschappelijk belang. Belangen zijn maatschappelijke belangen als hun behartiging voor de samenleving als geheel gewenst is. Een maatschappelijk belang wordt pas een publiek belang als blijkt dat de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt, omdat zij ervan overtuigd is dat dit belang anders niet voldoende gediend wordt.

Stap 2: Is volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk?

In sommige gevallen van een publiek belang zal er sprake zijn van een volledige gemeentelijke betrokkenheid. Voorbeelden van deze gevallen zijn:

- De gemeente heeft wettelijke verplichtingen tot uitvoering van de taak.
- Het zelf uitvoeren van een taak is voor de gemeente van groot strategisch belang.
- Door hoge risico's of onzekerheden is het uitbesteden van een taak niet mogelijk of alleen tegen hoge kosten.

Als blijkt dat een volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk is, dan zal de gemeente de activiteiten intern moeten uitvoeren. Blijkt dat geen volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk is, dan volgt de volgende stap.

Stap 3: Kan de gemeente als opdrachtgever, subsidiegever of regelgever het publieke belang behartigen?

Als blijkt dat er geen sprake is van een volledige gemeentelijke betrokkenheid, heeft de gemeente drie mogelijkheden om via het publiekrechtelijk systeem op te treden. Deze drie mogelijkheden zijn:

- De gemeente kan optreden als regelgever door middel van voorschriften die betrekking hebben op de uitvoering van de publieke taak en de handhaving hierop (bijv. APV).
- Op basis van de gemeentelijke subsidievoorwaarden kan de gemeente door middel van subsidies een publieke taak uit laten voeren door derden.
- Op basis van een privaatrechtelijke overeenkomst kunnen goederen en diensten worden ingekocht bij een externe uitvoerder.

Als blijkt dat bij een publiek belang geen volledige gemeentelijke betrokkenheid vereist is en de gemeente niet als opdracht-, subsidie- of regelgever kan optreden om het publiek belang voldoende te behartigen, dan pas zal de optie voor deelname in een verbonden partij bekeken moeten worden.

Stap 4. Is een publiekrechtelijke deelname op basis van Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) mogelijk?

Uitgangspunt is dat de gemeente, in de hoedanigheid van publiekrechtelijk rechtspersoon, bij voorkeur zelf het publiek belang moet behartigen. Dit houdt in dat in principe niet deelgenomen moet worden in privaatrechtelijke partijen, tenzij hier gewichtige redenen voor zijn.

Het deelnemen aan een verbonden partij brengt voor de gemeente belangrijke voordelen met zich mee, zoals kostenbesparing, vermindering van de kwetsbaarheid en verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering. Het aangaan van een verbonden partij brengt echter ook een aantal belangrijke risico's met zich mee. Er is vaak veel gemeentelijk geld mee gemoeid. Daarnaast is de invloed en controle op de uitvoering van de activiteiten minder direct en moet die worden gedeeld met andere partijen (gemeenten). Dit leidt tot onder andere de volgende risico's:

- Bestuurlijke risico's: de gemeente blijft verantwoordelijk voor de uitvoering, maar heeft minder invloed op de wijze waarop de activiteit wordt uitgevoerd;
- financiële risico's: tekorten bij verbonden partijen die ten laste van de gemeente komen;
- het (on-)voldoende in huis houden van eigen expertise om de gewenste prestatie te formuleren en de geleverde prestatie te kunnen beoordelen;
- de (on-)mogelijkheid om de uitbestedingsbeslissing te heroverwegen in verband met de benodigde investeringen.

Het aangaan van een verbonden partij leidt tot veranderingen in taken en verantwoordelijkheden binnen de gemeente. De raad komt in de rol van controleur van het college meer op afstand te staan. Het college beschikt niet langer over de mogelijkheid om direct in te grijpen in de taakuitvoering door de ambtelijke organisatie. En de rol van ambtelijke organisatie verandert van uitvoerder in opdrachtgever. Het aangaan van een verbonden partij heeft dus tot gevolg dat de gemeente op een andere manier de sturing en controle op de taakuitvoering zal moeten vormgeven. Het is van belang dat de gemeente voldoende invloed heeft om de door haar gewenste taken uitgevoerd te krijgen. Ook moet voldoende controle uit te oefenen zijn.

De keuze voor de rechtsvorm bij een zelfstandige organisatie is erg belangrijk. Deze heeft namelijk gevolgen voor de positie van de raad. De wettelijke instrumenten voor publiekrechtelijk verbonden partijen zijn beter toegesneden op de governance vraagstukken. Beleidsvorming, begroting- en verantwoordingregels, informatieplicht en democratische controle zijn daar voorbeelden van. De instrumenten die kunnen worden ingezet voor private verbonden partijen zijn minder toegesneden op specifieke overheidsaspecten. Zoals al aangegeven in hoofdstuk 2 gaat publiekrecht boven privaatrecht.

Om voor een verbonden partij te kiezen moet de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvallen dan bij andere mogelijkheden. Als bij de vorige afwegingen blijkt dat de gemeente nauw bij het te behartigen publiek belang betrokken moet zijn en dat het wenselijk is om de activiteiten door een verbonden partij te laten uitvoeren, dan biedt de Wgr een mogelijkheid. Als blijkt dat een dergelijke publiekrechtelijke deelname niet mogelijk of wenselijk is, dan volgt stap 5.

Stap 5. Is een publiek-private samenwerking mogelijk en opportuun?

Als sprake is van de mogelijkheid van een samenwerkingsverband tussen de gemeente en het bedrijfsleven, waarbij er bijzondere redenen zijn qua meerwaarde en aan de onderstaande voorwaarden voldaan wordt, heeft een publiek-private samenwerking (PPS) de voorkeur. De voorwaarden waaraan op zijn minst voldaan moet worden zijn:

- De gemeente moet duidelijk voor ogen hebben wat het uiteindelijke doel is van de samenwerking met de private partij(en);
- Vooraf moet er een indicatie zijn dat de samenwerking met een private partij toegevoegde waarde oplevert ten opzichte van andere mogelijkheden;
- Een heldere gemeenschappelijke doelstelling;
- Betere beheersing van de risico's en/of een betere verdeling van de risico's;
- Een beeld van het project voordat een samenwerking met een private partij wordt aangegaan. Er moet wel voor gewaakt worden dat het project niet volledig uitgewerkt wordt en hierdoor geen ruimte meer overblijft voor efficiencyvoordelen.

Naast deze voorwaarden moet de gemeente zich afvragen tot op welke hoogte de gemeente bestuurlijke verantwoordelijkheid moet nemen. Indien wordt besloten tot het aangaan van een PPS-constructie, zal een gemeentelijke vertegenwoordiger aangesteld moeten worden. Het college zal deze gemeentelijke vertegenwoordiger aanstellen. Dit is om de controlerende functie van de gemeenteraad niet in het geding te brengen.

Stap 6. Is een privaatrechtelijke deelname mogelijk en opportuun?

Bij zwaarwegende argumenten geldt dat het publieksbelang kan worden behartigd via de privaatrechtelijke weg. Zoals al eerder opgemerkt heeft dit niet de voorkeur als deze zwaarwegende argumenten niet aanwezig zijn. Een reden hiervoor is dat de gemeente aandeelhouder is en daarmee gelijk staat aan andere privaatrechtelijke partijen. Daarbij is zij zowel verbonden aan het privaatrecht als aan het publiek recht. Daarnaast kan een belangenconflict ontstaan door de verschillende rollen die de gemeente dan heeft. In de rol als aandeelhouder is de gemeente gebaat bij een goede bedrijfsvoering, de continuïteit en een goed resultaat van het bedrijf. In de rol van afnemer (of vertegenwoordiger van) heeft de gemeente belang bij een gunstige prijs-kwaliteitverhouding van de af te nemen producten en/of diensten. Als vertegenwoordiger van de burgers heeft de gemeente weer andere belangen (bijv. werkgelegenheid). Als aandeelhouder moet de gemeente de belangen van het bedrijf behartigen en als klant moet de gemeente de eigen belangen behartigen.

Een zwaarwegend argument om deel te nemen in een privaatrechtelijke deelname kan zijn een wens om een specifieke private partij te betrekken. Daarnaast is het mogelijk dat de gemeente slechts een gering aandeel heeft in een privaatrechtelijke rechtspersoon, wat een geringe invloed op het uit te voeren beleid als gevolg heeft.

Als geen van de bovenstaande opties mogelijk is, dan kan de gemeente besluiten om de activiteit intern onder te brengen. Daarnaast kan er voor gekozen worden om de activiteiten niet uit te voeren.

Als we willen gaan samenwerken

Als op basis van de eerste stappen het voornemen bestaat om te gaan samenwerken, dan zijn de volgende zaken belangrijk om goede afspraken over te maken, mee te nemen bij de beslissing en vervolgens vast te leggen.

Stap 7: Beschrijf het gezamenlijke doel van de VP.

Als bekend is wie deelneemt aan de verbonden partij, zal er samen een gezamenlijk doel moeten worden beschreven. Je moet immers naar elkaar toe helder hebben waarom je wilt gaan samenwerken. Daarbij is het ook van belang aan te geven:

- De taken van de verbonden partij
- de over te dragen bevoegdheden
- de bestuurssamenstelling
- de structurele en incidentele informatievoorziening vanuit het samenwerkingsverband.

Om daarbij als raad beter te kunnen sturen aan de voorkant, is het goed om te starten met een kadernota, voordat het samenwerkingsverband de begroting opstelt.

Stap 8: Maak duidelijke prestatieafspraken en leg deze vast.

Deze prestatieafspraken maak je als deelnemende gemeenten. Dat gaat over zaken zoals te leveren prestaties en de beoogde effecten. Deze afspraken leg je vast in een uitvoeringsovereenkomst.

Stap 9: Stem de informatievoorziening af op de afspraken. Denk hierbij aan indicatoren, tussentijdse rapportages, (meerjaren)begroting, rekening. Spreek af waarover moet worden gerapporteerd, en stem dit af met de P&C cyclus. Iedere deelnemer moet de kans hebben om de beslissingen die voor zichzelf moeten worden genomen, tijdig kunnen plaatsvinden, dus op het moment dat het nog zin heeft. Spreek daarmee ook de frequentie en aard van de overlegstructuur af.

Daarnaast moet ook binnen de gemeente geregeld worden hoe de informatievoorziening naar het college verloopt en van het college aan de raad.

Stap 10: Regel binnen de gemeente de vertegenwoordiging.

Wie vertegenwoordigt de gemeente in een bestuur? Hoe wordt die vertegenwoordiging gekozen? Hoe krijgt hij vanuit de gemeente een standpunt mee? Hoe verantwoordt hij zich voor zijn optreden in de samenwerking? Regel dit als raad goed aan de voorkant.

Breng daarbij een scheiding aan tussen de rol van klant/opdrachtgever en eigenaar binnen de gemeentelijke organisatie.

Stap 11: Maak binnen de verbonden partij, indien nodig, aanvullende afspraken.

Dit is afhankelijk van de verbonden partij en de doelstellingen. Hierbij moet je denken aan een evaluatiemoment, uitbouw van doel en/of organisatie, frequentie en aard van de overlegstructuur, de voorwaarden en afspraken rond van toe- en uittreding. Het is mogelijk dat de samenwerking niet helemaal voldoet aan de verwachting. Dan moet je als deelnemer helder hebben wat het betekent, als je wilt uittreden.

Stap 12: Kom tot een gezamenlijk risicoprofiel, waarbij wel ruimte is voor een eigen gemeentelijke vertaling.

Een verbonden partij zal aan risicomanagement moeten doen om risicobewust te kunnen handelen, vooral in deze tijden waarbij de financiën constant onder druk staan. Dat houdt in een overzicht van de risico's die er zijn, afgezet tegen het weerstandsvermogen. Sta ook stil bij de interne beheersingsmaatregelen en het periodiek informeren hierover richting het bestuur binnen de verbonden partij.

In de begroting en jaarrekening van de verbonden partij zal een hoofdstuk gewijd moeten worden aan de risico's en de weerstandscapaciteit. Deze informatie nemen we als gemeente op in de paragraaf verbonden partijen en hangen daar een oordeel aan vanuit onze eigen risicomanagement.

Stap 13: Regel de borging in de gemeentelijke organisatie.

Borg de verbonden partij in de organisatie door het aanwijzen van een verantwoordelijk team en medewerker en draag zorg voor voldoende kennis en expertise. Stimuleer het ambtelijk overleg met de deelnemende gemeenten, waardoor je efficiënter en effectiever kunt werken.

Bijlage 3 Gebruikte literatuur

Deloitte, Handboek verbonden partijen; twee voeten in één sok, gemeente governance reeks, mei 2006.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Grip op samenwerken, april 2013.

Commissie BBV, Notitie verbonden partijen, 10 november 2014.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Hoofdpijnen vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)", 2015.

Vereniging van Griffiers en BZK, Grip op regionale samenwerking; handreiking voor gemeenteraadsleden en griffiers, 2015.

Raad voor het Openbaar Bestuur, Democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden, januari 2015.

Raad voor het Openbaar Bestuur, Wisselwerking, naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en bovengemeentelijke samenwerking, december 2015.

Regionale notitie grip op de verbonden partijen, december 2015.

Bijlage 4 Formats verbonden partijen

Volgorde conform de paragraaf verbonden partijen:

Categorie 1 deelnemingen met weinig bestuurlijk/financieel belang

Categorie 2 deelnemingen met redelijk tot veel bestuurlijk/financieel belang

Categorie 3 gemeenschappelijke regelingen

Categorie 4 lidmaatschap stichtingen en verenigingen

Categorie 5 samenwerkingsverbanden met een bijzonder karakter

Ad 1. Deelnemingen met weinig bestuurlijk/financieel belang

Enexis Holding BV	's Hertogenbosch
deelnemers	Verschillende gemeenten en provincies.
Wettelijke basis	Privaatrechtelijke rechtspersoon waarbij de basis ligt in het Burgerlijk Wetboek. Enexis zelf heeft als basis verschillende wet- en regelgeving, waaronder de Gaswet en Electriciteitswet.
bestuurlijk belang	aandeelhouder met een belang van 0,0432%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Enexis Holding via het stemrecht op de aandelen die zij bezit. De portefeuillehouder financiën vertegenwoordigt Raalte in de AVA.
financieel belang	Raalte bezit 64.662 aandelen, deze staan voor € 4.536 op de balans. In 2015 hebben we een dividend geraamd van € 45.000 en € 57.369 werkelijk ontvangen (2014 werkelijk € 51.623 ontvangen).
Publiek belang	Zorgdragen voor een energievoorziening met een groot maatschappelijk belang.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Via deelname aan het netwerkbedrijf Enexis Holding BV waarborgen van de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van bepaalde essentiële voorzieningen en faciliteiten.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Eigen vermogen is op 1 januari 2016 € 3.616 mln. en op 31 december 2016 € 3.716 mln.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Enexis geeft aan hiervan geen reële inschatting te kunnen maken.
(financieel) resultaat verbonden partij	Over het jaar 2014 heeft Enexis een winst (na belastingen) behaald van € 265,5 mln. De uit te keren winst per aandeel is € 1,77 (2013: € 1,60). Het verwachte financieel resultaat over 2016 is € 200 mln.
Missie/visie verbonden partij	Wij stellen alles in het werk voor een duurzame, betrouwbare en betaalbare energiedistributie.
Beleidsvoornemens	De beleidsvoornemens/doelstellingen zijn gericht op de 4 pijlers: duurzaam, betrouwbaar, betaalbaar en klantgericht (zie Strategisch plan, april 2014).
ontwikkelingen	Eind 2014 hebben we een waarderingsopinie van de aandelen Enexis ontvangen, op verzoek van enkele aandeelhouders. Deze waardering maakt het mogelijk om binnen de bestaande kring van aandeelhouders Enexis onderling aandelen te kopen respectievelijk te verkopen. De waarde bedraagt per 1 januari 2014 gemiddeld € 30,76. Gelet op het Raalter aandelenbezit zijn de aandelen bijna € 2 mln. waard. Onlangs hebben we de waarde per 1 januari 2015 ontvangen; dit is € 31,17 per aandeel, waardoor ons aandelenbezit ruim € 2 mln. waard is. We hebben nog geen afweging gemaakt over een eventuele verkoop van de aandelen. De provincie Overijssel gaat onderzoeken of de aandelen van gemeenten in Enexis kunnen worden overgenomen. Enexis heeft onlangs netwerken uitgeruild met Alliander, een netwerkbedrijf die ook opereert in diverse provincies in Nederland. Dit geeft duidelijkheid naar klanten en maakt een efficiëntere werkwijze mogelijk. De ruil past binnen het beleid van de overheid om het werkterrein van de netbeheerders langs provinciale grenzen te organiseren.

risico's verbonden partij	Enexis onderkent risico's op het gebied van veiligheid, slimme meters, ICT-omgeving, verandervermogen medewerkers, energiewet- en regelgeving. Enexis beoordeelt periodiek de bedrijfsrisico's en de impact ervan. Tegenover de risico's staan verschillende beheersingsmaatregelen, welke zijn geborgd in de organisatie.
risico's gemeente	De aandeelhouders lopen het risico een deel van de boekwaarde te moeten afwaarderen. Het risico is zeer gering, omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding NV. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Conclusie: laag risico. Daarnaast benoemen we hier als risico 10% van de dividendopbrengst, is € 4.500. Enexis geeft aan, dat het risico echter gemitigeerd is middels een overeengekomen garantiedividend van € 100 mln. Op basis van deze informatie van Enexis in combinatie met het halfjaarsbericht, stellen we het risico op € 4.500 (10% van de dividendopbrengst) en handhaven we de gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%. Daarmee komt het risico op € 2.250 structureel.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
Informatievoorziening college	Het college ontvangt de (jaar)stukken en eventueel tussentijdse berichten. Deze worden ambtelijk beoordeeld, soms gespard met collegae van andere gemeenten, en de portefeuillehouder wordt van advies voorzien. Indien nodig wordt de aandeelhoudersvergadering bezocht of via machtiging stem afgegeven. Als lid van de VEGANN wordt indien nodig gezamenlijk een stem uitgebracht of een standpunt gegeven.
Informatievoorziening raad	Twee maal per jaar informeert het college de raad via de paragraaf verbonden partijen. Als er sprake is van aankoop/verkoop aandelen wordt de raad op grond van artikel 160 Gemeentewet geconsulteerd. Bij het jaarverslag van Enexis wordt de hoogte van het dividend bekend gemaakt. Afwijkingen t.o.v. de raming in onze exploitatie rapporteert het college bij de zomernota. Gelet op ons bestuurlijk belang achten we dit voldoende.
Mogelijkheid van uittreding	Verkoop van aandelen,; ze moeten wel in publieke handen blijven.
Evaluatie moment	Wordt nader uitgezocht.
Overige bijzonderheden	De gemeente Raalte is lid van de VEGANN (Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders Noord Nederland). Gezamenlijk hebben we een grotere stem en kunnen we meer invloed uitoefenen. Bij de verkoop van de aandelen Essent in 2009 is het bedrijf Essent gesplitst in een apart netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Door die splitsing is Raalte automatisch aandeelhouder geworden van het netwerkbedrijf Enexis Holding BV. Het productie- en leveringsbedrijf is verkocht aan RWE, een Duits energiebedrijf. Door de wettelijke splitsing en de daarmee gepaard gaande transactiestructuur zijn verschillende NV's en BV's opgericht. Deze worden in de komende jaren afgewikkeld en opgeheven. De gemeenteraad heeft in 2009 besloten, dat de eenmalige opbrengsten die daarbij beschikbaar komen, gestort zullen worden in de algemene bestemmingsreserve.

Hieronder volgt per NV/BV doelstelling, beleidsvoornemens, financiële risico's en relevante cijfers.

CBL Vennootschap B.V.

Vestigingsplaats: Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Doelstelling:

De functie van deze vennootschap is de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent ("Verkopende Aandeelhouders") te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Escrow Fonds, wordt het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en Verkopende Aandeelhouders.

Beleidsvoornemens:

Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln. Eind juni 2011 zijn de laatste CBL-overeenkomsten vervroegd beëindigd. Na aftrek van het bedrag dat nodig was voor deze beëindigingen van de CBL's resteert er nog een bedrag van afgerond \$ 19,7 mln. Naar verwachting zal op dit bedrag in 2016 een bedrag benodigd zijn voor advies- en andere afwikkelingskosten. De advies- en andere afwikkelingskosten worden ingeschat op ongeveer \$ 700.000.

Dit betekent dat naar verwachting een restantbedrag van ongeveer \$ 19 mln. uiteindelijk in de verhouding 50-50 zal kunnen worden uitbetaald aan de Verkopende Aandeelhouders en RWE en dat het fonds daarna geliquideerd kan worden. De vennootschap zal naar verwachting in de eerste helft van 2016 worden geliquideerd.

Financiële risico's:

Met de voortijdige beëindiging van alle CBL-contracten is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders ter hoogte van het bedrag in het CBL Escrow Fonds (\$ 19,7 mln.). Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de Verkopende Aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

	definitieve cijfers	voorlopige cijfers
Balans	31 dec. 2014	31 dec. 2015
Eigen Vermogen	\$ 9,8 mln.	\$ 9,8 mln.
waarvan reserves	\$ 9,8 mln.	\$ 9,8 mln.
Vreemd Vermogen	\$ 107k	\$ 117k
waarvan voorzieningen	\$ 0	\$ 0
W&V-rekening	2014	2015
Resultaat na belasting	(\$ 66,7)	(\$ 30k)

Vordering op Enexis B.V.

Vestigingsplaats: Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Doelstelling:

Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van

Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de Verkopende Aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De vordering is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches:

1e Tranche: totaalbedrag lening EUR 450 mln., looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012), rente 3,27%, deze tranche is reeds vervroegd afgelost in januari 2012.

2e Tranche: totaalbedrag lening € 500 mln., looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014), rente 4,1%, deze tranche is reeds vervroegd afgelost in oktober 2013.

3e Tranche: totaalbedrag lening € 500 mln., looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016), rente 4,65%. Enexis is gerechtigd om deze tranche maximaal 1 jaar voor einde termijn vervroegd geheel of gedeeltelijk af te lossen. Op het moment is het niet de verwachting dat deze tranche vervroegd voor 30 september 2016 wordt afgelost. Op 30 september 2016 zal de jaarlijkse rente over deze tranche, een totaalbedrag van € 23.350.000, worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.

4e Tranche: totaalbedrag lening € 350 mln., looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019), rente 7,2%. Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen, geoormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. Op 30 september 2016 zal de jaarlijkse rente over deze tranche, een totaalbedrag van € 25.200.000, worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens:

Eind december 2015 resteren nog de leningen van de 3e en 4e tranche. Enexis is eventueel gerechtigd de 3e tranche in de periode 30 september 2015 – 30 september 2016 geheel of gedeeltelijk vervroegd af te lossen. Deze tranche zal in ieder geval uiterlijk 30 september 2016 worden afgelost. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.

Financiële risico's:

De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet –tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW

	definitieve cijfers	voorlopige cijfers
Balans	31 dec. 2014	31 dec. 2015
Eigen Vermogen	€ 66k	€ 54K
waarvan reserves	€ 46k	€ 34K
Vreemd Vermogen	€ 862.1 mln.	€ 862,2 mln.
waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
W&V-rekening	2014	2015
Resultaat na belasting	(€ 16,6k)	(€ 16,7k)

Verkoop Vennootschap B.V.

Vestigingsplaats: Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Doelstelling:

In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de Verkopende Aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de Verkopende Aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in het General Escrow Fonds zal worden gehouden, zijn de Verkopende Aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen. Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweeërlei:

- namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE;
- het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden.

Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln. In april 2011 is het eerste deel (€ 360 mln.) en in september 2015 (€ 326,9 mln.) is het tweede deel van het General Escrow minus gemelde claims door RWE, vrijgevallen en aan de aanhouders uitgekeerd. De gemeente Raalte heeft € 141.221 ontvangen. In het General Escrow Fonds resteert nu nog een bedrag van EUR 113 miljoen voor de afwikkeling van claims van RWE als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de Verkopende Aandeelhouders zijn afgegeven.

Beleidsvoornemens:

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door RWE tot uiterlijk 30 september 2015 konden worden ingediend) worden afgewikkeld. RWE heeft eind 2015 per saldo een totaalbedrag aan belastingclaims (rekening houdend met belastingteruggaven en vrijval voorzieningen) ingediend van € 38.100.000 (exclusief eventuele additionele correcties in verband met Attero / Enexis). RWE en Verkoop Vennootschap B.V. hebben op dit moment nog geen overeenstemming over de afwikkeling van deze belastingzaken. Gelet op de verdere afwikkeling van de belastingclaims van RWE, kan over de omvang van de gedeeltelijke vrijval van € 113 miljoen, nog geen uitspraak worden gedaan. Naar verwachting zal in de 1e helft van 2016 de discussie met RWE over de belastingclaims worden afgerond. De vennootschap zal naar verwachting in de eerste helft van 2016 worden geliquideerd.

Financiële risico's:

Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van RWE als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de Verkopende Aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 113 miljoen dat nu nog in het General Escrow Fonds resteert. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

	definitieve cijfers	voorlopige cijfers
Balans	31 dec. 2014	31 dec. 2015
Eigen Vermogen	€ 363,3 mln.	€ 76,5 mln.
waarvan reserves	€ 363,3 mln.	€ 76,5 mln.
Vreemd Vermogen	€ 80 mln.	€ 38,3 mln.
waarvan voorzieningen	€ 79,5 mln.	€ 38,3 mln.
W&V-rekening	2014	2015
Resultaat na belasting	€ 17,3 mln.	€ 41 mln.

CSV Amsterdam B.V.

Vestigingsplaats: Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Doelstelling:

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:

1. namens de Verkopende Aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
2. namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
3. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

(ad. 1)

In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer ("WON") onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de Verkopende Aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de Verkopende Aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De Verkopende Aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de Verkopende Aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de "Claim Staat Vennootschap BV").

De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Het Europese Hof van Justitie heeft een reactie gegeven aan de Hoge Raad een uitspraak doen. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan.

De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

(ad. 2)

In het kader van de verkoop van Attero aan Waterland hebben de Verkopende Aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de Verkopende Aandeelhouders overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een escrow-rekening wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat op deze rekening zal worden gehouden, zijn de Verkopende Aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Waterland heeft op 22 mei 2015 een claim van ten minste 9,5 miljoen euro ingediend bij de CSV Amsterdam B.V. Vanwege die claim, diende - conform de afspraken vastgelegd in de koopovereenkomst - het gehele in escrow geplaatste bedrag ter beschikking te blijven ter afwikkeling van deze claim. De contractuele beoogde verlaging per 27 mei 2015 van het escrow bedrag (lees: betaling door de notaris van € 9,5 miljoen aan de CSV Amsterdam B.V. en daarmee aan de Verkopende Aandeelhouders) heeft daarom niet plaatsgevonden.

(ad. 3)

Het vermogen op de escrow-rekening is € 13,5 mln. De escrow-rekening wordt aangehouden bij de notaris. CSV Amsterdam B.V. en Waterland zijn niet zonder meer gerechtigd tot het voornoemde bij een notaris in escrow gestorte bedrag. CSV Amsterdam B.V. en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dat bedrag. Zodra aan de in de escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan hetzij de CSV Amsterdam B.V. (ten gunste van de Verkopende Aandeelhouders), hetzij Waterland. Op dit moment wordt niet aan de voorwaarden voor betaling aan één van beide partijen voldaan, zodat het in escrow gestorte bedrag vooralsnog onder de notaris blijft en geen onderdeel uitmaakt van de balans van CSV Amsterdam B.V.

Beleidsvoornemens:

De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims (die door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) kunnen worden ingediend) worden afgewikkeld. Conform de koopovereenkomst zal de escrow-rekening tot 5 jaar na completion blijven staan voor de afwikkeling van potentiële claims van Waterland.

Financiële risico's:

Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de Verkopende Aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 13,5 mln. op de escrow-rekening.

Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.

	definitieve cijfers	voorlopige cijfers
Balans	31 dec. 2014	31 dec. 2015
Eigen Vermogen	€ 8,5k	(€ 25,6k)
waarvan reserves	(€ 11,5k)	(€ 45,6k)
Vreemd Vermogen	€ 36k	€ 33,7k
waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
W&V-rekening	2014	2015
Resultaat na belasting	(€ 18,5k)	(€ 13,1k)

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Vestigingsplaats: Brabantlaan 1, 5216 TV 's-Hertogenbosch

Doelstelling:

Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V., tevens voor 50% eigenaar van EPZ, heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ("PBE"). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V..

Beleidsvoornemens:

Binnen PBE is nog vanaf medio 2012 een bedrag van € 1,6 mln.(merendeel aandelenkapitaal) achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ.

Financiële risico's:

Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).

	definitieve cijfers	voorlopige cijfers
Balans	31 dec. 2014	31 dec. 2015
Eigen Vermogen	€ 1,6 mln.	€ 1,6 mln.
waarvan reserves	€ 101k	88,2k
Vreemd Vermogen	€ 107,8k	€ 112,8k
waarvan voorzieningen	€ 0	€ 0
W&V-rekening	2014	2015
Resultaat na belasting	(€ 43,9k)	(€ 42k)

Laatste ontwikkelingen: EDON lening

In het verleden heeft de gemeente Raalte (en destijds Heino) een geldlening verstrekt aan de EDON, de voorgangers van Enexis. Het gaat om twee niet aflosbare achtergestelde leningen met een vaste rente van 9%, een hoogte van totaal € 90.756 en een jaarlijks rendement van € 8.168. Daartegenover staat een kapitaallast van de leningen van € 8.168. Per saldo dus budgettair neutraal voor onze exploitatie.

Enexis heeft de wens om tot een marktconforme financieringsportefeuille te komen en is voornemens de EDON-lening te beëindigen. Het college heeft besloten, om de geldleningen te laten uitkeren en daarbij een eenmalige vergoeding te ontvangen van € 25.504. Wij vinden deelnemingen in Enexis geen kerntaak en bij het eventueel omzetten in aandelen is onduidelijk hoeveel rendement dat geeft. De financiële afwikkeling vindt plaats in 2016, de eenmalige vergoeding wordt gestort in de algemene bestemmingsreserve.

Vitens NV	Zwolle
deelnemers	provincies en gemeenten in het voorzieningsgebied
wettelijke basis	Vitens is in 2002 ontstaan na een fusie met Nuon Water, Waterbedrijf Gelderland en Waterleiding Maatschappij Overijssel. Vitens is een publiek bedrijf, de aandelen van de NV zijn in handen van provincies en gemeenten. De wettelijke aspecten van een NV zijn geregeld in boek 2 van het Burgerlijk wetboek. De belangrijkste wetgeving voor Vitens zelf is de Drinkwaterwet en Drinkwaterregeling, Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden, regels en toezicht legionellapreventie in waterinstallaties.
bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,83% Via het aandeelhouderschap hebben we stemrecht. Wethouder financiën vertegenwoordigt Raalte in de AVA.
financieel belang	Ons aandelenbezit is 41.696 stuks, met een balanswaarde van € 10.210. In 2015 hebben we € 121.335 geraamd als dividendopbrengst en werkelijk € 121.335 ontvangen (werkelijk 2014 € 114.413).
achtergestelde lening	In 2002 zijn bij de fusie preferente aandelen uitgegeven. Deze aandelen zijn per 1 januari 2006 door Raalte verkocht en gelijktijdig door Vitens omgezet in een achtergestelde lening. De stand is eind 2015 € 1.096.117. De jaarlijkse aflossing is € 182.687. De renteopbrengst is € 20.930, met daartegenover een kapitaallast van € 48.595.
publiek belang	Het belangrijkste is het produceren en leveren van drinkwater. Daarnaast draagt Vitens bij aan de publieke belangen als samenwerking in de waterketen, verdrogingsbestrijding, grondwaterbescherming, het realiseren van duurzame drinkwaterwinning, waterbesparing en kwaliteitsverbetering.
bijdrage aan gemeentelijke doelstellingen	Zorgdragen voor een goede drinkwatervoorziening, waarbij duurzaamheid en innovatie een belangrijke rol spelen.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het eigen vermogen is naar verwachting eind 2015 € 464,2 mln. en eind 2016 € 488,3 mln.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het vreemd vermogen is naar verwachting eind 2015 € 1.263,3 mln. en eind 2016 € 1.258,5 mln.
(financieel) resultaat verbonden partij	Het verwachte resultaat 2016 bedraagt € 31,5 mln. en het verwachte dividend € 12,6 mln. Dat is € 2,18 per aandeel (2014 € 2,91). De solvabiliteit gaat zich naar verwachting ontwikkelen van 26,9% in 2015 naar 28,0% in 2016; voor de solvabiliteit inclusief achtergestelde geldleningen is dat van 31,2% in 2015 naar 31,6% in 2016.
missie/visie verbonden partij	Ambitie: samen halen we meer uit water. Lange termijnvisie win-infrastructuur 2010-2040: Zicht op water.
beleidsvoornemens	Vitens heeft twee strategische doelstellingen verwoord in het integraal bedrijfsplan 2016-2018: • Customer Excellence: alles draait om optimaal tevreden klanten die 24/7 kunnen rekenen op hoogstaand kwalitatief drinkwater en dienstverlening tegen een zo laag mogelijk tarief. • Duurzame inzet van bronnen en infrastructuur: het streven is volgende generaties klanten van dezelfde kwaliteit en kwantiteit drinkwater te voorzien als nu het geval is. Dat betekent dat Vitens focust op duurzame inzet van natuurlijke bronnen, de wingebieden. En er wordt gewerkt aan een duurzame ondergrondse infrastructuur, onder andere door inzet van innovatieve (inspectie)technieken en materialen. Deze doelstellingen zijn vertaald naar elf concrete strategische

	programma's. Belangrijke speerpunten voor Vitens in de toekomst zijn stabiele tarieven, ambities op risicomanagement versterken, continuïteit waarborgen door een buffer op te bouwen voor onverwachte omstandigheden en streven naar een dividend tussen de 40% en 75% van het nettoresultaat (2014: 40%, € 16,8 mln. beschikbaar voor dividend).
ontwikkelingen	Vitens verwacht door herberekeningen van de weighted average cost of capital voor 2016 en 2017 een negatief effect op het nettoresultaat en daarmee het uit te keren dividend. Vitens heeft sterk geïnvesteerd in betere ICT-infrastructuur om de ondergrondse en bovengrondse infrastructuur te kunnen ondersteunen. Het is de wens om klanten real-time te kunnen waarschuwen in geval van incidenten. Dit wordt momenteel getest in de Vitens Innovation Playground in Friesland.
risico's verbonden partij	Vitens heeft de risico's geïdentificeerd die de bedrijfsdoelstellingen mogelijk in gevaar kunnen brengen. Vitens benoemt de volgende risico's: leidingnet, IT-toegang, arbeidskrachten en vakbekwaamheid, leiderschap, klantgerichtheid, waterkwaliteit en leveringszekerheid, wet- en regelgeving. Tegenover deze risico's staan verschillende beheersingsmaatregelen, die geborgd zijn in de organisatie en regelmatig op de agenda staan van de Raad van commissarissen.
risico's gemeente	We benoemen hier als risico 10% daling van de dividendopbrengst, is € 10.000. We handhaven de gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%, gelet op de verslechterde economische omstandigheden en gelet op de informatie van Vitens. Daarmee komt het risico op € 5.000 structureel.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de portefeuillehouder.
informatievoorziening college	Het college ontvangt de (jaar)stukken en eventueel tussentijdse berichten. Deze worden ambtelijk beoordeeld, soms gespard met collegae van andere gemeenten, en de portefeuillehouder wordt van advies voorzien. Indien nodig wordt de aandeelhoudersvergadering bezocht of via machtiging stem afgegeven.
informatievoorziening raad	Twee maal per jaar informeert het college de raad via de paragraaf verbonden partijen. Als er sprake is van aankoop/verkoop aandelen wordt de raad op grond van artikel 160 Gemeentewet geconsulteerd. Bij het jaarverslag van Vitens wordt de hoogte van het dividend bekend gemaakt. Afwijkingen t.o.v. de raming in onze exploitatie rapporteert het college bij de zomernota. Gelet op ons bestuurlijk belang achten we dit voldoende.
mogelijkheid van uittreding	Door verkoop van de aandelen is er geen sprake meer van een belang in Vitens. De (on)mogelijkheden dan wel consequenties worden nader uitgezocht.
evaluatie moment	Vitens heeft in 2014 een verbeterplan opgesteld, gericht op o.a. waterkwaliteit en dienstverlening, niet over de NV op zich.
bijzonderheden	

Wadinko NV	Zwolle
Deelnemers	Provincie Overijssel en 24 gemeenten uit het werkgebied van de voormalige Waterleiding Maatschappij Overijssel.
Wettelijke basis	Privaatrechtelijke rechtspersoon waarbij de basis ligt in het Burgerlijk Wetboek.
bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 3,77%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Wadinko via het stemrecht op de aandelen die zij bezit. De wethouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
financieel belang	We bezitten 90 aandelen (van de 2.389 geplaatste aandelen) tegen € 100 nominaal, balanswaarde € 9.000. Voor 2015 is € 45.000 geraamd als dividend. Dit is ook daadwerkelijk ontvangen. Dit is geen structureel dividend; uitkering is afhankelijk van de liquide middelen. Zie het kopje ontwikkelingen.
Publiek belang	Bevordering van de werkgelegenheid.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Via het participeren in Wadinko bevorderen we de bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid in Overijssel, Noord Oost Polder en Zuid West Drenthe.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Er is geen begroting beschikbaar. Het eigen vermogen is in 2014 gestegen van € 54,3 mln. naar € 60,5 mln.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Er is geen begroting beschikbaar. Het vreemd vermogen is in 2014 gestegen van € 1,3 mln. naar € 1,6 mln.
(financieel) resultaat verbonden partij	De winst- en verlies rekening van Wadinko sluit in 2014 af met positief resultaat van ruim € 7,3 mln. Hiervan is € 1.194.500 als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders en € 6.168.000 toegevoegd aan de reserves.
Missie/visie verbonden partij	☐ het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijvigheid in het verzorgingsgebied van de voormalige WMO door te participeren in het risicodragend vermogen van ondernemingen; ☐ bijdragen aan de versterking van de economische structuur in het werkgebied, met bijzondere aandacht voor de werkgelegenheid op langere termijn; ☐ het bevorderen van onderlinge samenwerking tussen ondernemingen waarin wordt deelgenomen, en tussen deze ondernemingen en andere bedrijven en instellingen; ☐ het stimuleren en laten uitvoeren van kansrijke (bedrijfs)-initiatieven die bijdragen aan gewenste economische en sociale ontwikkelingen in het werkgebied; ☐ het instandhouden en redelijk laten renderen van het aan Wadinko ter beschikking gestelde vermogen.
Beleidsvoornemens	Wadinko continueert het huidige beleid en wil groei en innovatie in de regio bevorderen. Het streven is dat de Wadinko participaties over vijf jaar een substantieel hogere omzet hebben dan nu en dat er over 5 jaar beduidend meer mensen werken bij de Wadinko bedrijven dan nu. Wadinko streeft een goede spreiding van haar investeringen in het werkgebied na. Wadinko richt zich bij voorkeur op de maakindustrie en zakelijke dienstverlening. Het doel is maximal 2-3 nieuwe participaties en 1 - 2 exits per jaar. Om de groeiambitie te realiseren zal de initiële investering per participatie stijgen. Daarnaast wil men meer investeren in bestaande participaties om groei en innovatie te ondersteunen. De innovatie en samenwerking tussen bedrijven en derden wordt gestimuleerd en daarvoor wordt ook geld gereserveerd. Er wordt ook bewust en actief geïnvesteerd tbv maatschappelijke thema's zoals de Participatiewet.

ontwikkelingen	Actueel in het werkgebied van Wadinko is de hoge werkeloosheid en de grote groep mensen op afstand van de arbeidsmarkt. Het blijkt dat veel ondernemers zich onvoldoende bewust zijn van de mogelijkheden met alternatieve financieringen. De aandeelhouders bij Wadinko hebben enkele jaren geleden besloten om voor de jaren 2014-2017 tot dividenduitkering over te gaan op basis van het resultaat 2012, de goede verwachtingen voor de komende jaren en de liquiditeitspositie. Daarbij zou in 2016 een evaluatie worden uitgevoerd. Gegeven de behaalde resultaten en de uitdagingen bij Wadinko is in de aandeelhoudersvergadering in het voorjaar 2015 besloten het huidige dividendbeleid te continueren tot 2021 en de evaluatie pas in 2021 uit te voeren. We ramen t/m 2020 een jaarlijkse dividendopbrengst van € 45.000.
risico's verbonden partij	Geheel in lijn met het Wadinko-besturingsmodel zijn de directies van de participaties primair verantwoordelijk voor een adequate beheersing van risico's op strategisch, operationeel en financieel gebied. Wadinko houdt daar toezicht op, onder andere via periodieke rapportages van de participaties. Interne beheerssystemen binnen de participaties kennen hun beperkingen. Toch geven die Wadinko een redelijke mate van zekerheid dat Wadinko op de hoogte is en blijft van de mate waarin de strategische en operationele doelstellingen van Wadinko worden gerealiseerd bij de participaties, de in- en externe rapportages van Wadinko betrouwbaar zijn en de participaties zich houden aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Door een zorgvuldig selectiebeleid en beheer en een verantwoorde spreiding in de participatie-portefeuille, weet de directie van Wadinko de risico's beperkt te houden. De afgelopen jaren hebben echter geleerd dat met name externe factoren bij participaties hun toekomstperspectief zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden.
risico's gemeente	Wadinko is winstgevend en kent een gezonde financiële positie. De organisatie heeft een kleine staf. Er wordt al enkele jaren winst gemaakt die weer opnieuw geïnvesteerd wordt. We benoemen hier als risico 10% van de dividendopbrengst, is € 4.500. We gaan uit van een lage waarschijnlijkheid van 25%, gelet op de financiële positie van Wadinko. Daarmee komt het risico op € 1.125. Dit is een eenmalig risico, omdat de dividendopbrengst geen structureel karakter heeft.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
Informatievoorziening college	Het college ontvangt de (jaar)stukken en eventueel tussentijdse berichten. Deze worden ambtelijk beoordeeld, soms gespard met collegae van andere gemeenten, en de portefeuillehouder wordt van advies voorzien. Indien nodig wordt de aandeelhoudersvergadering bezocht of via machtiging stem afgegeven.
Informatievoorziening raad	Twee maal per jaar informeert het college de raad via de paragraaf verbonden partijen. Als er sprake is van aankoop/verkoop aandelen wordt de raad op grond van artikel 160 Gemeentewet geconsulteerd. Bij het jaarverslag wordt de hoogte van het dividend bekend gemaakt. Afwijkingen t.o.v. de raming in onze exploitatie rapporteert het college bij de zomernota. Gelet op ons bestuurlijk belang achten we dit voldoende.
Mogelijkheid van uittreding	Aandelen verkoop is een optie, maar de financiële inzet door Raalte in het verleden weegt niet op tegen het rendement en de (indirecte) participatie in bedrijven voor Raalter werknemers.
Evaluatie moment	Er staat een evaluatie gepland in 2021.
Overige bijzonderheden	Wadinko participeert in 23 bedrijven (info feb. 2016); hier is geen bedrijf uit Raalte bij.

BNG	Den Haag
deelnemers	Overheden
Wettelijke basis	Naamloze Vennootschap, een privaatrechtelijk rechtspersoon, basis ligt in burgerlijk wetboek. Taak: Wet Fido, wet financieel toezicht, Europese wet- en regelgeving.
bestuurlijk belang	De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,0465%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen die zij bezit. De portefeuillehouder financiën vertegenwoordigt de gemeente in de AVA.
financieel belang	We hebben een aandelenbezit van 25.987 stuks tegen € 2,50 nominaal (balans 31 dec. 2014 € 64.968). De dividendopbrengst bedraagt 25% van de nettowinst. In 2015 is € 14.813 aan dividend geraamd en € 14.813 werkelijk ontvangen (2014 werkelijk € 33.003 ontvangen).
Publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
bijdragen aan gem. doelstellingen	In stand houden van een bank van en voor overheden en instellingen voor een maatschappelijk belang, en financieringsfunctie (duurzame belegging).
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het eigen vermogen van de BNG is in 2014 toegenomen met € 152 mln. tot ruim € 3.582 mln. De BNG verstrekt geen begrotingscijfers.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het vreemd vermogen van de BNG is in 2014 toegenomen met € 22.170 mln. tot € 149.923 mln. De BNG verstrekt geen begrotingscijfers.
(financieel) resultaat verbonden partij	De BNG heeft over 2014 een nettowinst behaald van € 126 mln. (2013 € 283 mln.). 25% oftewel € 32 mln. is uitgekeerd als dividend.
Missie/visie verbonden partij	De strategische doelstellingen van de BNG zijn gericht op de lange termijn. Substantiële marktaandeelen: Rendabel voorzien in meer dan 50% van de totaal aangeboden langlopende solvabiliteitsvrije kredietvraag van decentrale overheden, woningcorporaties en zorginstellingen. Redelijk rendement: BNG Bank streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen. Dit komt deels als dividend weer ten goede aan onze aandeelhouders.
Beleidsvoornemens	De strategie van de bank is met 'de klant' mee te bewegen. "Wij doen dit door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van onze klanten. Onze financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling. Wij participeren ook in publiek-private samenwerking (PPS)." De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarnaast wil de bank haar sterke liquiditeitsprofiel continueren door het aantrekken van middelen met relatief lange looptijden. De inspanningen zullen gericht zijn op het aantrekken van middelen waarin gediversifieerd wordt naar valuta en looptijden.

ontwikkelingen	We zien bij de jaarcijfers 2014 een dalende nettowinst door aanhoudende daling van de marktrente, ongerealiseerde negatieve marktwaardeveranderingen in het resultaat financiële transacties, en structurele stijging van de operationele lasten en bijdragen aan heffingen. Verwachting over 2015 is opnieuw lager renteresultaat. De BNG durft nog geen uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2015.
risico's verbonden partij	Het risicobeheer is erop gericht om een redelijk rendement voor de aandeelhouders te combineren met het behouden van een excellente kredietwaardigheid (zgn. risk appetite). De BNG heeft een methodiek van het onderkennen van risico's (kredietrisico, marktrisico, operationeel risico, strategisch risico, liquiditeitsrisico) en beheersing daarvan via een monitoringssysteem. In 2014 is de BNG binnen de normen van de risk appetite gebleven, behalve waar het rendement op vermogen betreft.
risico's gemeente	We benoemen hier als risico 10% daling van de geraamde dividendopbrengst, is € 3.000. We handhaven de gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%, gelet op de verstrekte informatie door de BNG. Daarmee komt het risico op € 1.500.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de portefeuillehouder.
Informatievoorziening college	Het college ontvangt de (jaar)stukken en eventueel tussentijdse berichten. Deze worden ambtelijk beoordeeld, soms gespard met collegae van andere gemeenten, en de portefeuillehouder wordt van advies voorzien. Indien nodig wordt de aandeelhoudersvergadering bezocht of via machtiging stem afgegeven.
Informatievoorziening raad	Twee maal per jaar informeert het college de raad via de paragraaf verbonden partijen. Als er sprake is van aankoop/verkoop aandelen wordt de raad op grond van artikel 160 Gemeentewet geconsulteerd. Bij het jaarverslag van BNG wordt de hoogte van het dividend bekend gemaakt. Afwijkingen t.o.v. de raming in onze exploitatie rapporteert het college bij de zomernota. Gelet op ons bestuurlijk belang achten we dit voldoende.
Mogelijkheid van uittreding	Door verkoop van de aandelen is er geen sprake meer van een belang in de BNG. De (on)mogelijkheden dan wel consequenties worden nader uitgezocht.
Evaluatie moment	De Raad van Commissarissen bespreekt eenmaal per jaar zijn eigen functioneren, het functioneren van de commissies van de raad en dat van de individuele commissarissen wanneer daartoe aanleiding is. Eens in de drie jaar vindt de jaarlijkse evaluatie plaats onder onafhankelijke begeleiding.
Overige bijzonderheden	-

Ad 2. Deelnemingen met redelijk tot veel bestuurlijk/financieel belang

B.V. Sportbedrijf	gemeente Raalte
deelnemers	Gemeente Raalte
Wettelijke basis	Voor de BV het burgerlijk wetboek.
bestuurlijk belang	Met ingang van 2015 is de gemeente aandeelhouder met een belang van 100%. Wethouder Sport vertegenwoordigt de gemeente.
financieel belang	Het maatschappelijke kapitaal bedraagt € 150.000. Het Sportbedrijf ontvangt een bijdrage van de gemeente voor de exploitatie van sportaccommodaties, deze is voor 2015 vastgesteld op € 1.243.267. Werkelijk 2015 € 1.245.704. Vanaf 2016 vindt er een jaarlijkse bijdrage plaats van € 217.000 afkomstig van het rijk voor uitvoering van de brede impuls combinatiefuncties.
dienstverleningsovereenkomst	In de rol van de gemeente als opdrachtgever van de BV heeft de gemeente overeenkomsten gesloten met de BV voor de uitvoering van de taken rond onderhoud, beheer, verhuur en exploitatie van de maatschappelijke voorzieningen. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt voor de uitvoering van de brede impuls combinatiefuncties.
Publiek belang	Zorgen voor een sport- en bewegingsaanbod, dat bijdraagt aan een gezonde en vitale samenleving, voor iedereen toegankelijk.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Uitvoering geven aan het gemeentelijke sportbeleid.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Op de geprognoseerde balans van 2015 bestaat het eigen vermogen uit het startkapitaal van € 150.000. Er is nog geen begroting 2016 ingediend.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Nog geen informatie beschikbaar.
(financieel) resultaat verbonden partij	Nog geen informatie beschikbaar.
Missie/visie verbonden partij	Wij stellen door middel van het exploiteren van sportaccommodaties en het stimuleren van sport en bewegen de inwoners van de gemeente Raalte en omgeving in staat, om in een gastvrije omgeving en onder deskundige begeleiding sportief, recreatief en sociaal actief te zijn. Sportbedrijf Raalte: met elkaar sporten, bewegen, spelen, leren en presteren!
beleidsvoornemens	De beleidsvoornemens bestaan uit de volgende ambitie en kernvoorwaarden: Onze ambitie is om door het optimaal exploiteren van sportaccommodaties, het stimuleren van sport en bewegen en door de lokale kennispartner te zijn, een gezonde leefstijl te bevorderen, sociale ontmoeting mogelijk te maken en vraaggericht recreatief en competitief aanbod te faciliteren. Dit alles binnen een veilige omgeving. Iedereen is welkom: van jong tot oud, niemand wordt uitgesloten. Om dit te bereiken werken wij samen met verenigingen, onderwijs, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en gemeente. De kernwaarden die wij uitdragen via onze medewerkers, onze accommodaties en onze activiteiten, zijn: Gastvrij, deskundig, veilig, samenwerking, grensverleggend.

ontwikkelingen	Het Sportbedrijf is gestart per 1 januari 2015. Prestatieafspraken zijn gemaakt. De organisatie is nog in opbouw. In 2015 was een eerste tussentijdse rapportage voorzien, maar niet opgeleverd, als gevolg van het meer tijd moeten steken in de opbouw.
risico's verbonden partij	De raming voor het eerste jaar van de BV heeft een behoorlijke mate van veiligheid. In de batenraming zijn het recreatieve zwemmen en diverse baten t.o.v. de begroting 2014 lager geraamd op basis van het feitelijk gerealiseerde bezoek van 2012. Aan de lastenkant zijn de risico's beperkt door bij de personele raming uit te gaan van benodigde formatie en bij de overige lasten op effectieve cijfers. Er bestaat enig risico dat in enig jaar verlies wordt gedraaid. Het startkapitaal is buffer voor het opvangen van tegenvallers. Exploitatieoverschotten zullen worden toegevoegd aan de exploitatiereserve om daarmee weerstandsvermogen op te bouwen.
risico's gemeente	Het Sportbedrijf onderneemt risicodragend. Hieruit vloeit voort dat deze organisatie binnen de beschikbaar gestelde budgetten de opgedragen taken moet uitvoeren. De gemeentelijke bijdrage in 2016 is € 1.472.700. Risico op stijging van de bijdrage is 10% oftewel € 147.200. De bezuinigingstaakstelling binnen sportbedrijf is in 2015 grotendeels ingevuld, waarmee het risico flink verminderd is. Voor meer informatie wordt verwezen naar het overzicht bezuinigingen in de jaarrekening 2015. Gezien de omvang van de restantbezuiniging en het lage risico daarvan nemen we daarvoor nu niets op. Omdat er sprake is van voortzetting van een bestaande organisatie en een zekere mate van veilig ramen, hanteren we een lage waarschijnlijkheid van 25% van de gezamenlijke risico's ad € 124.000 en wordt daarmee het risicobedrag € 31.000 structureel.
beheersingsmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie van beoordeling (jaar)stukken, dit vertaalt zich in ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarnaast blijft de raad het (sport)beleid (zoals het maatschappelijk tarievenbeleid) en de daarbij behorende financiële kaders bepalen.
Informatievoorziening college	De informatievoorziening vindt plaats via de reguliere P&C cyclus. De jaarrekening wordt gelet op het groot maatschappelijk en financieel belang en het 100% aandeelhouderschap, behandeld in het college.
Informatievoorziening raad	Met de raad is afgesproken, dat de cijfers van het eerste jaar, 2015, expliciet gedeeld worden met de raad. Het gaat om de jaarrekening, het jaarverslag, de begroting en het activiteitenverslag. Daarna vindt de informatievoorziening over deze verbonden partij plaats via de reguliere P&C cyclus, tenzij er bijzonderheden zijn die om een apart traject vragen.
Mogelijkheid van uittreding	Als de BV wordt opgeheven, dan is de desbetreffende taak weer aan de gemeente.
evaluatiemoment	In de overeenkomst die is gesloten met het sportbedrijf is afgesproken jaarlijks de exploitatie en de uitvoering van activiteiten te evalueren.
Overige bijzonderheden	-

Stichting werk Raalte	Raalte
Deelnemers	Gemeente Raalte
Wettelijke basis	Participatiewet, als verbonden partij het Burgerlijk wetboek.
Bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is volledig eigenaar van de stichting. Wethouders en ambtenaren vormen het bestuur.
financieel belang	Gemeente is 100% eigenaar van de stichting.
Publiek belang	Het onder directe invloed van de gemeente organiseren van het werkgeverschap voor de doelgroep vanuit de Participatiewet.
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Uitvoering geven aan de werkgeversrol van de gemeente Raalte op grond van de Wet sociale werkvoorziening. Uitvoering geven aan de mogelijke pay-roll constructie bij het detacheren van inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet.
Missie/visie verbonden partij	Het organiseren van het werkgeverschap voor de doelgroep vanuit de Participatiewet en daarmee een zinvol arbeids- en participatie-perpectief bieden aan mensen met een arbeidsbeperking.
Beleidsvoornemens	De Stichting Werk Raalte is beleidsarm, slechts het technisch werkgeverschap is binnen de Stichting belegd.
ontwikkelingen	De stichting is in december 2015 opgestart. De dienstverbanden van medewerkers SW die voorheen in dienst waren bij Sallcon, Larcom of Wezo zijn per 1 januari 2016 overgenomen door de stichting.
risico's verbonden partij	De doelgroep heeft een dienstverband bij de Stichting en bij verlies van een baan, verliest de Stichting de detacheringsvergoedingen. Om dit te voorkomen zal via de werkgeversbenadering van de gemeente Raalte tijdig een nieuwe plek moeten worden geworven.
risico's gemeente	Financiële tekorten bij de Stichting zullen uiteindelijk vanuit de gemeente moeten worden aangezuiverd. Bij liquidatie van de Stichting is de gemeente voor de Wsw'ers de nieuwe werkgever. De risico's voor de gemeente zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen, onderdeel sociaal domein.
beheersmaatregelen gemeente	Via de managementrapportages en de reguliere P&C cyclus.
Informatievoorziening college	Via de reguliere P&C cyclus. De jaarrekening wordt gelet op het groot maatschappelijk en financieel belang ter kennisname gebracht aan het college.
Informatievoorziening raad	Via de reguliere P&C cyclus.
Mogelijkheid van uittreding	De stichting kan worden opgeheven.
Evaluatiemoment	Geen afspraken over gemaakt.
bijzonderheden	Niet van toepassing.

N.V. Rova	Zwolle
Deelnemers	21 aangesloten gemeenten.
Wettelijke basis	Voor Rova NV het burgerlijk wetboek, voor de taak Wet milieubeheer.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 6,3%, wethouder Niens vertegenwoordigt Raalte vanuit zijn portefeuille milieu en financiën.
Financieel belang	Raalte bezit 534 aandelen A tegen nominaal € 113,45, totaal € 60.580 op de balans vermeld. Daarover ontvangen we jaarlijks dividend. Raming 2015 is € 220.164 werkelijk € 259.017.
Achtergestelde lening	Raalte heeft met Rova een achtergestelde lening afgesloten met een hoogte van € 932.534, vrij van verplichting tot aflossing. Renteopbrengst 2015 € 74.603, met kapitaallast tegenover van € 35.091.
Dienstverleningsovereenkomst	De raming voor de dienstverleningsovereenkomst bedraagt voor 2015 € 2,353 mln. De werkelijke uitgaven voor 2015 bedroegen € 2.320 mln.
Publiek belang	Uitvoering geven aan de gemeentelijke afvalzorgplicht op basis van de Wet milieubeheer en de afvalstoffenverordening.
Bijdragen aan gem. doelstellingen	De gemeentelijke afvalverwijdering zo efficiënt en effectief mogelijk organiseren, en waar mogelijk innoveren.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het eigen vermogen ontwikkelt zich van € 26,2 mln. in 2013 naar € 27,9 mln. in 2014.
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het vreemd vermogen ontwikkelt zich van € 34,3 mln. in 2013 tot € 29,6 mln. in 2014.
(financieel) resultaat verbonden partijen	Het financieel resultaat na belastingen bedraagt over 2014 € 5,7 mln. Daarvan is 4,2 mln aan dividend uitgekeerd.
Missie/visie verbonden partij	Zorgdragen voor een schone en duurzame leefomgeving voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Beleidsvoornemens	De beleidsvoornemens zijn gebaseerd op de 4 thema's milieu/duurzaamheid, service, sociaal en financieel (bron jaarverslag 2014).
ontwikkelingen	Vanaf 2015 hebben wij conform ons hoofdlijnenakkoord maatregelen genomen om tot een hoger percentage hergebruik van afval te komen. Drankenkartons en blik kunnen nu tegelijk met kunststof worden aangeboden. Daarnaast is de inzamelfrequentie aangepast. Deze maatregelen zijn ontwikkeld in nauwe samenspraak met NV Rova en gebaseerd op ervaringen bij omliggende gemeenten.
risico's verbonden partij	Rova loopt financiële risico's, ondernemersrisico's en juridische risico's. Voor de beheersing van de risico's treft Rova verschillende maatregelen: monitoring van de budgetten, periodieke plannen opstellen, controles uitvoeren, waar mogelijk een verzekering afsluiten, een voorziening treffen en pas in het laatste stadium aanpassing van de tarieven. Rova heeft eind 2014 een algemene reserve van ruim € 21 mln. maar er wordt niet aangegeven dat dit als weerstandscapaciteit kan worden gebruikt.

risico's gemeente	Risico voor de gemeente is teruglopend dividend. Met ingang van 2015 is het dividend bijgesteld van € 250.000 naar € 187.000. Omdat we van een lagere opbrengst uitgaan schatten we de kans dat dividend minder wordt niet meer 50% maar 25%. Risicobedrag is dan 10% van € 187.000 x kans 25% is € 4.675 structureel. Dividend is met ingang van 2015 geen onderdeel meer van de tariefberekening afvalstoffenheffing. Dat betekent dat voor- of nadelen rechtstreeks ten gunste/ten laste van de gemeentelijke exploitatie komen.
	Jaarlijkse renteopbrengst achtergestelde lening: we schatten de kans laag in dat Rova de geldlening gaat aflossen. Er zijn daar geen signalen voor. Renteopbrengst minus kapitaallasten is € 39.500 x lage kans is 25% is € 9.875.
	Dienstverleningsovereenkomst: we schatten de kans dat de overeenkomst stijgt met meer dan gemiddeld laag in. 10% van de overeenkomst met een kans van 25% is € 60.000. Aangezien de dienstverleningsovereenkomst in de afvalstoffenheffing verwerkt wordt, is het voor de gemeente geen direct risico.
Beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben geregeld ambtelijk en bestuurlijk overleg. We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken en kwartaaloverzichten belegd in de organisatie. We hebben oog voor de lastendruk van de burger.
Informatievoorziening college	1. Op dit moment is er 2 maal per jaar een aandeelhoudersvergadering voor de wethouder financiën. Als daar problemen/zaken aan de orde komen die van belang zijn voor het bestuur zal dit worden besproken in het college. Afhankelijk van de risico's/ impact zal ook de raad worden geïnformeerd. 2. Jaarlijks komt er een jaarverslag beschikbaar waarin de resultaten worden weergegeven. 3. We ontvangen kwartaaloverzichten v.w.b. de inzameling van het afval. De jaarrekening wordt gelet op het groot maatschappelijk en financieel belang ter kennisname gebracht aan het college.
Informatievoorziening raad	De raad wordt via de reguliere P&C cyclus geïnformeerd over het jaarverslag en via de zomernota bij bijzonderheden over de kwartaaloverzichten. De raad ontvangt voorstellen m.b.t. advisering tarieven. Tevens wordt er geadviseerd als er wijzigingen m.b.t. de afvalinzameling gaan spelen. En wordt de raad betrokken bij inzamelingswijzigingen (Als bijv. De Afvalstoffenverordening moet worden aangepast), of als er sprake is van financiële gevolgen.
Mogelijkheid van uittreding	Als Rova zich niet houdt aan de afspraken die zijn vastgelegd in de DVO dan kunnen we uittreden. Dat is tot op heden nog nooit ter sprake gekomen.
evaluatiemoment	Er vindt jaarlijks een bestuurlijk gesprek plaats over de werkzaamheden en diensten die worden verzorgd door Rova. Als er problemen zijn worden die besproken in dit overleg. Daarnaast is er ook 2 maal per jaar een portefeuillehoudersoverleg en 2 maal per jaar ambtelijk overleg over de ontwikkelingen
Overige bijzonderheden	n.v.t.

Ad. 3 Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio IJsselland	Zwolle
deelnemers	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle
wettelijke basis	Wet veiligheidsregio's, Wet gemeenschappelijke regelingen
bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur (AB) bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Deelname in het AB dus door de burgemeester. Elk lid van het AB heeft één stem.
financieel belang	Jaarlijkse bijdrage voor Raalte is in 2015 geraamd op € 2.216.320 en werkelijk € 2.166.283 (werkelijk 2014 € 2.214.614). De gemeentelijke bijdrage 2015 is € , dit is € 50.000 lager dan geraamd a.g.v. een verwacht positief saldo in de jaarrekening 2015. Hiervan wordt voorgesteld om dit deels terug te betalen aan de gemeenten.
publiek belang	Uitvoeren van brandweerzorg, hulpverlening bij ongevallen, rampenbestrijding en crisis-beheersing.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Veiligheidsregio IJsselland werkt als brandweer, politie, geneeskundige hulpverlening met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis. Dit doen ze samen met en voor de regio IJsselland, een gebied met circa 500.000 inwoners.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het eigen vermogen ontwikkelt zich van € 48.902.000 in 2015 naar € 35.214.000 in 2016.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het vreemd vermogen ontwikkelt zich van € 46.204.000 in 2015 naar € 31.906.000 in 2016.
(financieel) resultaat verbonden partij	Er wordt uitgegaan van een begrotingsresultaat van € 0 zowel in 2015 als in 2016.
missie/visie verbonden partij	Veiligheid: voor elkaar!
beleidsvoornemens	Het ambitieniveau van het beleidsplan voor de periode 2015-2018 is om uiterlijk in 2018 de rol als betrouwbare partner te versterken en in de regio leidend te zijn in de samenwerking bij branden, incidenten en crises tussen hulpverleningsdiensten, gemeenten en andere partners. De medewerkers zetten hun professionaliteit in om samen met inwoners, bedrijven en instellingen te werken aan een realistisch niveau van risicobeperking en zelfredzaam handelen voor, tijdens en na een calamiteit.
ontwikkelingen	<i>Groot onderhoud gemeentefonds:</i> er heeft een herijking plaatsgevonden van het subcluster Brandweer en Rampenbestrijding in het gemeentefonds. De gemeenten in IJsselland ontvangen m.i.v. 2017 gezamenlijk afgerond € 1 miljoen meer via het subcluster. De uitkomsten van deze herijking worden betrokken bij de herijking van de financiële verdeelsystematiek. <i>Verdeelsystematiek vanaf 2017:</i> Het AB heeft in 2013 is besloten tot een verdeelmethode van de bijdragen die de gemeenten aan de Veiligheidsregio betalen. Afgesproken is om voorafgaand aan de begroting 2017 de financiële verdeelsystematiek opnieuw te onderzoeken, om daarmee te komen tot een verdeling die is gebaseerd op objectieve normen. Omstreeks maart 2016 zal hierover worden besloten. Een verdergaande objectivering kan echter mogelijk leiden tot negatieve herverdeeleffecten. <i>Risico-analyse:</i> In 2016 wordt een systematische risicoanalyse uitgevoerd en op basis van de uitkomsten zullen voorstellen worden ontwikkeld voor de omvang van de algemene reserve (een belangrijk deel van het weerstandsvermogen). <i>Analyse:</i> Binnen de Veiligheidsregio wordt een analyse gemaakt van

	mogelijke structurele voordelen op grond van de jaarrekeningen 2014 en 2015. Ook wordt een evaluatie van de organisatie in 2016 uitgevoerd primair gericht op organisatorische aspecten.
risico's verbonden partij	In de begroting worden door de veiligheidsregio verschillende risico's benoemd: de samenvoeging van de meldkamers, landelijke bezuinigingen, ontwikkelingen binnen het regionaal brandmeldsysteem, de consequenties van de RUD's op de regio, financiële effecten besluiten Veiligheidsberaad en herijking Brede doeluitkering. Het grootste risico is wanneer de Veiligheidsregio wordt getroffen door een ramp of crisis, waarbij hoge niet verhaalbare kosten moeten worden gemaakt: naast de algemene voorbereiding op allerhande risico's: ziektegolf (inclusief dierziekten); hoog water of overstroming; brand in dichte binnenstad; uitval van elektriciteitsvoorziening; Paniek in menigten (zonder directe koppeling aan terrorisme). De weerstandscapaciteit bedraagt € 486.500 en bestaat hoofdzakelijk uit eenmalige middelen. Voor de samenvoeging van de meldkamers is ook een bestemmingsreserve gevormd van € 400.000. De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. De eventuele financiële gevolgen kunnen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode moet een structurele oplossing worden gevonden. De gemeente kan – op basis van historische kosten - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort (voor Raalte 6,5%).
risico's gemeente	Gelet op de beschreven risico's binnen de Veiligheidsregio, het niveau van het weerstandsvermogen en de mogelijke financiële gevolgen van de aanpassing van de verdeelmethodiek handhaven we het risico op 10% van de bijdrage € 2,2 mln. is € 220.000 met een gemiddelde waarschijnlijkheid van 50% is € 110.000.
beheersingsmaatregelen gemeente	We vinden een goede verstandhouding en nauwe contacten tussen veiligheidsregio en gemeente van groot belang. Daarom is er contact op verschillende niveaus via ambtelijk (financieel) overleg en bestuurlijk overleg. Beiden onderschrijven het belang van versterking van de lokale verbinding. We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken daarmee geborgd in de organisatie.
informatievoorziening college	De (jaar)stukken van de GR worden ambtelijk integraal behandeld en beoordeeld, waarna de vertegenwoordiger in het AB, in dit geval de burgemeester, een advies krijgt. De jaarrekening wordt gelet op het groot maatschappelijk en financieel belang ter kennisname gebracht aan het college.
informatievoorziening raad	De raad ontvangt de begroting en wijzigingen van deze GR. Het college wordt gemachtigd een zienswijze in te dienen. Na een integrale ambtelijke voorbereiding neemt het college een besluit en brengt deze ter kennisname aan de raad, voorzien van een raadsmemo. Mocht de raad op dat moment toch aanleiding zien de stukken van de desbetreffende verbonden partij raadsbreed te willen bespreken, kan het alsnog in een vergadering aan de orde komen. Als er sprake is van beleidswijzigingen dan wel politiek gevoelige onderwerpen, zal het college, vanuit haar actieve informatieplicht, de raad daarover raadplegen, voordat de zienswijze wordt ingediend. De kadernota van deze verbonden partij wordt in de raad besproken. De raad kan via de gemeentelijk vertegenwoordiger opdrachten meegeven, welke de gemeentelijk vertegenwoordiger kan inbrengen in het bestuur van de betreffende verbonden partij.
mogelijkheid van uittreding	Wettelijke taak op basis van Wet veiligheidsregio's, waarbij in Nederland 25 veiligheidsregio's zijn ingesteld. Uittreding zal voor Raalte niet mogelijk zijn.
evaluatie moment	In 2016 vindt een evaluatie van de verdeelmethodiek van de gemeentelijke bijdrage plaats.
overige bijzonderheden	-

BVO Jeugdzorg (GR)	Zwolle
Deelnemers	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle en Raalte.
Wettelijke basis	De regeling is getroffen ter ondersteuning en uitvoering van de taken van de colleges in het kader van de Jeugdwet, in het bijzonder de inkoop, facturering en monitoring van diensten in het kader van de specialistische jeugdhulp.
Bestuurlijk belang	Het gaat om een collegeregeling en het betreft een bedrijfsvoeringsorganisatie. Wethouder jeugdzorg vertegenwoordigt de gemeente Raalte.
Financieel belang	De regeling heeft een looptijd van 2 jaar (2015/ 2016). Het gaat om een jaarlijkse bijdrage aan de GR op basis van de bijdrageverordening; en bijdrage in de uitvoeringskosten van de GR. Voor 2015 hebben we aan uitvoeringskosten € 59.680 betaald.
Publiek belang	Administratieve proces rondom inkoop, facturatie en monitoring jeugdhulp. De BVO is de uitvoeringsorganisatie.
Bijdragen aan gem. doelstellingen	Kostenvoordelen bij de inkoop van jeugdhulp. Daarnaast ook het waarborgen van continuïteit en kwaliteit.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het is niet de bedoeling dat de GR eigen vermogen opbouwt. Elk voor- of nadeel wordt met de gemeenten verrekend.
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het is niet de bedoeling dat de GR vreemd vermogen opbouwt. Elk voor- of nadeel wordt met de gemeenten verrekend.
(Financieel) resultaat verbonden partij	Per 1 januari 2015 is de financiële huishouding van start gegaan. Het Raalter aandeel is voor 2015 geraamd op 5.845.000. In werkelijkheid is € 6,0 mln. beschikbaar gesteld, gebaseerd op voorlopige cijfers.
Missie/visie verbonden partij	De BVO is in 2016 een stabiele, effectieve en efficiënte organisatie met klantgerichte medewerkers die de 11 samenwerkende gemeenten ontzorgen op het gebied van inkoop, facturatie en monitoring van de jeugdhulp, waarbij ze een actieve bijdrage levert aan betere en goedkopere jeugdhulp ¹ .
Beleidsvoornemens	De BVO is een uitvoeringsorganisatie, dus zij maken geen beleid.
Ontwikkelingen	Organisatie is nog in ontwikkeling, zijn net een jaar van start. Volgens de evaluatie zijn de 11 gemeenten tevreden over de BVO.
Risico's verbonden partij	De begrote uitvoeringskosten van de GR zijn € 1.505.581 op jaarbasis. Het Raalter aandeel is ca. 5,3%. Risico is stijging van de uitgaven. Omdat de GR geen weerstandsvermogen opbouwt zal direct afwenteling daarvan op de deelnemende gemeenten plaatsvinden.

¹ Bron: Jaarplan BVO 2016, pagina 7.

Risico's gemeente	We schatten het risico op extra uitgaven van de uitvoeringsorganisatie op 10% van de exploitatie. Gebaseerd op ons gemeentelijk aandeel zou dat voor 2 jaar gemiddeld € 16.000 zijn. Bij een lage waarschijnlijkheid dat de GR uit elkaar valt, bedraagt het risicobedrag gezien de korte looptijd en gerelateerd aan ons gemeentelijke aandeel van € 4.000 eenmalig (25% van €16.000). De risico's voor de gemeente op het uitvoeringsbudget jeugdzorg van € 5,3 mln. worden benoemd bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in combinatie met overige decentralisaties in het sociaal domein.
Beheersingsmaatregelen gemeente	Er is geregeld ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarnaast is er sprake van inhoudelijke monitoring. Daarover zijn afspraken gemaakt in de dienstverleningsovereenkomst. In de loop van 2015 werden de gegevens beter en vollediger; de systemen van aanbieders waren bij de start niet toereikend ingericht.
Informatievoorziening college	De (jaar)stukken van de GR worden ambtelijk integraal behandeld en beoordeeld, waarna de vertegenwoordiger in het bestuur, in dit geval wethouder jeugdzorg, een advies krijgt. De jaarrekening wordt gelet op het groot maatschappelijk en financieel belang ter kennisname gebracht aan het college.
Informatievoorziening raad	De raad ontvangt de begroting en wijzigingen van deze GR. Het college wordt gemachtigd een zienswijze in te dienen. Na een integrale ambtelijke voorbereiding neemt het college een besluit en brengt deze ter kennisname aan de raad, voorzien van een raadsmemo. Mocht de raad op dat moment toch aanleiding zien de stukken van de desbetreffende verbonden partij raadsbreed te willen bespreken, kan het alsnog in een vergadering aan de orde komen. Als er sprake is van beleidswijzigingen dan wel politiek gevoelige onderwerpen, zal het college, vanuit haar actieve informatieplicht, de raad daarover raadplegen, voordat de zienswijze wordt ingediend.
Mogelijkheid van uittreding	In artikel 16 van de GR staat het volgende over de duur: 1. De regeling wordt getroffen tot en met 31 december 2016. 2. De regeling wordt voor 31 december 2015 geëvalueerd, zodat de colleges kunnen besluiten de regeling voort te zetten. De regeling kan ook in gewijzigde vorm door minder colleges worden voortgezet. Er is dan geen sprake van uittreding van de colleges die beslissen tot het niet langer deelnemen in de regeling. 3. Indien een of meerdere colleges beslissen tot niet langer deelnemen aan de regeling wordt een liquidatieplan opgesteld, waarin de kosten voor de beëindiging van de deelname die redelijkerwijs kunnen worden toegerekend aan de betreffende colleges door deze colleges worden gedragen. De kosten voor het opstellen van het liquidatieplan worden door alle colleges gezamenlijk gedragen. Als toevoeging over toe- en uittreding is artikel 17 opgenomen: Gedurende de duur van de regeling, bedoeld in artikel 16, eerste lid, is toetreding tot of uittreding uit de regeling niet mogelijk.
Evaluatiemoment	Deze GR is in 2014 door de gemeenteraad goedgekeurd en heeft vooralsnog een werking van 2 jaar. Eind 2015 heeft er een eerste evaluatie plaatsgevonden, welke is gehouden op grond van artikel 16 lid 2 uit de GR. Zoals eerder aangegeven zijn gemeenten tevreden over de BVO. 11 april 2016 wordt deze evaluatie ook met de raadswerkgroep jeugd besproken.
Overige bijzonderheden	De raad heeft in 2015 een raadswerkgroep jeugd opgericht.

GGD IJsselland	Zwolle
deelnemers	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle.
Wettelijke basis	Wet Publieke Gezondheidszorg, als orgaan de Wet gemeenschappelijke regelingen.
financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan de GGD voor algemeen bestuur en volksgezondheid op basis van aantal inwoners, JGZ op basis van aantal 0-18jarigen. Voor 2015 is geraamd € 544.043 voor de algemene producten. Werkelijk is € 540.092 betaald (werkelijk 2014 € 491.030). Daarnaast zijn er bijdragen voor projecten en maatwerk.
bestuurlijk belang	Het bestuur van GGD IJsselland bestaat uit een algemeen bestuur (AB), waarvan de leden worden afgevaardigd door de colleges van B&W van de gemeenten, en een dagelijks bestuur (DB), gekozen door en uit het midden van het AB. Daarnaast is er een portefeuillehoudersoverleg Publieke Gezondheid. Iedere gemeente heeft één stem. Namens de gemeente Raalte zit de wethouder volksgezondheid in het AB.
Publiek belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid, vanuit de wet en lokaal beleid.
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Uitvoering wet Publieke gezondheid, uitvoering geven aan lokaal gezondheidsbeleid.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Volgens de begroting 2016 is er een eigen vermogen van € 766.000.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Volgens de begroting 2016 is er een vreemd vermogen van € 5.947.000.
(financieel) resultaat verbonden partij	De begroting 2016 van GGD IJsselland heeft geen begrotingssaldo. De begrotingsomzet 2016 is gestegen met € 885.000 tot € 22.347.000 door taakuitbreiding (Centrale toegang en preventie leefstijl adolescenten). De jaarrekening 2014 sloot met een voordelig resultaat van € 418.000 terwijl er een voordelig saldo van € 67.000 werd verwacht. Het resultaat is opgebouwd uit incidentele afwijkingen in de exploitatie.
Missie/visie verbonden partij	Missie van de GGD: Wij bouwen voor gemeenten in IJsselland aan publieke gezondheid. Daarbij richten wij ons op het verminderen van ongelijkheid in de kans op een goede gezondheid onder de inwoners van de regio IJsselland.
beleidsvoornemens	Er is een bestuursagenda opgesteld "Vernieuwen vanuit basistaken" en deze geldt voor de periode 2015-2017. Het (algemeen) bestuur heeft voor deze periode met het formuleren van twee ambities de opgave voor de GGD bepaald: 1. GGD IJsselland is onze vertrouwde adviseur. 2. Moderniseren van de Governance. Via een uitvoeringsprogramma wordt hier invulling aan gegeven.

ontwikkelingen	De GGD heeft een lijn ingezet om het weerstandsvermogen te versterken. In de bestuursvergadering van december 2014 heeft het AB van de GGD besloten dat de bandbreedte van het weerstandsvermogen moet liggen tussen 1 en 1,4 keer de benodigde weerstandscapaciteit. Voor de GGD begroting wordt daarom uitgegaan van een weerstandscapaciteit die ligt tussen € 400.000 en € 560.000. In de programmabegroting 2017 volgt een herziene raming voor de benodigde weerstandscapaciteit op basis van een integrale inventarisatie en actualisatie van risico's in het kader van risicomanagement. De dienstverlening Jeugdgezondheidszorg wordt voor 10 gemeenten uitgevoerd voor jeugd van 0-18 jaar. Voor de gemeente Steenwijkerland wordt de JGZ 4-18 jaar uitgevoerd. De GGD heeft in maart 2016 besloten om te komen tot een nieuwe basispakket JGZ, dat invulling geeft aan de opdracht om te komen tot één samenhangende en doorgaande lijn (0-18) in de jeugdgezondheidszorg, dat voldoet aan de wettelijke eisen op basis van het nieuwe Besluit Publieke Gezondheid én aan de bestuurlijke wensen (ruimte voor differentiatie, zo lokaal nabij mogelijk werken en aansluiting bij lokale jeugdzorg). Jeugdgezondheidszorg IJsselland krijgt daarmee een moderne werkpraktijk over het hele gebied. Het biedt ruimte voor de professional om vanuit het inhoudelijke vakmanschap te werken, en samen met ouders te differentiëren waar dat wenselijk en nodig is. Een belangrijk element voor de implementatie van het nieuwe basispakket is de financiering door gemeenten. Hierin zal een doorlopende lijn worden georganiseerd met een samenhangende financieringssysteem (project ontschotting JGZ-budgetten). Met betrekking tot de financieringssysteem is omstreeks maart 2016 een besluit genomen. Zie verder risico gemeente.
risico's verbonden partij	De GGD benoemt in de begroting 2016 de volgende risico's: publieke gezondheidszorg asielzoekers, voormalig regio IJssel-Vecht, forensische geneeskunde, extra inzet van medewerkers bij uitbraak infectieziekte en boventaligheid van personeel vanwege afnemende activiteiten. In het kader van de huisvesting loopt de GGD risico op meerkosten van verbouw van het pand en op een claim van de gemeente Zwolle t.a.v. asbest in een aan hen verkocht deel van het gebouw. Er is nog onduidelijkheid over hoogte en waarschijnlijkheid. De weerstandscapaciteit bestaat hoofdzakelijk uit eenmalige middelen. De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. Bij een calamiteit kunnen dus de financiële gevolgen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode moet een structurele oplossing worden gevonden. GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. Indien de weerstandscapaciteit niet voldoet, kunnen gemeenten naar rato van het inwoneraantal worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort. Voor risico's voor incidentele additionele taken is een aparte voorziening getroffen. Risico's voor additionele producten kunnen niet ten laste komen van alle gemeenten in de gemeenschappelijke regeling.
risico's gemeente	Druk op de jaarlijkse bijdrage door niet tijdig op kunnen vangen van de financiële gevolgen bij risico's dan wel extra stijging van uitgaven. We schatten het gemeentelijk risico in op 10% van de gemeentelijke bijdrage (€ 579.344) met een lage waarschijnlijkheid van 25% is afgerond € 14.500. Voor de huisvestingsaspecten gaan we voorsnog van p.m. uit.

	Daarnaast lopen we risico door de ontschotting van de JGZ-budgetten. Op basis van de voorgestelde verdeelsleutel is Raalte, als gevolg van de bevolkingssamenstelling en het soort maatwerkpakket, een nadeelgemeente. Dit zal leiden tot een structurele stijging van onze jaarlijkse bijdrage; bandbreedte tussen € 15.000 en € 22.000. Met een waarschijnlijkheid van 75% is ons gemiddelde risico dan € 14.000.
beheersingsmaatregelen gemeente	Naast borging in de organisatie van beoordeling van de (jaar)stukken is er geregeld intern integraal ambtelijk overleg en portefeuillehouders overleg. Daarnaast is er ambtelijk overleg met de deelnemende gemeenten. Vanuit de regionale samenwerking wordt dit jaar binnen de GGD een pilot gestart om gezamenlijk meer op te trekken in de voorbereiding van de P&C producten en overige aangelegenheden, om de informatievoorziening te verbeteren en een efficiëncyslag te maken. Er wordt een kernteam geformeerd bestaande uit de GGD, inhoudelijke en financiële ambtenaren van verschillende gemeenten.
Informatievoorziening college	De (jaar)stukken van de GR worden ambtelijk integraal behandeld en beoordeeld, waarna de vertegenwoordiger in het AB, in dit geval de portefeuillehouder gezondheid, een advies krijgt. De jaarrekening wordt gelet op het groot maatschappelijk en financieel belang ter kennisname gebracht aan het college.
Informatievoorziening raad	De raad ontvangt de begroting en wijzigingen van deze GR. Het college wordt gemachtigd een zienswijze in te dienen. Na een integrale ambtelijke voorbereiding neemt het college een besluit en brengt deze ter kennisname aan de raad, voorzien van een raadsmemo. Mocht de raad op dat moment toch aanleiding zien de stukken van de desbetreffende verbonden partij raadsbreed te willen bespreken, kan het alsnog in een vergadering aan de orde komen. Als er sprake is van beleidswijzigingen dan wel politiek gevoelige onderwerpen, zal het college, vanuit haar actieve informatieplicht, de raad daarover raadplegen, voordat de zienswijze wordt ingediend. De kadernota van deze verbonden partij wordt in de raad besproken. De raad kan via de gemeentelijk vertegenwoordiger opdrachten meegeven, welke de gemeentelijk vertegenwoordiger kan inbrengen in het bestuur van de betreffende verbonden partij.
Mogelijkheid van uittreding	Wettelijke taak op basis van Wet Publieke Gezondheid; de mogelijkheid om het anders te organiseren zal minimaal zijn.
Evaluatie moment	Iedere vier jaar stelt de GGD samen met de deelnemende gemeenten een bestuurlijke agenda op, om zo gezamenlijk strategisch beleid te ontwikkelen. Vanwege de grote veranderingen in het lokale sociale domein is de huidige bestuursagenda voor twee jaren opgesteld.
Overige bijzonderheden	In het verleden zijn taken t.a.v. integrale JGZ overgedragen van Carinova naar GGD IJsselland. De gemeente Raalte heeft evenals andere Carinova-gemeenten daarin voorgefinancierd. Dit bedrag van € 50.126 wordt terugontvangen in 2015 en 2016 voor respectievelijk € 20.900 en € 29.226.

Recreatiegemeenschap Salland	Raalte
Deelnemers	gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte.
Wettelijke basis	Als orgaan de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Bestuurlijk belang	Wethouder recreatie is lid van het DB. Wethouder financiën is lid van het AB.
financieel belang	jaarlijkse bijdrage gebaseerd op aantal inwoners, raming 2015 € 77.951, werkelijk 2015 € 70.618 (werkelijk 2014 € 67.935).
Publiek belang	Bevorderen openlucht recreatie.
bijdragen aan gem. doelstellingen	in regionaal verband openlucht recreatie stimuleren en voorzieningen toegankelijk en bereikbaar te houden.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	De begroting bevat geen geprognostiseerde balans. Op basis van de rekening 2014 is het eigen vermogen € 677.155 (2013 € 687.732).
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	RGS heeft geen geprognostiseerde balans in de begroting 2016. Bij de jaarrekening 2014 was het vreemd vermogen € 718.082 (2013 € 993.969).
(financieel) resultaat verbonden partij	RGS heeft een begrotingsomzet in 2016 van € 469.000 met een voordelig saldo van € 25.000. Het financieel resultaat 2014 was € 81.100 positief.
Beleidsvoornemens	Het recreatiegemeenschap is een uitvoerend orgaan en maakt zelf geen beleid.
Ontwikkelingen	RGS heeft op verzoek van de drie gemeenten bezuinigingsmogelijkheden in kaart gebracht met als doelstelling de weggevallen bijdrage van de provincie op te vangen zodat gemeentelijke bijdragen gelijk blijven. In 2016 gaat het DB van RGS hier verder over besluiten.
Risico's verbonden partij	Een algemene reserve van 50% van de gerealiseerde omzet wordt gezien als een verantwoorde buffer. RGS heeft een algemene reserve begin 2015 van € 326.000 als weerstandsvermogen; dit is meer dan 50% van de jaaromzet. Door het vervallen van de structurele provinciale subsidie kampt RGS nu met een niet sluitende begroting en is bezig daar een oplossing voor te vinden. RGS laat in ieder geval zien te streven naar terugdringen van overhead: in 2014 is RGS verhuisd naar het gemeentehuis van Raalte. Dit bespaart in de huisvestingskosten.
Risico's gemeente	Het enige directe financiële risico voor de gemeente is het afwentelen van de vervallen bijdrage van de provincie op de gemeente. Dat zou leiden tot verhoging van de gemeentelijke bijdrage van ca. € 16.000. Onze voorlopige indruk is dat RGS de weggevallen bijdrage op kan vangen door bezuinigingen door te voeren en door inzet van reserves. Daarom schatten we het risico op 50% (was 75%) en gaan we uit van een risicobedrag van € 8.000.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben geregeld overleg met het bestuur om de inkomstenderving zoveel mogelijk zelf op te vangen. Daarnaast is de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
Informatievoorziening college	De (jaar)stukken van de GR worden ambtelijk integraal behandeld en beoordeeld, waarna de vertegenwoordiger in het DB en AB, een advies krijgt.

Informatievoorziening raad	De raad ontvangt de begroting en wijzigingen van deze GR. Het college wordt gemachtigd een zienswijze in te dienen. Na een integrale ambtelijke voorbereiding neemt het college een besluit en brengt deze ter kennisname aan de raad, voorzien van een raadsmemo. Mocht de raad op dat moment toch aanleiding zien de stukken van de desbetreffende verbonden partij raadsbreed te willen bespreken, kan het alsnog in een vergadering aan de orde komen. Als er sprake is van beleidswijzigingen dan wel politiek gevoelige onderwerpen, zal het college, vanuit haar actieve informatieplicht, de raad daarover raadplegen, voordat de zienswijze wordt ingediend.
Mogelijkheid van uittreding	Wordt nader uitgezocht of en hoe dat is geregeld. Zie ook evaluatiemoment.
Evaluatie moment	In het licht van de provinciale bezuinigingen denkt de RGS zelf na over haar toekomst. De vraag is welke organisatievorm het beste past bij het huidige takenpakket. Op dit moment is nog niet duidelijk welke lijn de RGS zelf kiest.
Overige bijzonderheden	

Ad 4. Lidmaatschap stichtingen en verenigingen

Stichting Overijsselse Ombudsman	Raalte
Deelnemers	De gemeenten Almelo, Borne, Dalfsen, Haaksbergen, Hengelo, Oldenzaal, Olst-Wijhe, Rijssen-Holten, Raalte, Staphorst, Twenterand, Zwartewaterland en Zwolle. Verder GGD IJsselland, Regionaal Bedrijventerrein Twente, regio Twente, Soweco, Stadstoezicht Almelo, Veiligheidsregio IJsselland, Veiligheidsregio Twente.
Wettelijke basis	Wet extern klachtrecht, wet Nationale ombudsman, als orgaan het burgerlijk wetboek.
Bestuurlijk belang	n.v.t.
financieel belang	Bijdrage in de algemene kosten van € 0,10 per inwoner. € 1.500 per behandelde klacht en € 200 kosten interventie klacht. Totale raming 2015 € 3.700, werkelijk € 3.652 (werkelijk 2014 € 3.649). Gezien de hoogte van de algemene reserve zijn de tarieven niet verhoogd.
Publiek belang	Een bijdrage leveren aan een open, eerlijke en correcte wijze van behandeling van een burger door een medewerker of bestuurder, via een onafhankelijke toetsing.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Een bijdrage leveren aan een open, eerlijke en correcte wijze van behandeling van een burger door een medewerker of bestuurder, via een onafhankelijke toetsing.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	De begroting 2015 laat een omzet zien van € 118.100 met een negatief saldo van € 27.100. Het vrij besteedbaar eigen vermogen is eind 2014 is € 83.747. Daarnaast beschikt de stichting over een reserve vervanging personeel van € 30.000.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	De balans bij de rekening 2014 laat geen vreemd vermogen zien.
(financieel) resultaat verbonden partij	De rekening 2014 sloot met een batig saldo van € 12.979. Gezien de hoogte van het eigen vermogen en dit batig saldo heeft de stichting besloten om naast 2014 ook in 2015 een korting op de te betalen tarieven toe te passen.
Missie/visie verbonden partij	Aandacht voor de problemen van burgers en ondernemers via de tweedelijns klachtvoorziening.
Beleidsvoornemens	Niet beschreven.
ontwikkelingen	Niet beschreven
risico's verbonden partij	Door de stichting worden als risico benoemd stijging van uitgaven en extra uitgaven door ziekte personeel. Voor dergelijke risico's is een algemene reserve gevormd. Norm is € 50.000 terwijl er eind 2014 bijna € 84.000 in zit. Daarnaast is een specifieke reserve voor vervanging personeel gevormd. M.a.w. de stichting heeft de risico's afdoende afgedekt.
risico's gemeente	Stijging jaarlijkse gemeentelijke bijdrage bij het niet zelf op kunnen vangen door de stichting van structureel stijgende kosten. Door de stichting zijn zelf voldoende maatregelen getroffen; mogelijk risico voor de gemeente schatten we in op nihil.
beheersingsmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie.
Informatievoorziening college	Via de reguliere P&C cyclus. Dat wordt als voldoende gezien.

Informatievoorziening raad	Via de reguliere P&C cyclus. Dat wordt als voldoende gezien.
Mogelijkheid van uittreding	Niet duidelijk welke afspraken hierover zijn gemaakt.
Evaluatie moment	Niet duidelijk welke afspraken hierover zijn gemaakt.
Overige bijzonderheden	n.v.t.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Den Haag
Deelnemers	390 gemeenten (per 1-1-2016).
Wettelijke basis	Privaatrechtelijk rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid naar volledig Nederlands recht.
Bestuurlijk belang	Stemrecht op basis van het lidmaatschap, gebaseerd op het aantal inwoners in de gemeente. Jaarlijks is er een algemene ledenvergadering. Indien nodig kan er ook een buitengewone algemene ledenvergadering plaatsvinden.
financieel belang	Jaarlijkse contributie, voor 2015 geraamd € 47.117 en werkelijk € 47.498 (werkelijk 2014 € 46.258). De contributie is m.i.v. 2015 weer gekoppeld aan het nominaal accres van het gemeentefonds, op basis van de "trap op - trap af" systematiek. Daarnaast wordt bij de contributie rekening gehouden met de financiële effecten van gemeentelijke herindeling en beleidsontwikkelingen.
Publiek belang	Belangenbehartiging gemeenten en zijn personeel
bijdragen aan gem. doelstellingen	Belangenbehartiging van gemeenten (collectieve en individuele bijstand bij vervulling van bestuurszaken) en zijn personeel (arbeidsvoorwaarden), dienstverlening via advisering aan de leden, platformfunctie .
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Er is geen geprognoseerde balans. In de jaarrekening 2014 valt een eigen vermogen te lezen van € 64,4 mln.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Er is geen geprognoseerde balans. Het vreemd vermogen is eind 2014 € 78,6 mln.
(financieel) resultaat verbonden partij	De begroting 2016 heeft een begrotingsomzet van € 74,2 mln. en een begrotingssaldo van € 0. De jaarrekening 2014 laat een positief resultaat zien van € 0,877 mln.
Missie/visie verbonden partij	Er is onlangs een verenigingsstrategie vastgesteld: Gemeenten 2020. De opgave voor gemeenten voor de komende periode is het versterken en vitaliseren van de lokale democratie.
Beleidsvoornemens	Op basis van de verenigingsstrategie gaat de VNG in collectief verband verschillende zaken oppakken, vanuit de pijlers: een veranderende samenleving en nieuwe verhoudingen, een nieuwe rol van de gemeente, een optimale samenwerkingsvorm en de juiste randvoorwaarden.
Ontwikkelingen	Het ministerie van BZK heeft aangegeven uitzaken uit het gemeentefonds voor directe bekostiging van de VNG niet langer als een vanzelfsprekendheid te zien. De VNG verwacht dat in de nabije toekomst behoefte zal blijven bestaan om namens het collectief van

	gemeenten producten en diensten te ontwikkelen en beheren waarvan we overtuigd zijn dat dit voor het collectief grote voordelen met zich meebrengt. Met het rijk zal overlegd moeten worden over een wijziging van de Gemeentewet of zal een nieuwe contributiesystematiek moeten worden ontwikkeld. Mogelijk leidt dit tot een wijziging in de contributiesystematiek bij het contributievoorstel voor 2017.
risico's verbonden partij	De VNG onderkent risico's op het terrein van financiering, projecten, subsidies, resultaat bedrijven, beleggingen, personeelslasten (WW), resultaat dochteronderneming KING en ICT-voorzieningen. Tegen deze risico's zijn verschillende beheersingsmaatregelen getroffen en beschikt de VNG over een vrij vermogen (bron jaarrekening 2014).
risico's gemeente	Door de berichtgeving van de VNG, zie ontwikkelingen, schatten we het mogelijk risico in op 10% van de gemeentelijke bijdrage en verhogen we de waarschijnlijkheid van gemiddeld naar hoog is 75% oftewel € 3.600.
beheersingsmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie t.a.v. beoordeling (jaar)stukken
Informatievoorziening college	Na beoordeling van de (stukken) volgt, indien nodig, advies aan het college.
Informatievoorziening raad	Twee maal per jaar informeert het college de raad via de paragraaf verbonden partijen. Afwijkingen t.o.v. de raming in onze exploitatie rapporteert het college bij de tussentijdse rapportage. Gelet op ons bestuurlijk belang achten we dit voldoende.
Mogelijkheid van uittreding	Volgens de statuten van de VNG kan het lidmaatschap worden opgezegd.
Evaluatie moment	Er zijn in de verenigingsstrategie geen specifieke afspraken gemaakt over een evaluatiemoment.
Overige bijzonderheden	De VNG heeft de rol en de positie van de gemeenteraad op haar agenda gezet. Aanleiding is de verschillende toekomstige uitdagingen voor de raad.

Dimpact	Enschede
Deelnemers	Deventer, Olst-Wijhe en Raalte gezamenlijk toegetreden in 2014, nog 31 andere gemeenten.
Wettelijke basis	Coöperatieve vereniging, een privaatrechtelijke rechtspersoon, waarbij de basis ligt in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de vereniging door het betalen van contributie. Elke lidgemeente heeft een gelijke stem, ongeacht inwoneraantal. Vertegenwoordiging ligt niet vast.
financieel belang	De vereniging Dimpact ondersteunt gemeenten bij de best mogelijke koppeling tussen (digitale) dienstverlening en optimale bedrijfsvoering. Hiervoor betalen we een jaarlijkse bijdrage van € 6.000 per gemeente. De kosten voor afname van het basispakket beheer en ondersteuning, hosting, nieuwe ontwikkelingen e.d. vallen binnen het onderdeel DOWR (als onderdeel van ICT voor 2016 geraamd op € 157.000).
Publiek belang	Deze samenwerking is indirect dienstbaar aan de uitvoering van alle gemeentelijke taken.

bijdragen aan gem. doelstellingen	gezamenlijke inkoop ICT (standaard applicaties), kennisdeling, elektronische dienstverlening.
eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het eigen vermogen is eind 2013 € 526.000 en eind 2014 € 403.000.
vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Het vreemd vermogen is eind 2013 € 1.161.000 en eind 2014 € 871.000.
(financieel) resultaat verbonden partij	2013 sloot met een positief resultaat van € 118.000. 2014 sloot met een negatief resultaat van € 123.000.
Missie/visie verbonden partij	Betere dienstverlening en efficiëntere bedrijfsvoering te realiseren voor haar lidgemeenten Vanuit strategisch perspectief verbindt Dimpact gemeentelijke ambities door standaardisatie, kennisdeling, innovatie, vraagbundeling, inkoopvoordeel en ambassadeurschap. Landelijke programma's zoals Visie Digitaal 2017, zaakgericht werken, en de KING's Basisgemeente, staan daarbij centraal.
Beleidsvoornemens	Door samen te werken aan de doelen zoals benoemd onder de ontwikkelingen worden kosten- en kwaliteitsvoordelen behaald. Door landelijke standaarden te volgen en mee te ontwerpen, staat Dimpact garant voor gestandaardiseerde, integrale informatiehuishouding.
ontwikkelingen	Ook nieuwe ontwikkelingen worden in gezamenlijkheid opgepakt; denk aan de decentralisaties in het sociaal domein, samenwerking in het RUD of de modernisering GBA.
risico's verbonden partij	Bij de afweging wel of geen lid te worden van deze vereniging zijn verschillende risico's onderkend zoals discontinuïteit en onvoldoende kwaliteit, maar daar staan verschillende beheersingsmaatregelen tegenover. Daarnaast heeft Dimpact een goede bedrijfsvoeringsreserve en kan het negatieve resultaat 2014 daarmee worden opgevangen.
risico's gemeente	Mogelijk risico schatten we in op 10% van het lidmaatschap van Dimpact, is € 600. Omdat bovengenoemde risico's bij impact als "kans middelgroot" worden geduid, gaan we uit van een gemiddelde waarschijnlijkheid (50%). Dat is in dit geval nihil. Mogelijke risico's bij de reguliere ICT kosten zijn onderdeel van de risico's benoemd bij DOWR.
beheersingsmaatregelen gemeente	Deelname aan overleggen met andere Dimpact-leden op strategisch, tactisch en operationeel niveau en vervolgens de aanlijning met de gemeente Raalte en DOWR-I.
Informatievoorziening college	Vindt plaats via de reguliere P&C cyclus, indien nodig tussentijds.
Informatievoorziening raad	Twee maal per jaar informeert het college de raad via de paragraaf verbonden partijen. Bij (financiële) bijzonderheden wordt de raad op basis van de actieve informatieplicht van het college tussentijds geïnformeerd. Gelet op ons belang en de risico's die we als gemeente lopen, achten we dit voldoende.
Mogelijkheid van uittreding	Wordt nader uitgezocht.
evaluatiemoment	Wordt nader uitgezocht.
ontwikkelingen	In 2015 is het programma digitalisering verder vervolgd met als doel volledig digitaal werken per 1 juli 2016.

Ad 5. Samenwerkingsverbanden met een bijzonder karakter

DOWR	Via gastheerschap
Deelnemers	Deventer, Olst-Wijhe en Raalte
Wettelijke basis	Formeel gezien is het geen verbonden partij, er is geen apart bestuursorgaan of organisatie. Er is een bestuursconvenant gesloten en er is een bedrijfsvoeringsraad ingesteld, bestaande uit de drie gemeentesecretarissen.
Bestuurlijk belang	n.v.t.
financieel belang	Inbreng eigen begroting voor de percelen waarvoor al een werkorganisatie operationeel is: voor ICT € 2,65 mln., voor belastingen € 0,6 mln., voor facilitaire zaken € 1 mln., voor inkoop € 0,05 mln., voor personeel en salarisadministratie (PSA) € 0,15 mln., financiële administratie € 0,25 mln.
Publiek belang	Deze samenwerking is indirect dienstbaar aan de uitvoering van alle gemeentelijke taken.
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Samenwerking t.a.v. de gemeentelijke bedrijfsvoering gericht op de 5 K's: Kwetsbaarheid, Kosten, Kennis, Kwaliteit en Kansen. De nieuwe werkorganisaties zijn operationeel volgens het gastheermodel.
risico's gemeente	DOWR FA (financiële administratie) is in 2015 van start gegaan. De aanloopproblemen, zoals vermeld in de zomernota, zijn deels verholpen. Het verhoogde risico op actuele, volledige en betrouwbare cijfers is verminderd, maar nog niet helemaal verdwenen. Zie verder de paragraaf bedrijfsvoering.
	Gelet op deze bovenstaande risico's handhaven we de kans dat een risico zich voordoet op een gemiddelde waarschijnlijkheid van 50% en daarmee komt het risicobedrag uit op € 235.000 (10% van de begrotingsomzet € 470.000 x 50%).
beheersingsmaatregelen gemeente	De besturing van de samenwerking heeft in 2015 verder vorm gekregen. De vakinhoudelijke zaken worden in regiegroepen besproken. Voor alle onderdelen is een Service Level Agreement opgesteld. Hierover dient periodiek gerapporteerd te worden aan de bedrijfsvoeringsraad. Budgetaangelegenheden zijn gelinkt aan de P&C cyclus.
	Binnen de 3 DOWR gemeenten hebben de colleges van B&W ingestemd met de gemoderniseerde arbeidsvoorwaarden. Deze nieuwe arbeidsvoorwaarden gelden dus voor alle medewerkers van de 3 gemeenten en zijn met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 ingevoerd.
Informatievoorziening college	De burgemeester is portefeuillehouder. Informatievoorziening vindt plaats via de reguliere P&C cyclus.
Informatievoorziening raad	Inhoudelijk krijgt de raad twee keer per jaar informatie via de paragraaf bedrijfsvoering. Indien nodig wordt de raad ook bij de zomernota of tussentijds geïnformeerd.
Mogelijkheid van uittreding	Wordt nader uitgezocht.
Evaluatiemoment	Wordt nader uitgezocht.
Overige bijzonderheden	

Regionale Uitvoeringsdienst	
Deelnemers	Provincie Overijssel en elf Overijsselse gemeenten binnen IJsselland.
Wettelijke basis	Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.
Bestuurlijk belang	Het betreft nu nog een netwerkorganisatie.
financieel belang	Omdat het een netwerkorganisatie is, ramen we in onze begroting voor 2016 voor de RUD een vaste bijdrage van ruim € 46.000 voor algemene kosten (coördinatie, informatie en sturing). Voor uitvoering van de VTH-taken wordt de bestaande fte ingezet op basis van landelijke normen en RUD afspraken. De uitvoering van bovenlokale specialistische taken wisselen we onderling uit. Onze gemeente is gastheer voor het kenniscentrum VTH voor complexe agrarische bedrijven.
Publiek belang	Uitvoering van de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Uitvoering van de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).
Missie/visie verbonden partij	Nog nader in te vullen.
Beleidsvoornemens	Voor 2016 zijn de doelen op het gebied van kwaliteit en efficiency, ict, personeel en integrale aanpak van de handhaving.
ontwikkelingen	In 2015 heeft de VNG in samenwerking met de provincies (IPO) een model-verordening opgesteld om de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken in het basispakket te borgen (met name milieutaken). Op basis van deze modelverordening zal begin 2016 een voorstel worden gedaan. De bevoegde gezagen kunnen dit ook voor de overige VTH-taken doen (met name bouwen). Basis hiervoor vormen de landelijke kwaliteitscriteria 2.1 van 7 september 2012. Er is nieuwe wetgeving vastgesteld (Wet VTH) waardoor we de organisatievorm van onze netwerk RUD vanaf 2018 moeten aanpassen van een bestuursovereenkomst naar een Gemeenschappelijke Regeling. Een tweede belangrijk gevolg van deze nieuwe wetgeving is dat medewerkers die werkzaamheden gaan verrichten voor de RUD ook in dienst moeten zijn van die RUD (zie ook de paragraaf bedrijfsvoering).
risico's gemeente	Aanpassing van de organisatievorm als gevolg van nieuwe wetgeving, zie ontwikkelingen. Omdat nu duidelijk is dat deze ontwikkeling uiterlijk 1 januari 2018 werkelijkheid wordt verhogen we het risico van 25% naar 75%. Aangezien de impact afhankelijk is van de eventuele nieuwe organisatievorm, handhaven we vooralsnog het risico op € 275.000. Bij een waarschijnlijkheid van 75% is het risicobedrag € 206.250 eenmalig. De vaste bijdrage aan de RUD komt ook meer onder druk te staan als er een nieuwe organisatievorm komt. Uitgaande van de jaarlijkse bijdrage van € 46.000 met een risico van 10% stijging van de uitgaven met een waarschijnlijkheid van 75% bedraagt het risicobedrag € 3.450 structureel.
beheersmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie van beoordeling van de jaarplannen en jaarstukken, landelijke ontwikkelingen in de gaten houden. We zoeken regionale samenwerking op, om gezamenlijk aan de nieuwe GR te werken.
Informatievoorziening college	Vind plaats via de reguliere P&C cyclus. Bij vorming van de GR worden daar nieuwe afspraken over gemaakt.

Informatievoorziening raad	Vind plaats via de reguliere P&C cyclus. Bij vorming van de GR worden daar nieuwe afspraken over gemaakt.
Mogelijkheid van uittreding	Op basis van de WGR moet er een GR worden gevormd. Daarin moet stil worden gestaan bij de (on)mogelijkheid van uittreding.
Evaluatiemoment	Ook hier moet over worden nagedacht bij de vorming van de GR.
Bijzonderheden	Verschillende voorbereidingen vinden plaats om te komen tot een GR.

Salland Wonen	plaats Raalte en Olst-Wijhe
Deelnemers	-
Wettelijke basis	SallandWonen is een toegelaten instelling. Wettelijke basis is de Woningwet en het besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015.
Bestuurlijk belang	n.v.t.
financieel belang	We zijn niet rechtstreeks financieel aanspreekbaar. Zie verder risico's gemeente. We staan garant voor woningbouwleningen. Dat is een onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Publiek belang	De woningcorporatie bouwt, verhuurt en beheert betaalbare huurwoningen voor mensen met een smalle beurs.
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Door middel van een prestatieovereenkomst maken de gemeente Raalte en SallandWonen afspraken over strategie en uitvoering van het gemeentelijk woonbeleid (vastgesteld in de woonvisie). Hierin worden afspraken gemaakt over onder andere de bereikbaarheid van de huurvoorraad, te bouwen nieuwbouwprojecten en duurzaamheidsdoelstellingen.
Missie/visie verbonden partij	"SallandWonen is er speciaal en in eerste instantie voor de lage inkomens, waaronder aandachtsgroepen zoals senioren, mindervaliden en jonge starters, daarnaast hebben wij een zorg voor de middeninkomens. Om de opgaven op het gebied van 'vitale kernen' te realiseren, zijn zij aanvullend actief voor andere doelgroepen. Producten en diensten voor deze groepen zijn tenminste kostenneutraal. Per kern bepalen ze de opgave voor de verschillende doelgroepen"
Beleidsvoornemens	De strategische koers is verwoord in vier speerpunten, "- Klantgedreven: onze klanten waarderen onze dienstverlening met gemiddeld een acht of hoger. - Duurzame voorraad: wij streven op energiegebied binnen onze bestaande voorraad naar 100% groen. - Vitale kernen: vergroten van het initiatief en betrokkenheid onder de huurders van SallandWonen. - Bedrijfsmatige organisatie: een financieel gezonde organisatie blijven."
ontwikkelingen	Per 1-7-2015 de nieuwe Woningwet van toepassing. Deze stelt dat er voor eind 2016 nieuwe prestatieafspraken dienen te zijn. Gemeente, SallandWonen en de huurdersbelangenorganisatie zijn op dit moment in gesprek om te komen tot een nieuwe prestatieovereenkomst conform de nieuwe Woningwet. De nieuwe prestatieovereenkomst zal per 2017 gaan gelden.

risico's verbonden partij	Salland Wonen onderkent risico's op het gebied van bedrijfsvoering ten aanzien van o.a. het verkoopbeleid van huurwoningen, het voorraadbeleid en het proces rond projecten. Daarnaast zien ze risico's bij de (financiële) huishouding. Tegenover deze risico's staan verschillende beheersingsmaatregelen. Daarnaast probeert Salland Wonen de risico's van externe factoren juist in te schatten en te verwerken in de meerjarenraming.
risico's gemeente	Het niet nakomen van de prestatieafspraken geeft een maatschappelijk risico voor de gemeente, dat is financieel niet zo aan te geven. De corporatie is op zich tot nu toe een financieel stabiele en gezonde organisatie gebleken.
	De gemeente heeft geen directe invloed of toezicht op de financiën van de corporatie. Het toezicht is belegd bij de Autoriteit woningcorporaties direct onder verantwoordelijkheid van de minister voor Wonen en Rijksdienst Daarnaast houdt het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) de financiële positie van de corporatie in de gaten omdat zij borg staan voor veel investeringen van de corporatie. Het WSW heeft een eigen borgreserve én de bevoegdheid om bij corporaties te innen indien deze reserve onvoldoende blijkt te zijn. Mocht dit ook niet afdoende zijn (dus pas in derde instantie) dan zijn gemeenten en het rijk ieder voor 50% achtervang. Risico's van gegarandeerde geldleningen aan SallandWonen zijn opgenomen in de risicokaart "gegarandeerde geldleningen van derden". Op dit moment is er één project waarbij de gemeente op basis van een samenwerkingsovereenkomst verbonden is aan Salland Wonen, te weten de herontwikkeling van de Horizonlocatie (Burgemeesterskwartier) naar woningbouw. In de paragraaf grondbeleid is deze samenwerking opgenomen en het risico benoemd.
beheersmaatregelen gemeente	We monitoren ieder kwartaal de prestatieafspraken, er is 4x per jaar bestuurlijk overleg en minimaal 4x per jaar ambtelijk overleg. Daarnaast houden we de landelijke ontwikkelingen in de gaten.
Informatievoorziening college	Portefeuillehouder heeft 4 x per jaar overleg met de directeur-bestuurder van SallandWonen. Prestatieafspraken en tussentijdse evaluaties van de afspraken worden in het college vastgesteld. Ook worden belangrijke ontwikkelingen besproken (voorbeeld is een themabijeenkomst college over de Woningwet). Daarnaast is de corporatie met de invoering van de nieuwe Woningwet verplicht het college een formele zienswijze te vragen op belangrijke besluiten als fusie of splitsing van de organisatie.
Informatievoorziening raad	De prestatieafspraken worden ter kennisname aan de raad gestuurd. Het college informeert de raad actief bij belangrijke ontwikkelingen Bij de reguliere budgetcyclus wordt aan de gemeenteraad geïnformeerd.
Mogelijkheid van uittreding	-
Evaluatiemoment	-
bijzonderheden	-